

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ

1259

5

динара

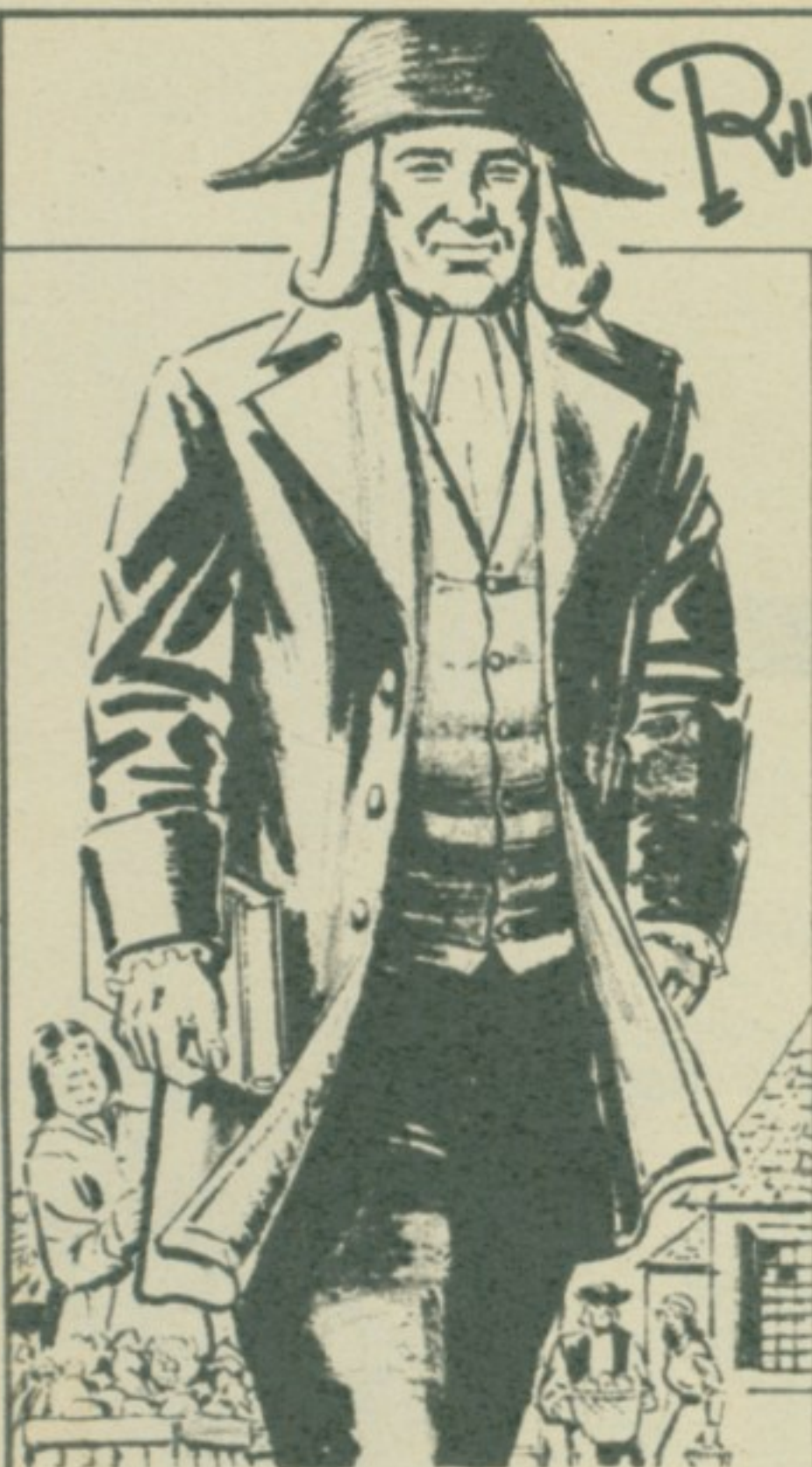
13. 2. 1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ФАКТОН

Ripley

Веровати или не!

СВЕ ЗБОГ НАУКЕ

ФРАНСОА КЕСНЕЈ

(1694-1774)
ФРАНЦУСКИ ЕКОНОМИСТА
И ЛЕКАР, СВАКОГ ЛЕТА
ЈЕ У ТОКУ 18 ГОДИНА
3 ПУТА НЕДЕЉНО
ПЕШИЦЕ ОДЛАЗИО
ИЗ СВОГ ГРАДА
МЕРЕЈА У ПАРИЗ ДА БИ
КУПИО ПО ЈЕДНУ
КЊИГУ.
РАЧУНА СЕ ДА ЈЕ ИЗ
ЉУБАВИ ПРЕМА НАУЦИ
КЕСНЕЈ ПРОПЕШАЧИО
АВОСТРУКО ВИШЕ ОД
ОБИМА ЗЕМЉЕ.

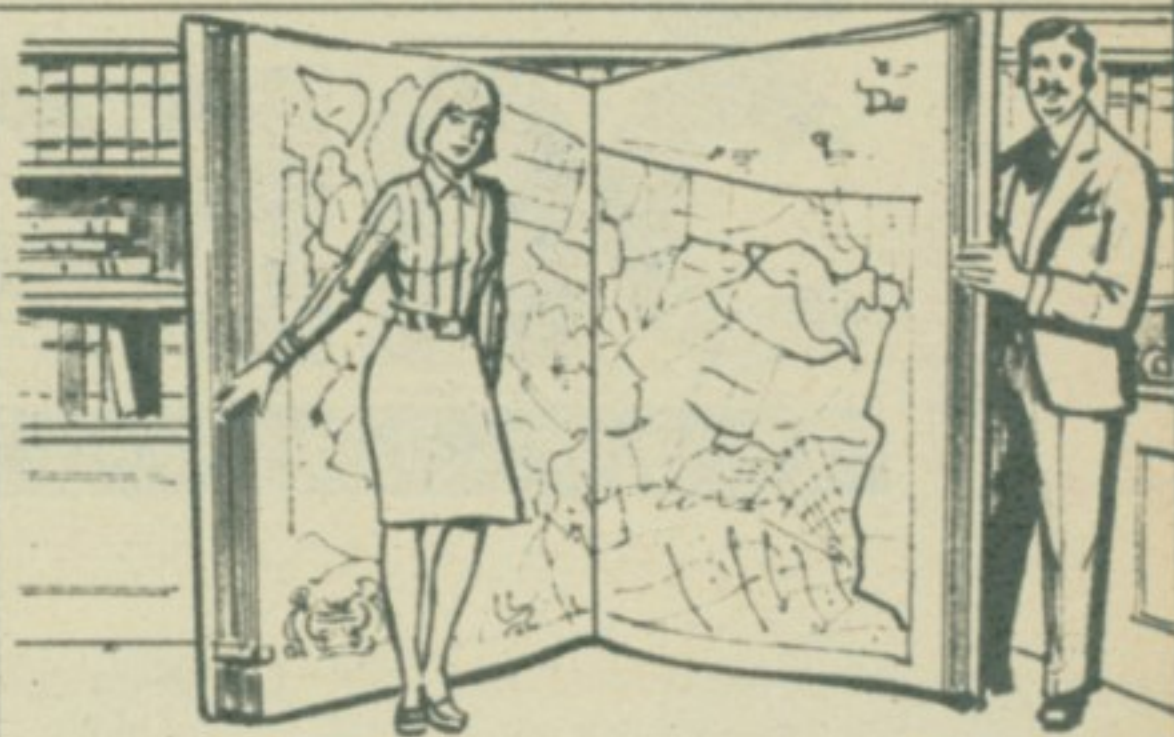
РЕКА ЛАЌНИ

У ВЕЛСУ ПРОТИЧЕ КРОЗ СРЕДИНУ
ЈЕЗЕРА ЛАНГОУРЗ
А ИПАК СЕ ЊИХОВЕ ВОДЕ НИКАД НЕ
МЕШАЈУ И РИБЕ ИЗ РЕКЕ НЕ МОГУ
СЕ НАЋИ У ЈЕЗЕРУ И ОБРНУТО!

ХЕНРИ БЛЕКМЕН

(1788-1886)
ИЗ ДАРЛИНГТОНА
КОЈЕ ЈЕ УЧЕСТВОВАО У РАТУ
1812. ГОДИНЕ
ЖИВЕО ЈЕ ЈОШ
71. ГОДИНУ ПОСЛЕ
ОТПУШТАЊА ИЗ ВОЈСКЕ.

ЦИНОВСКИ АТЛАС

ЕНГЛЕСКОГ КРАЉА ЧАРЛСА II,
НАЈВЕЋА КЊИГА У БРИТАНСКОМ
МУЗЕЈУ,
ДУГАЧАК ЈЕ 175, А ШИРОК
100 САНТИМЕТРА.

ОБА СКУЛПТУРА

НАЂЕНА У ЈЕДНОМ ГРОБУ У
ТЕБИ (ЕГИПАТ)
УСПОМЕНА ЈЕ НА ЕГИПАТСКЕ
МАЧКЕ КОЈЕ СУ ЗАМАКАЛЕ РЕП
У РЕКУ ДА БИ ПРИВУКЛЕ РИБЕ
КОЈЕ СУ ЗАТИМ ХВАТАЛЕ
КАЊАМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● карикатуре су цртали и стари Египћани. Нађена је једна добро очувана, карикатура египатског владара Рамзеса III из 13. века пре наше ере.

● за прву словеначку оперу „Белин“ либрето је написао Иван Д. Дера. Композитор ове опере био је камнички учитељ и органиста Јакоб Зупан. Дело је компоновано 1780. године али се није изводило, а партитура се изгубила.

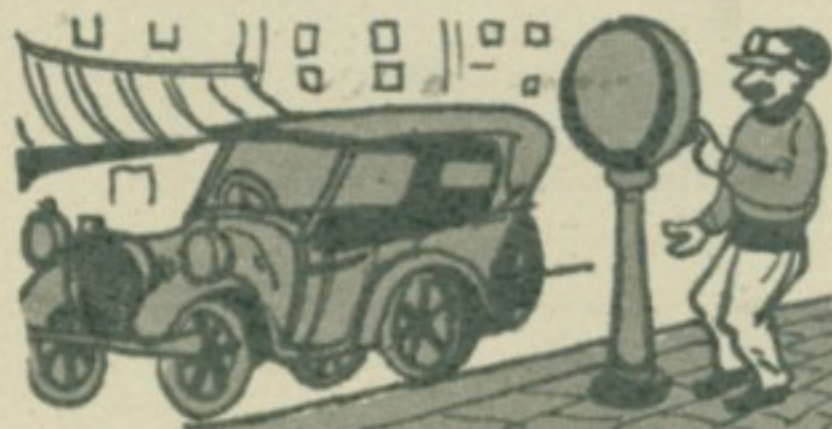

● мало ко зна да је пластичних, естетских операција било већ пре две хиљаде година. Као проналазачи пластичне хирургије сматрају се Индијци чији су лекари још у 4. веку пре наше ере вршили естетске операције носа. Тврди се чак да је византијском цару Јустинијану (527-565) неки индијски лекар „дотерао“ нос који му је у једној борби непријатељ окрзнуо.

● секстант је ручни инструмент за мерење висине небеских тела са брода или авиона. Развио се из квадранта. Поред секстанта, који захвата шести-

ну круга употребљава се квадрант за четвртину и октант за осмину круга.

● прве часовнике за паркирање добио је амерички град Оклахома, и то 18. јула 1935. године. Часовници за паркирање проналазак су неког Карла Мегија.

● нов начин радиографисања изазваће праву револуцију у медицини. Наиме, уместо х-зрака, или неутрона за снимање ће се убудуће користити протони, то јест позитивне електричне честице проистекле из

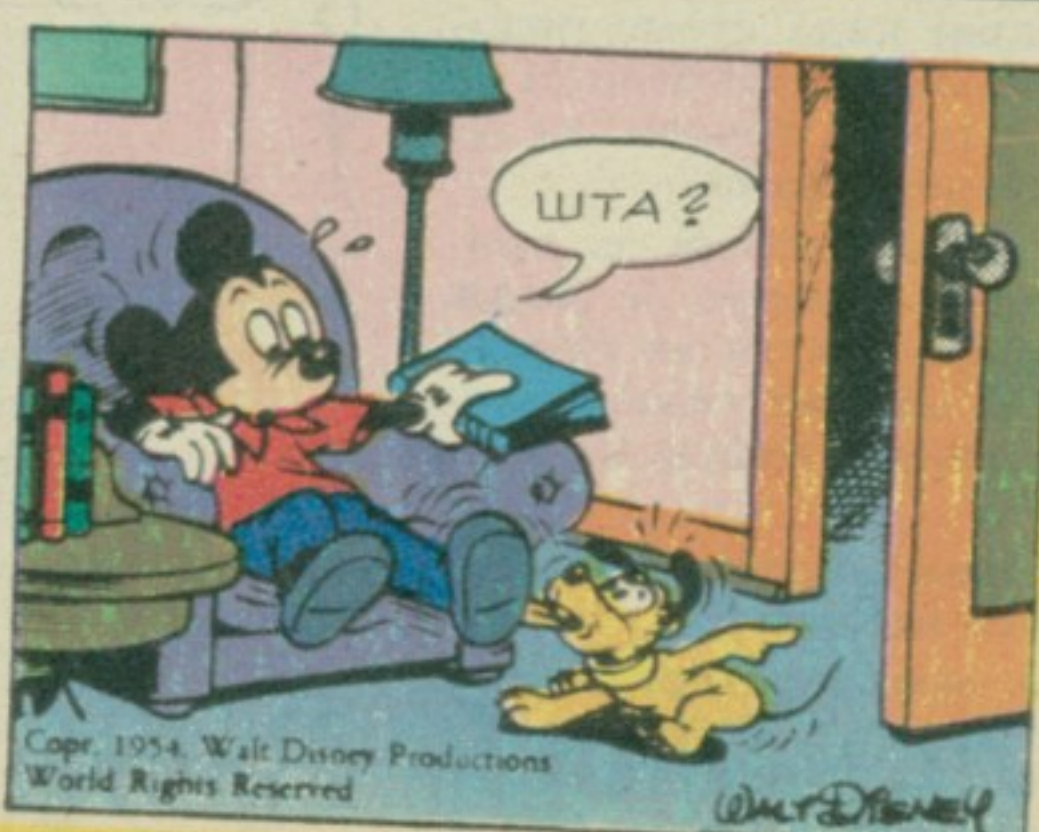
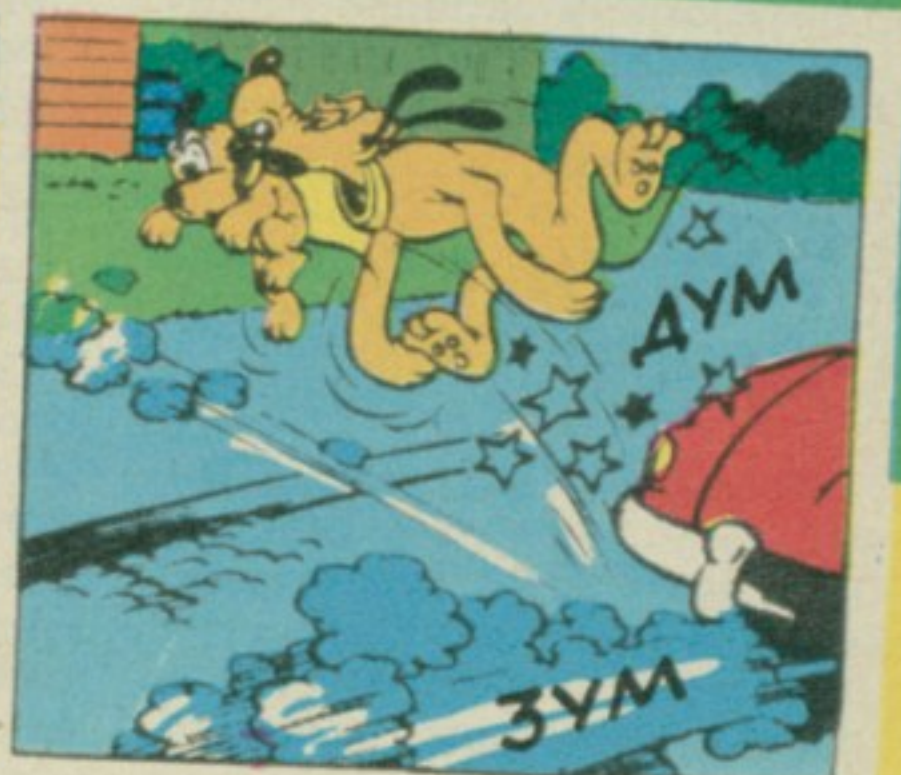
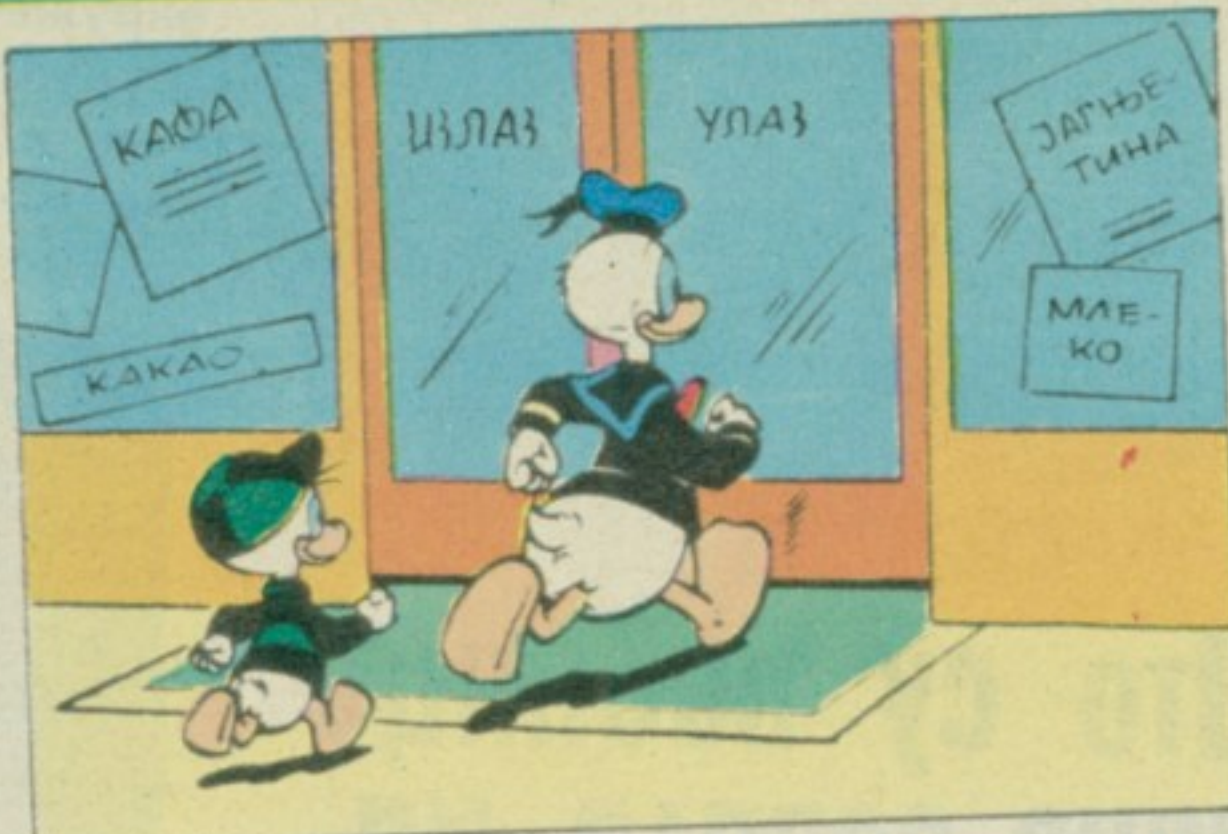
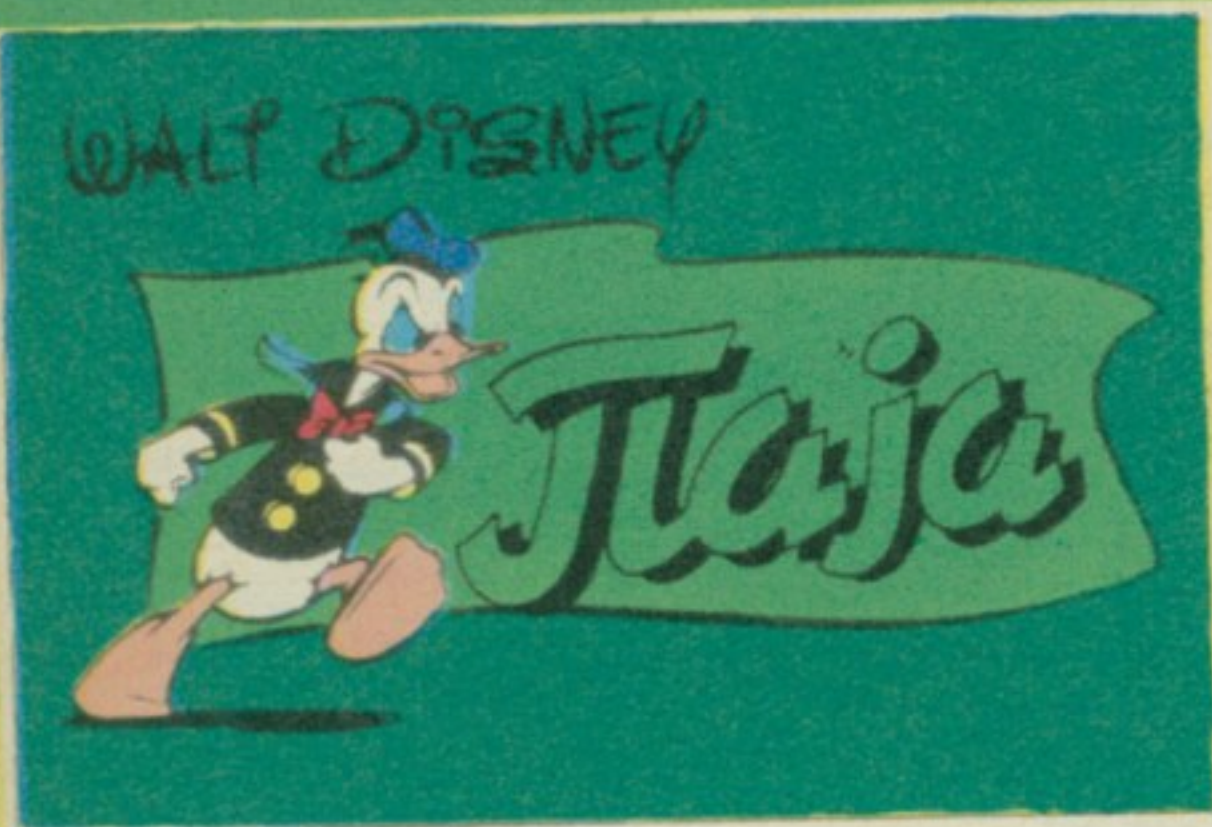
атомског језгра. На овај начин слика ће бити много јаснија, односно биће оивичена црним линијама.

● саго палма, која расте у Источној Индији, даје први плод тек после десет година и одмах затим угине.

● семантика је наука о значењима. Ова грана лингвистике проучава поједине речи, њихове облике и групације као носиоце одређеног смисла.

У ДЕДИНОМ ГРОБУ

Што су песнице више севале, мали Жарко Ђуровић је постајао све одлучнији: ни реч неће проговорити.

Т е ноћи дуго сам се машкољо и превртао у кревету, али никако нисам могао да заспим. Можда због тога што сам при слабој светлости угледао згрчено лице моје мајке која је, да не бих био сведок њеног узнемирења, фитиљ на петролејској лампи заврнула готово до краја.

— Заспи већ једном, дете! — нежно ми је рекла. — Ноћ је за то да би деца спавала и одморили се.

Док ми је то говорила, и у мене се увлачио неки немилр. Слутио сам, по њеним узнемирењским покретима и сетним уздасима, да очекује мог старијег брата Бранка који се, као илегалца, са још два партизана и једном партизанком скривао у близини наше куће. Четници су давица безуспешно трагали за њима.

ЗЛО ТИ СЕ ПИШЕ!

Током те, 1943. године често сам сусретао Бранка, увек на скровитим местима: близу манастира у Острогу, у долини реке Зете, у густом лишћу винограда, у прмљу

на брдашцу Подпрло... За време тих кратких сусрета причао сам му о свему што се збивало у нашем селу.

Сада сам опет размишљао о Бранку... И као што сам слутио, он се одједном кришом увукао у кућу. Пришао је мајци, дуго су остали неми и задрљени. Кроз полуотворене очне капке приметио сам како се једном широко осмехнуо.

Када је после неколико минута пошао, мајка му је тутнула у руке прудву сира, мало сувог меса и пола пргаче. Отишао је у мрак а ја сам почео да дрхтим...

И баш те ноћи четници су направили заседу — бацили су бомбе на пут којим је пролазио Бранко са својим друговима. Верујући да нико није преживео, с песмом су се вратили у своје збориште на Врелима. Све ноћ одатле је одјекивао пијани смех — славили су свој велики „подвиг“.

Чим је зачула пуцње, горе на путу, мајка је предо-

сетила да су били намењени Бранку. Поглед јој је постао укочен а лице пожутело.

— Да ли је остао жив! — грцала је. Добри мој сине, мало моје дете...

Иако је био тешко рањен, Бранко је успео да се извуче из клопке и уз помоћ неколицине скојеваца напусти регион испод манастира Острога.

Сутрадан, четници су дошли у нашу кућу јер су чули да је Бранко жив.

Мени су првом пришли и грубо ме запитали где се склонио. Иако ништа нисам знао, правио сам се као да нећу да кажем. То их је ражестило па су почели да ме туку кундацима, песницама, свим и свачим.

Посртао сам од удараца, падао на земљу али сам поново устајао.

— Казуј где је или ти се зло пише! — претили су четници. А ја сам се осећао као нека важна личност. Што су песнице више севале, био сам све одлучнији: ништа им нећу рећи!

ДА ЛИ ЈЕ ТО КРАЈ?

— Пази како нас мрзи! — рече један брадња. — Лако ћемо ти истерати ту болест из плаве.

Ударио ме је кундаком у стомак и ја сам се без гласа срушио на земљу.

Помислио сам да је дошао крај када су ме подигли са земље, усправили и наизменично почели да ударају песницама.

— Значи, нећеш да пропеваш? — викнуо је један. — Говори где ти се скрива брат. А ако не кажеш, метак у чело и поједе те земља!

— Нека поједе! — одговорио сам пркосно.

Чуо сам репетирање пушака али сам се правио равнодушним. Шклоцали су затварачима, гурали метке

Нашао сам се у гробу окружен мирисом иструнулог дрвета, мемлом и црнилом. А изнад мене били су они.

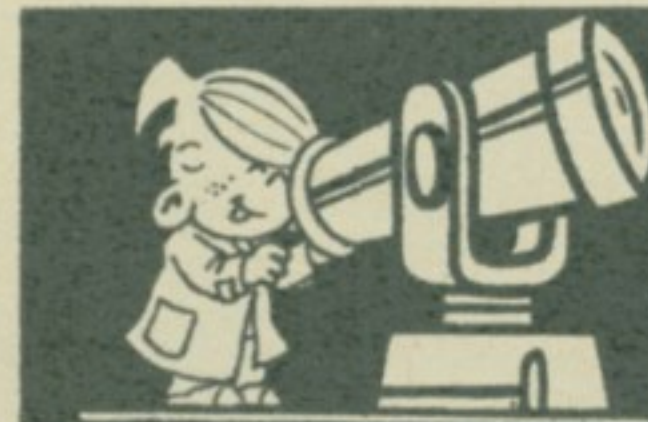
у цев и али — али нису окретали пушке према мом челу. Плаше ме, хоће да ми изнуде признање, шта ли?

— Нећемо га стрељати — рече један мањи брадња. — Одвешћемо га у Острог, у штаб, и тамо му узети меру. Одатле ће отићи у ин-

тернацију, нека тамо издише...

— Па, да га водимо — сложио се други. — Хоћемо ли поред цркве или...

— Поред цркве! — заповеди четник по чијем сам оделу и новим реденицама закључио да је њихов ста-

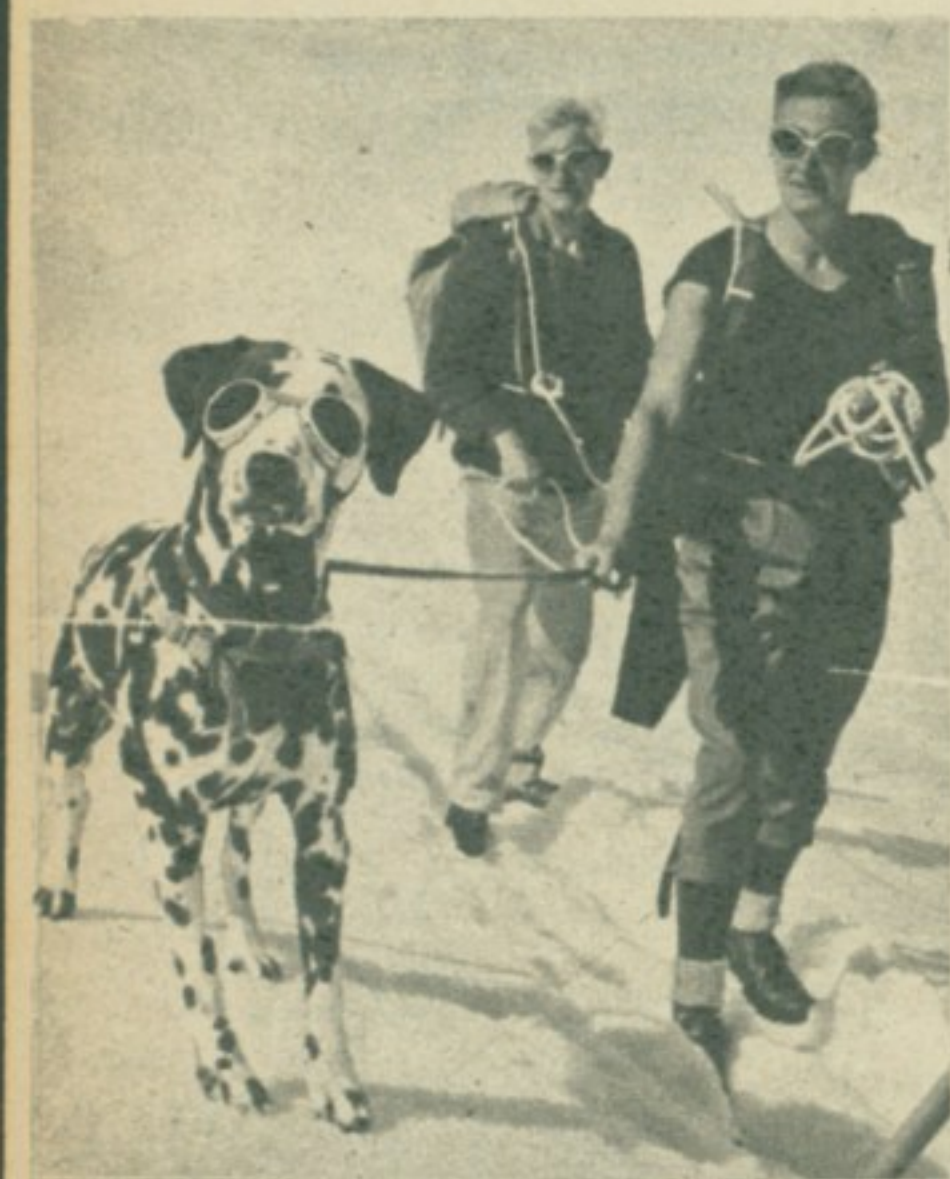

ЗАБАВНИКОВ ТЕЛЕСКОП

НЕМА ПЛАНЕТЕ ЗА НОВИ МЕТАЛ

Научнику који је у петнаестом веку открио нови хемијски елемент, метал сребрнобеле боје — антимон, ово откриће није признато из чудних разлога — на небу није било одговарајућег небеског тела за нови метал. Јер, према ондашњем учењу, које је било под врло великим утицајем мистике и традиције (сматрало се да, а то потиче још

ПРОТИВ СНЕЖНОГ СЛЕПИЛА

Један италијански брачни пар, обоје страствени алпинисти, прешли су недавно, на висини од 3.400 метара, заједно са својом догом преко спасног глечера у близини Червиније. Бојећи се за очи свог љубимца, они су и своје псу ставили тамне наочари. Познато је, наимае, да и пси могу да оболе од снежног слепила.

решина. — Тамо ћемо се помолити за његову душу.

МЕМЛА И ЦРНИЛО

Повели су ме гурајући ме испред себе. Никако нисам

могао да наслутим шта сме-рају. Прошли смо поред цркве а сада стигли до гробља. Ту су четници заста-ли. Старешина је последњи пут запитао где ми је брат. Ђутао сам.

— Ако нећеш да кажеш где је Бранко, живог ћемо те стрпати у гроб. Хајде, покажи нам где је сахра-њен твој деда — наредили су ми.

Чим сам им показао, не-колико четника ми је при-шло, ухватили су ме за ру-ке и ноге и понели према дединој гробници. Подигли

су бетонску плочу, унутра је све било црно.

— Овај конач биће ти у-добан — рече један четник смејући се гласно.

Уста су ми била потпуно сува тако да нисам могао ни реч да изустим. Чак ни-сам ни разазнавао шта чет-ници међу собом причају, ни да ли уопште причају.

Одједном, нашао сам се у гробу окружен мирисом иструнулог дрвета, мемлом и црнилом. Погледао сам навише... у отвору гробни-це угледао сам брадате гла-ве четника. Подругивали су се мени и мом покојном деди.

Не знам колико је дуго трајало то сахрањивање. Био сам скоро онесвешћен од страха и загушен мирисом трулежи када су ме из-вукли из гроба.

ОН ЈЕ ЈОШ ДЕТЕ

— Да ли си препознао де-ду? — запитали су ме це-рекајући се.

И даље сам ћутао. Цело тело ми је дрхтало док ми је срце као помамно удара-ло.

— Е, сад ћемо да ти пре-меримо ребра — отегнуто, готово немарно добаци је-дан четник. — Ево како то изгледа!

Показујући на мене, срушили ме на зем-љу, ударали ципелама не-гледајући да ли је то глава или стомак, чупали ме за косу.

Изненада, кроз ту гомилу разјарених људи до мене се пробио један човек. Био

МИНИ КВИЗ

- 1 Знате ли шта је диктафон?
- 2 Чији су доживљаји инспирисали Данијела Дефоа да напише роман „Робинзон Крузо“?
- 3 Које је националности био композитор Верди?
- 4 Бронза је једињење два метала. Знате ли која?
- 5 У коју породицу спада видра?

ОДГОВОРИ:

1. Звук који се снима на магнетну траку. 2. Робинзон Крузо. 3. Италија. 4. Мед и цинк. 5. Видрице.

жу жандарм Никола вешта-ми направи пролаз кроз го-милу и ја — побегох у по-ље.

ПРВИ ПУШАЧ ИЗ ЕВРОПЕ

Када су се море-пловци Кристи-фора Колумба искрца-ли на обале бахамског острва Гванахани (ка-сније га је Кристифор Колумбо назвао Свети Салвадор) приметили су тамне широке ли-стове од којих је дола-зио пријатан мирис. Многи домороци, и му-шкарци и жене, те ли-стове су врло вешто са-вијали у дебеле смогу-ље.

ке. Затим би их на јед-ном крају запалили и увлачили димове. Били су то листови дувана.

Када су гостољубиви Индијанци понудили странце да испробају ово „задовољство“ само је један од њих на то пристао — он је пову-као неколико димова и... свидело му се.

Тако је Родриго Пе-лез, како се звао овај морепловац, постао пр-ви пушач дувана из Европе.

Док сам трчао, нисам мо-гао да верујем да сам остао жив. И тада сам схватио — у жандармској униформи крила се душа човека. Јер, Николи то није био први пут да штити партизанске породице од четничких зло-чина.

од старих Египћана) на Земљи може бити само се-дам метала пошто толико има одговарајућих небе-ских тела и то: злату одговара Сунце, сребру Ме-сец, бакру Венера, гвозђу Марс, калају Јупитер, олову Сатурн и живи Меркур.

На небу нема осмог одговарајућег небеског тела, говорила је тада наука, па на Земљи не може бити осам метала. иако је он пронађен.

МЕСЕЦ НИЈЕ ЈЕДИНАЦ

У 19. веку генијални Менделеев направио је периодни систем елемената у којем је предви-дес постојање тада још неоткривених хеми-јских елемената (тачно им је одредио атомску тежи-ну и редни број) и до данас су откривена 103 еле-мента. Да су то знали стари Египћани, вероватно би се увредили јер нису познавали хемијске елементе за све „сјајне рупе на небу“, како су звали небеска тела...

Многа од безбројних небеских тела не могу да се виде ни најјачим телескопима јер су удаљена ми-лионима и милијардама светлосних година од наше планете. Многа се не виде и због тога што се стално налазе у сенци, са тамне стране свог домаћина — планете. То су сателити, пратиоци. Земља има је-дан сателит: Месец, а имају их и неке друге вели-ке планете.

Планета Марс има два сателита: Фобос и Деј-мос (страх и ужас, достојни пратиоци Марса, бога рата) који су откривени 1877. године. Фобос је уда-љен од Марса само 9500 километара а период обр-тања око планете му је 7 сати и 39 минута. Дејмос је удаљен од центра своје планете око 23.900 кило-метара а око ње се обрне за 30 часова и 18 минута. Пречник Фобоса је око 15 км, а пречник Дејмоса 8 км. И један и други сателит могу се видети само помоћу великих инструмената.

Јупитер има 12 сателита од којих се 4 лако могу видети обичним догледом а открио их је Галилеј 1610. године. Пречници ова четири сателита позната под именом Ио, Европа, Ганимед и Калисто, износе од 3106 до 520 километара. Осталих седам сателита знатно су мањи.

Сатурн има 10 сателита од којих је највећи Ти-тан (откривен 1665. год.).

Уран има 5 сателита који су врло слабог сјаја и могу се видети само помоћу великих инструме-мената: Миранда, Аријел, Умбријел, Титанија и Оберон. Откривени су између 1787. и 1948. године.

Нептун има два сателита. Први од њих — Три-тон, откривен је само неколико недеља пошто је от-кривена сама планета, а други Нереида откривен је 1949. године.

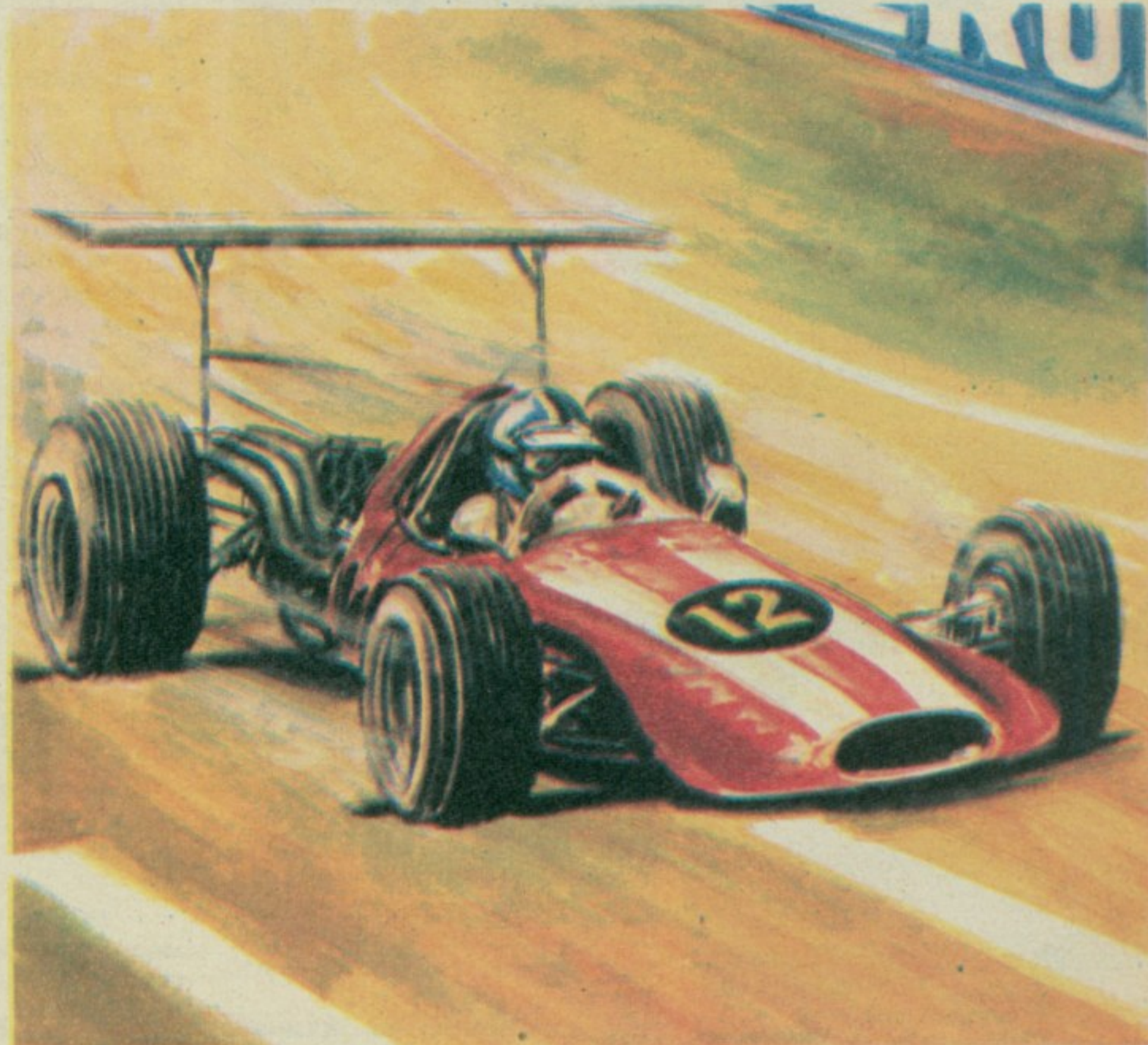
Меркур, Венера и Плутон немају сателите.

Астрономи су, захваљујући присуству сателита око планета, успели да помоћу трећег Коперниковог закона одреде масе тих планета. Маса сателита ако их планета има, одређују се из узајамних поремећаја у њиховом кретању.

МОДЕРНИ
ГЛАДИЈАТОРИ

КАМИКАЗЕ

1

ЧЕТВРТ ВЕКА ГРАН-ПРИЈА — Живот возача формуле 1: „ферија“, „марча“, „лотуса“... који по асфалтним пистама јуре брзином већом од 320 километара на час да би добили бодове, новац (годишње зараде достижу и до 5.000.000 динара!) и славу у сталној је опасности. Многи од њих прешли су трновит пут трудећи се да се докажу на мањим тркама и стекну право да седну за управљаче возила формуле 1. Прво званично такмичење за светско првенство ГРАН ПРИ одржано је 1950. године.

2

КАКО СЕ БОДУЈЕ — Први светски шампион био је Италијан Ђузепе Фарина а најуспешнији возач свих времена је Аргентинац Хуан Мануел Фанђо, петоструки светски првак и један од ретких који је и данас жив. У сезони ГРАН-ПРИЈА, која по традицији почиње у периоду фебруар — март, одржи се око 40 трка а 15 трка бодује се за светски куп. Победник једне трке добија 9 бодова, други — 6, трећи — 4, четврти — 3, пети — 2 и шести 1 бод. Возач који после свих трка сакупи највећи број поена проглашава се за светског првака и добија, поред великих новчаних награда, пехар и лаворов венац.

5

ПРЕРУШЕНИ ШАМПИОН — Пре трке, „пилот“ и по неколико дана седи за управљачем, проучава „машину“, проверава кочнице, мењач и разрађује тактику вожње. Те припреме веома исцрпљују возаче. Желећи да покаже публици какве је тешке дане провео на стази, Аустралијанац Џек Бребхем, ветеран писте и троструки светски шампион, појавио се 1966. године на старту трке за „Гран-при Холандије“ прерушен у старца. Смех који га је пратио док је прилазио возилу, после трке се претворио у аплауз — Бребхем је победио. Те године је постао и светски првак.

6

ЛОВОРИКЕ НА ГРОБ — Та „хитра, патуљаста возила која сеју смрт“ имају огроман резервоар за гориво. Преко 50% спољашње површине болида су резервоари због чега приликом судара или превртања и сами возачи постају пламтеће буктиње. Ненадмашни Кларк, Ринт, Север, Мекларен и још многи остали су вечни „заточеници“ стазе. Летећи Аустријанац Јохан Ринт погинуо је на тренингу у Монци 5. октобра 1970. године, али је, иако је био мртав, проглашен за светског шампиона јер је већ имао довољан број бодова. Лаворов венац шампиона однесен је на гроб.

НА ТОЧКОВИМА

3

ЛАУДИНИХ 200 ЛЈУДИ — За возача штала, како се популарно називају марке снажних аутомобила који имају и преко 500 КС, ради велики број стручњака. Тако тим садашњег светског првака Лауде броји 200 људи. Четири до осам механичара који раде у боксу сваког возила у стању су да за само седам секунди промене гуму или да угасе пожар, оправе инсталације, било који важан део који је отказао. Од њихове брзине и умешности често зависи успех возача за време трке.

4

ЦРНА ЗАСТАВИЦА — Руководство штала за време трке из боксова сигналама обавештава возаче о ситуацији на писти. Оно помаже возачу да у најповољнијем тренутку крене у напад на свог ривала који се налази испред њега. Некоректна вожња „пилота“ који се налазе за управљачем болида (аутомобила који имају минималну тежину од 575 кг до 12 цилиндара, до 3000 ссм — прописи за 1975. годину) најстрожије се кажњава. Ако неко омета супарника у претицању, судија трке подиже црну заставицу и такав возач бива искључен из даљег такмичења.

7

ЛЕТЕЋА ЖЕНА — У сезони Гран-прија 1974. учествовала је и Италијанка Лела Ломбарди, једина жена међу возачима формуле 1. Живот возача брзих аутомобила који је по правилу кратак али интензиван, састоји се од непрекидних путовања, тренинга, трка... Међутим, у јавном саобраћају већина од њих и не помишља да се утркује. Тако, на пример, Цеки Стјуарт, троструки светски првак и апсолутни рекордер у броју освојених ГРАН-ПРИЈА, никад не притиска педалу за гас до краја — вози највише 70 километара на час.

8

САМО ЗА НАЈБОЉЕ — Многи млади људи желе да постану возачи „формуле 1“ да би надмашили познате асове... Али Комисија Међународне аутомобилске федерације (ФИА) прима само возаче који показују врхунско знање, присебност и одважност на точковима. Јер, свака, и најмања непажња у болиду који у резервоарима носи и по 200 литара горива, може изазвати катастрофу, усртити возача или публику. Зато Лауда, Фитипалди, Паче, Регацони, Петерсон... на стазе примају само проверене људе који могу с њима да се мере — мајсторе вожње и „фер плеја“.

НЕОБИЧНА
ЗАНИМАЊА

ОТРОВ ЗА КРИЈУМЧАРЕ

Међународни брзи воз, уз нагли трзај вагона и шкрипу кочица који су разбудили поспане путнике, зауставио се у Јесеницама. Неколико тренутака касније на вратима једног купеа у последњем вагону зачуо се смирени глас униформисаног службеника:

— Припремите пасоше. Имате ли нешто да пријавите за царине?

Неколицина је показала транзисторе, магнетофоне, фармерке, сатове... јер све то подлеже царинењу.

— А ви, друже? — обратио се цариник омањем човеку који је седео до прозора. — Зар немате баш ништа?

— Само личну гардеробу.

— Покажите ми свој кофер! — наредио је цариник.

Човек је зевнуо, протресао главом као да се тек пробудио и замолио једног путника да му помогне да из „мреже“ скине — велики дрвени сандук, сав излепљен шареним тапетима. И док га је цариник отварао, путник је гледао кроз прозор као да га то уопште не интересује.

У овом необичном кофери налазиле су се — старе чарапе, испране кошуље, веш и неколико пари изношених ципела. Цариник је упитно погледао путника: зар се то доноси из иностранства? А онда је и сам покушао да подигне сандук. Није успео иако су све ствари у њему биле тешке највише 5—6 килограма. Тада је песницом почео да удара по дну сандука. Одмах је осетио да дрво друкчије „звони“.

Избацио је све ствари и шрафцигером развалио дно. Испод њега указала се нова шупљина. А у њој — пет расклопљених пу-

ЧИМ ПУТНИК ПОЧНЕ ДА ПОСТАВЉА ПИТАЊА БЕЗ ВЕЗЕ, ДА ПАЛИ ЦИГАРЕТУ ГЛЕДАЈУЋИ НЕЗАИНТЕРЕСОВАНО КРОЗ ПРОЗОР, ЦАРИНИК ЗНА С КИМ ИМА ПОСЛА...

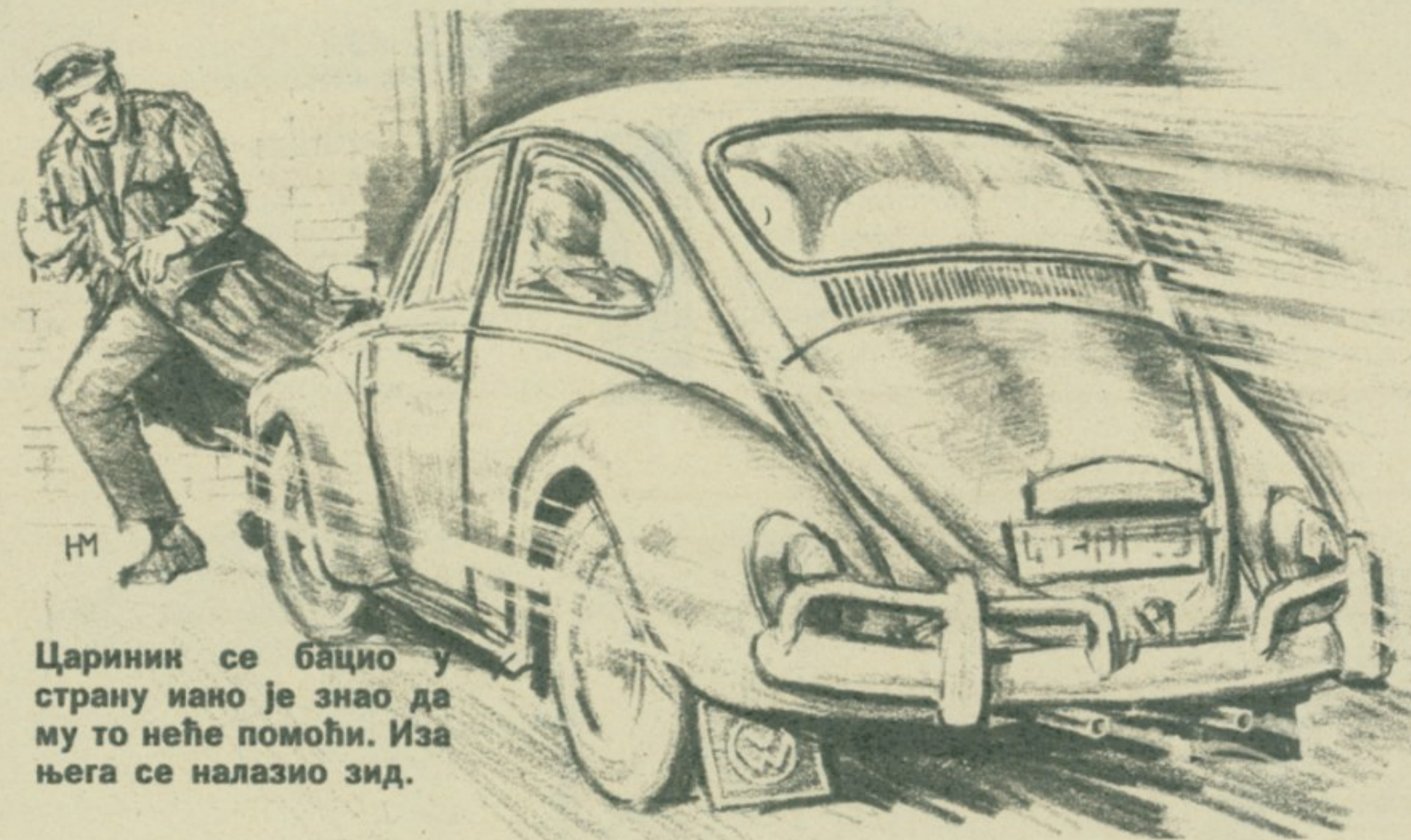
шака без дрвених кундака, перуанске производње.

Царинским прописима одређено је шта сме а шта не да се унесе или изнесе преко границе и за све оно што се кришом преноси, посебно за оружје и друго, предвиђене су строге казне.

МАГАЦИН У ПУЊИ

Неки ће из иностранства донети само лепе утиске а други ће, пак, поку-

мента, пиштоље сакривене у магнетофону, метке у резервној гуми или ће регистарске таблице са дотрајалог „фиће“ преместити на нов „мерцедес“ или „таунус“. А оне ситније „ствари“ које су обично и најскупље на црној берзи, дрога или злато сакривају се у високим потпетицама, натапираним пунђама, зашивају се у поставе одела, у седишта аутомобила или у конзерве. Дужност је цариника да то пронађу.

Цариник се бацио у страну иако је знао да му то неће помоћи. Иза њега се налазио зид.

шати да пренесу у старој каросерији аутомобила — нов мотор, у пртљажнику — човека који нема доку-

мента. Њихово радно место је напољу, испред рампе која дели две земље, без обзира пада ли киша, снег или дува ветар. Стоје ту по осам сати дневно, дању или ноћу, зависно од смене, и чекају путнике. И тако 40 година!

— Када их откријемо, многи од тих људи не престају да нас ударе или потегну оружје. Неки се отргну из наших руку, седну у први аутомобил, пробијају рампу и побегну у суседну земљу — каже Мартин Долинар, један од најискуснијих цариника на прелазу код Подкорена, места изнад Јесеница... — Добро се сећам када сам пре неколико година зауставио једног путника који је ишао за Београд. Запитао сам га колико валуте носи а он је одговорио да има само 50 марака. За тај новац није могао да купи ни бензин до тог немачког града.

Долинар је касније код њега пронашао још 3900 марака. Новац му је одузео али му је дозвољено да настави пут. И тада, човек је позвао цариника и — уперивши револвер у њега.

— Нисам знао шта да урадим. Цев је била на неколико сантиметара од мог лица. А он је ћутао и не трепице ме посматрао — прича Мартин.

Изненада, човек је тутнуо царинику у руке револвер, потапшао га по рамену и рекао му да жели оружје да депонује на граници. Мартин је касније дуго размишљао о овом случају: да ли се у последњем тренутку код тог човека пробудила савест.

Пред саму Нову 1975. годину на граници је стигао „фолксваген“, у њему це-

зид. Захуктала машина већ је била испред њега кад су се изненада кола зауставила само на неколико сантимера од Мартина. Лекар је у последњем тренутку схватио своју грешку.

Код нас не постоји посебна школа за царинике. Млади људи који желе да се баве овим занимљивим али и опасним послом јављају се на конкурс који расписује Савезна управа за царинике. Извесно време проводе на граници посматрајући како њихове колеге раде а затим одлазе у Школски центар где после четири месеца полажу многе стручне испите. Најважнији је, свакако, психологија.

— Путник који нешто крије у свом пртљагу обично се сам ода — каже Митја Межек, млади правник који је недавно завршио школовање. — Они нервозно пуше цигарете, пале једну на другу, зноје се, дрхте, црвене и постављају питања „без везе“... Сем познавања психологије, морамо да знамо језике, по потреби смо аутомеханичари, електричари...

ВАЖАН ЈЕ НОС

Миломир Миљковић, годину дана ради на том прелазу и каже да је важно имати „добар нос“. У пртљагу једног путника који је долазио из Аустрије пронашао је две кутије са пиринчем. На њима је била записана и цена, пиринчач је био скупљи него онај што се код нас продаје. Миломиру се то учинило сумњивим јер зашто би путник из иностранства доносио скупљи пиринчач па је отворио кутије. У њима је пронашао два пиштоља. Код једног турског држављанина, у канти са свињском машћу пронашао је метке. Посумњао је у тог човека јер се присетио да припадници муслиманске вере у својој исхрани не употребљавају — маст.

☆☆☆

Цариник је „светски“ човек: он први сазна какво је време у Шпанији, да ли је престао штрајк поштара у Француској, како изгледа табела италијанске лиге после утакмице Јувентус — Милано. Најзад, цариник је и једина личност која без пасоша сме да пређе границу до својих колега у суседној држави и затражи шибицу да би, рецимо, припалио цигарету. Или, да се шетка по „ничијој земљи“.

Б. Јеремин

РЕКОРДИ

... Тоиво Хјаркинен, рекордер у трци „на све четири“ освојио је Велику награду Филаделфијског „Клуба оптимиста“. Кружни стапу од 5 километара Хјаркинен је превалио за 3 часа и 11 минута.

... Апсолутни рекордер у једној остриги, како по количини тако и у брзини гутања, постао је Елфред Рејбот, службеник из Сиднеја (Аустралија). Он је за свега 24 минута успео да поједе 322 остриге.

... Оборен је „рекорд столице“ који су досад држали студенти Универзитета америчке савезне државе Кентаки. Почетком године њих 225 успело је да се стисне у собу чија је површина свега 30 квадратних метара. Међутим, њихове колеге из Буфала успеле су да у собу исте квадратуре угурају 233 студента.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ЕВО ТИ РУЧАК... АЛ' НЕМОЈ ОДМАХ
ДА ГА ПРОГУТАШ... К'О ПАС МУВУ!

КРАЈЊЕ ЈЕ ВРЕМЕ
ДА НАУЧИШ ДА ЈЕДЕШ
ПОЛАКО И САЖВАЋЕШ
СВАКИ ЗАЛОГАЈ!

МКВОММ
ГВОМРИ...

НЕ ПРИДА СЕ
ПУНИХ
УСТА!

МУМЛАШ ПРЕКО
ЗАЛОГАЈА К'О
МЕДВЕД...

... А НИЈЕ НИ
ПРИСТОЈНО!

МДАЦ
МДАЦ

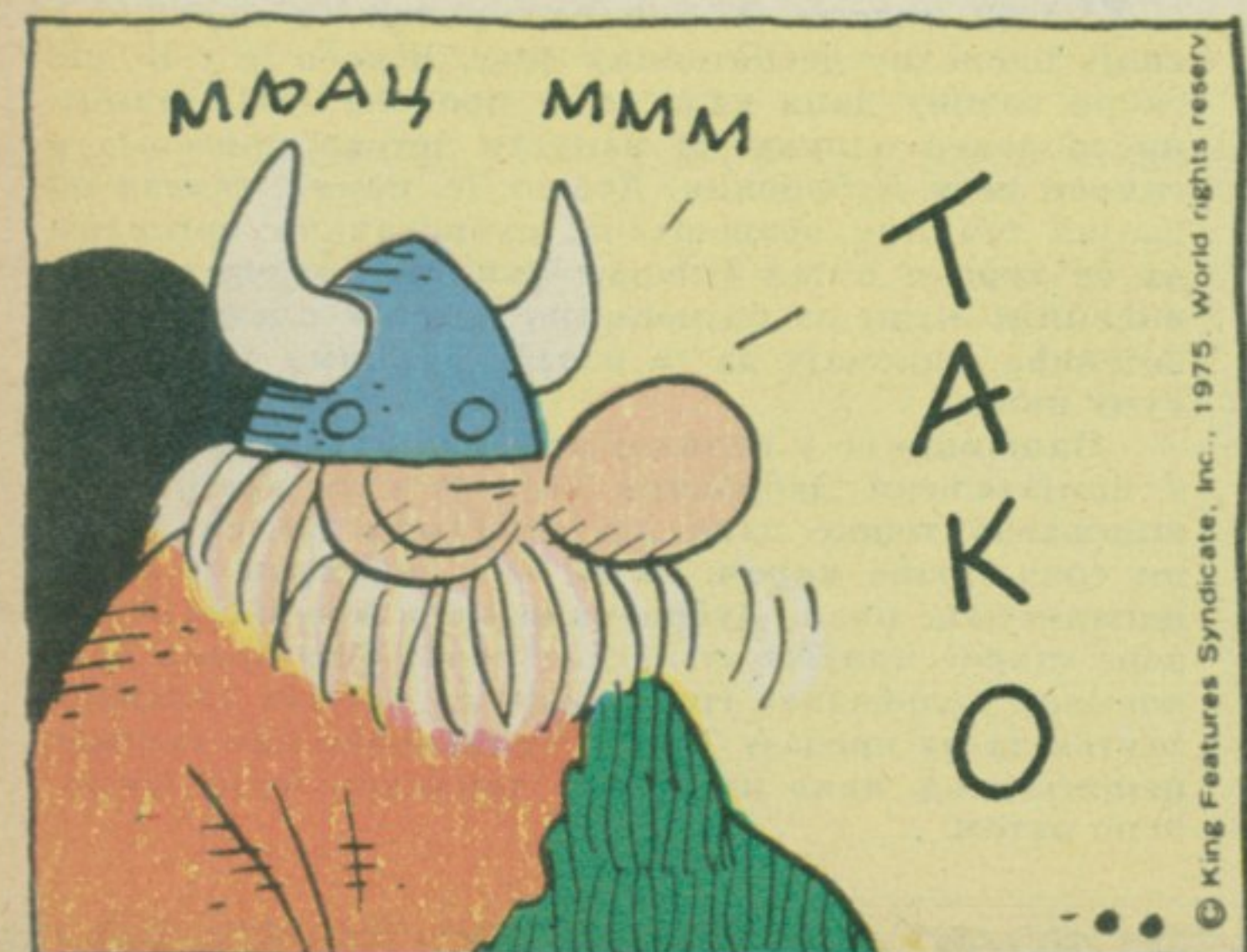

ЖВАК
ЖВАК

МДАЦ МММ

ТА
К
О

ГОРИ ТИ
СТОЛИЦА!

НЕК' ГАЈДАШ ЗАСВИРА

Један од најпопуларнијих шкотских хероја Роб Рој Макгрегор, кога поноси Шкотска слава као свога Робина Худа јер је плаћао богате а помогао сиромашнима, није био баш тако племенит каквим га данас сматрају његови сународници. Прошла су два века и непријатне епизоде из његовог живота, које је историја забележила, легенда је заборавила или заобишла.

Подаци у старим хроникама кажу да је Роб Рој био прави горштак, риџброд, крупан, снажан и храбар. На мачу је био непобедив, не само зато што се врло вешто борио њиме већ и стога што је имао изузетно дугачке руке. Када би стајао, шаке су му досезале до самих колена.

Али ни ове особине које су красиле поноситог Роб

ТУЖБАЛИЦУ!

Све време риџброди горштак крио се у једној пенини из које је изашао тек када је сазнао да су шерифови људи лоше поступали према његовој жени док су је избацивали из куће на обали језера Ломонд. Тада се Роб Рој присетио да су великаши прогањали племе Макгрегорових већ цело столеће, и одлучио је да се освети. Окупно је око себе све Макгрегорове и још неке шкотске кланове којим су се борили против енглеске власти и постао одметник.

Скривени у неприступачним планинским предели-

буду плаћали за неку врсту заштите. Разљућен, војвода је затражио да држава упути трупе и војници су кренули на север у потеру за Робом Ројем. Али су успели да спале до темеља једино кућу Роба Роја — бесни што је увек успевао да измакне њиховим потерама.

Одметник је смислио освету: сазнао је да ће Џон Грахам, управитељ имања војводе од Монтроза, одређеног дана сакупљати месечну ренту, па је одлучио да га изненади. Када су се ситни фармери и крупни закупци сакупили у двора-

Пошто им је одузео пушке и опрему, риџброди Шкотланђанин је наредио да се тврђава запали.

С променљивом срећом Роб Рој је годинама ратовао, кријући се у брдима заједно са својом женом Хеленом која је у међувремену родила и одгајила пет синова. Иако је ратовала у веома тешким условима, његова дружина никада није нападала мирне становнике Шкотске без озбиљног повода.

Један од таквих случајева догодио се 1715. године пред црквом у Аригаску, у близини Гленгарга. Вежећи

неколико дана пред потером, брђани су поцепали чизме па су многи боси и крвавих ногу морали да наставе пут. Зато су опколили цркву баш у тренутку када је у њој држана служба божја и мирно сачекали да верници изађу напоље. Тада су им поскидали чизме, обули се и отишли даље.

САДА ЈЕ СВЕМУ КРАЈ!

Године су пролазиле и Роб Рој се повукао у миран живот, иако су стара непријатељства између шкотских кланова и даље трајала. У седамдесетој, на самртној постели, дочекао је да га обилазе и пријатељи и непријатељи. Тако је 1738. његов стари непријатељ Мекларен дошао да га посети баш у тренутку када се осећао веома лоше. Лежећи у кревету, Роб је наредио својој жени:

— Оваквог ме не сме видети. Дај ми да се обучем!

Достојанствен и миран, Роб Рој је дочекао госта на ногама — иако су му колена клецала од слабости и болести. Када је посетилац отишао, горди горштак је рекао:

— Сада је свему крај. Зовите гајдаша да засвира тужбалицу.

Поново је легао у кревет и пре него што је свирач завршио тужбалицу — био је мртав.

Роја не могу да прикрију чињеницу да је био и нека врста бандита који је харао у области Лох Ломонда, свом родном крају.

Роб Рој Макгрегор био је угледни трговац стоком све док 1712. године за њим није издата потерница. Он је, наиме, прикупио од неколико племића око хиљаду фунти стерлинга, за оно време велику суму, а затим ишчекао без трага не испоручивши им стоку. Један од преварених био је и војвода од Монтроза који је на темељу пресуде Единбуршког суда требало да заплени Ројеву кућу и ствари да би наплатио штету.

ма, Ројеви људи најчешће су нападали рођаке и савезнике војводе од Монтроза, закупце на њиховим имањима, као и све оне који су 1707. године прихватили припајање Шкотске Енглеској.

ЈЕДНОСТАВАН МЕТОД ПЛАЧКЕ

Роб Рој је, као данас мафија, смислио сигуран и једноставан метод плачке: отимао би стоку војводе од Монтроза, а затим убеђивао закупце да ће краће престати ако му редовно

ни једног дворца, Роб Рој је, праћен својим људима, са исуканим мачем улетео међу људе и заробио Џона Грахама. Затим је уместо њега сео за сто и мирно наставио да прикупља ренту од унезверених људи.

Војвода од Монтроза је после овога убедио државу да треба да изгради војно утврђење на обали језера Ломонд, као базу за трупе које ће прогонити клан Макгрегорових. Али када је тврђава најзад била завршена, Роб Рој је са својом дружином искористио једну ноћ без месечине, тихо се привукао и изненадио војнике на спавању.

НАША СРЕДЊОВЕ- НОВНА ПОВЕСТ

СПАС У

И згубивши еписку деспотовину падом Смедерева 1439. године, Бурђа Бранковић се повукао у своју наследну деспотовину Зету. Живео је у Будви скоро годину дана када је, у пролеће 1441. године, нагло донео одлуку да напусти зетско приморје и склони се у Дубровник. Деспот је, наиме, сазнао од својих сталних обавештача, дубровачких трговаца, да се турски вазал Стефан Вукчић Косача и неки виђенији људи из најмоћнијег зетског племена Црнојевића, спремају да га издају Турцима за велику суму новца.

Нашавши се у великој невољи, Бурђа се упутио у пријатељски Дубровник који је у то време преживљавао тешке дане јер су Турци захтевали да им град плаћа харач, па се чак спремали и да га нападу. Па ипак, Дубровчани нису хтели да изневере старог пријатеља и савезника. Као прави становници „слободног града“ они су одбили султанов захтев да му предају Бурђа Бранковића као турског непријатеља, иако им је том приликом било запрећено ратом.

ЛОЗИНКА ЈЕ ГЛАСИЛА „ЉИЉАН“

Може ли исти човек да се истовремено налази на два места удаљена стотинама километара? Сви ће се данас насмејати на такво питање, па ипак, 1937. године оно није изгледало тако бесмислено становницима Канаде који су познавали Луиса Роџерса, чувеног Човека у дупликату. У пролеће те године канадске новине биле су пуне извештаја о овој необичној особи која је посеђивала невероватну способност да се истовремено показује на два места.

У почетку, доктор Мартин Спенсер, директор Института за психолошка истраживања у Онтарију, одбијао је да поверује разним причама чврсто верујући да је Роџерс обична варалица, истина вештија од других. Међутим, ускоро је под притиском јавности морао да му поклони пажњу и да на научној основи утврди: на који начин Човек у дупликату може да раздваја своју физичку личност.

СУСРЕТ НА УЛИЦИ

Луис Роџерс родио се у Енглеској, али је цео живот провео у Канади где се бавио сумњивим пословима видовњака и медијума. Био је леп и шармантан човек коме је рад с лаковерним људима доносио велике приходе. Многи су га просто прогањали молбама да ступи у везу с њиховим умрлим рођацима, наравно за добар новац, а он им је излазио у сусрет, падао у транс и причао шта се „на другом свету“ дешава с њиховим најближим.

Роџерс је уживао да се прави тајанственим и његови клијенти ништа нису знали о њему. Говорио је често да стоји духовима на распо-

КАДА СЕ ПРОПАЛИ ГЛУМАЦ ПОЈАВИО У РЕДАКЦИЈИ ЈЕДНОГ ЛИСТА У ТОРОНТУ, УСПЕО ЈЕ ДА УВЕРИ САМО НОВИНАРЕ ДА ГОВОРИ ИСТИНУ. СВЕТ ГА ЈЕ ПРОГЛАСИО ВАРАЛИЦОМ ЈЕР КАЉА УСПОМЕНУ НА НЕНАДМАШНОГ ЧОВЕКА У ДУПЛИКАТУ.

лагању и да их походи када га позову, па зато не зна колико ће одсуствовати из Торонта. Али праву славу, о којој није ни сањао, донео му је један случајан сусрет на улици. Две познанице су застале да поразговарају и једна од њих је рекла:

— Нисам знала да се господин Роџерс преселио. Моја сестра га је у четвртак срела у Монреалу и водила с њим дуг разговор.

— То је немогуће! — рекла је друга жена. — Он је

тај дан провео у мојој кући, овде у Торонту!

Тако се по целој Канади пронео глас да Луис Роџерс може оно што физика тврди да је неизводљиво: да се једно тело у исто време налази на два места. Човек у дупликату је, наравно, умео да искористи ове приче, али је на сва питања љубопитљивих клијената одговарао ћутањем и тајанственим смешком.

Ускоро је почео да се јавља све већи број сведока који су поткрепљивали ове гласине. Сведока је било толико, а већина га није лично ни познавала, да су неки неповерљиви Канађани израчунали да би Човек у дупликату морао да има стотинак копија да би стигао свуда где су га наводно видели.

ХОЋЕТЕ ЛИ ДА РУЧАТЕ СА МНОМ?

Али Роџерс је упорно одбијао да се појави пред неким научним скупом и докаже своје способности. Најзад, притиснут с једне стране нестрпљивим јазним мњењем а с друге нсинама које су претиле да ће га прогласити варалицом, Роџерс је пристао на експеримент.

Испитивање је предузео доктор Мартин Спенсер и

ангажовао неколико људи да свакодневно у стопу прате Човека у дупликату, иако је овај прихватио услов да за време трајања експеримента не сме да напусти Торонто. Три дана касније један од Спенсерових сарадника из Монреала јавио се с необичном вешћу: неки човек се пријавио у једном од градских хотела под именом Луис Роџерс!

— Да, ја сам Луис Роџерс — рекао је кад му се Спенсеров сарадник представио. — Управо сам стигао из Торонта. Хоћете ли да ручате са мном?

Збуњени човек је затражио телефонску везу с Торонтом и рекао доктору Спенсеру:

— Човек у дупликату је у Монреалу.

— Немогуће! — одвратио је Спенсер — Роџерс је овде.

— А ја управо сада ручам с њим!

Спенсер се није дао сместити. Одмах је посумњао у трик: било која варалица вешта у прерушавању у лик Луиса Роџерса могла се појавити у Монреалу под његовим именом.

— Проверите све детаље у вези с њим! — чарешно је доктор свом помоћнику, али тобожњи Човек у дупликату није хтео да „прогута удицу“.

— Ваша сумњичавост ме прилично замара. Нећу вам допустити да ме даље гња-

вите. Али да бих вам доказао своје натприродне способности, обећавам вам да ћу 12. априла последњи пут демонстрирати шта све могу. А сад одлазите и оставите ме на миру!

УНАПРЕД ДОГОВОРЕНО

Реченог дана Роџерс је дошао у канцеларију доктора Спенсера која је закључана по његовом уласку. У присуству три сведока затражио је од доктора да каже прву реч која му падне на памет.

— Љиљан! — казао је Мартин Спенсер.

Затим су ћутке седели око један час док није зазвонио телефон. На другој страни Жице био је Монпреал.

— Овде Луис Роџерс — зачуо се кроз крчање линије познати глас Човека у дупликату. — Лозинка гласи „Љиљан“. Понављам... „Љиљан“.

Роџерс је умро пет година касније за време другог светског рата. Изгледало је да је његова тајна ишчезла с њим и да ће свет имати још једну мистерију више о којој ће дуго лупати главу, све док се није појавио један пропасти глумац у највећем дневном листу у Торонту.

— Ја сам двојник Луиса Роџерса — рекао је он. — Нас двојица смо извели ону чувену превару 1937. године. Када сам стигао у Монреал, одређитио сам сараднику доктора Спенсера већ унапред договорени текст и правили се увређен заказао сам за 12. април нове експерименте. Тога дана је прави Роџерс, када је доктор Спенсер изговорио реч „Љиљан“, гласно поновио лозинку пролазећи као случајно крај закључаних врата. А напољу, у чекаоници, налазио се вратар Института за психолошка истраживања кога је Роџерс већ раније поткупио. Он је чуо гласно изговорену реч и из своје портинице телефонирао ми у Монреал. Просто, зар не?

Да би доказао своју тврдњу, глумац се зачас прерушио у покојног Роџерса и чак проговорио његовим гласом. То је било довољно да убеди новинаре али не и рећичну Канађана који су остали верни причи да је у њиховој земљи некад живео човек натприродних способности. По њиховом мишљењу, пропасти глумац је заиста варалица — јер жели да укаља сећање на чувеног медијума и ненадмашног Човека у дупликату!

ДУБРОВНИКУ

У Дубровнику је српски деспот остао до јесени 1441. године када је отпутовао за Угарску, после пада Новог Брда у турске руке. Био је то за њега велики ударац јер је новац, извор моћи у средњовековној Европи, престао да притиче Ђурђу Бранковићу.

РУГА СЕ И КРАЉУ — Један од најизразитијих представника епохе просвећености и најслободоумнијих духова ондашње Европе је француски књижевник, историчар и филозоф Франсоа Мари Аруе, познат под именом Волтер. Слободољубив и снажног духа, био је један од првих који се усудио да разобличи племство, и наруга се тадашњој владајућој класи, да јавно устане против клера и његових догми. Волтер се није устезао

да се наруга чак и краљу, мада је живео од новца — из краљеве касе! Осим у његовом животу не мања противуречност огледа се и у његовом делу. Огорчени борац против цркве, чији је поклич: „Уништите бестидницу!“ одјекнуо Европом, био је ипак уверен да су бог и религија потребни народу.

ПО ОЧЕВОЈ ЖЕЉИ — Волтер је рођен 21. новембра 1694. године у Паризу. Када му је било седам година, отац га је на васпитање поверио опату од Шатонефа који је у дечаку открио не само таленат за писање стихова већ и велику љубав према позоришту. Пошто је завршио језуитску школу, Волтер је по очевој жељи почео да студира права. Међутим, ускоро је његов отац увидео да младића студије нимало не занимају па је одлучио да га пошаље на село. Тамо Волтер

У САЛОНУ ВОЈВОТКИЊЕ ОД МЕНА — По повратку у Париз, већ познат као писац епиграма и сатиричар, Волтер се придружује групи књижевника који су се окупљали у салону војвоткиње од Мена. Док проводи весело и безбрижан живот у овом кругу, у Волтеру се развија тежња ка слободним и неспутаним односима у друштву и сумња у владајуће моралне и религиозне ауторитете. Написао је неколико оштрих сатира које су се односиле на регента Филипа Орлеанског, иначе омраженог непријатеља војвоткиње од Мена, и због тога бива ухапшен 1717. године.

УНИШТИТЕ БЕСТИДНИЦУ!

ИЗ БАСТИЉЕ НА ДВОР — За време једанаестомесечног тамновања у Бастиљи Волтер је написао трагедију „Едип“. Овај његов позоришни првенац донеће му огроман успех. Већ тада се о њему говори не само као о талентованом наследнику Корнеја и Расина већ га славе и као првог песника Француске. Захваљујући томе, Волтер се из затвора обрео на двору. Од тада до 1725. године Волтер ниже успех за успехом. Али, због свађе са витезом од Роане, који је својим лакејима наредио да избатинају Волтера, приморан је да напусти Француску.

„ФИЛОЗОФСКА ПИСМА“ У ПЛАМЕНУ — Као своје привремено уточиште Волтер је изабрао Енглеску. Ту се упознаје с филозофским идејама Њутна, Лока и других и одушевљен је тиме како високо место у енглеском друштву заузимају научници и књижевници. Када се 1729. године вратио у Француску, бива срдечно приман чак и на двору али за кратко: проглашавајући његова „Филозофска писма“ скандалозним и саблажњавајућим, париски суд их спаљује и увређени Волтер одлази у Сири, на имање своје пријатељице маркизе Шателет.

ТРАГЕДИЈЕ У СИРИЈУ — Десет година у Сирију је најплодоносније раздобље Волтеровог стварања: поред „Трактата о метафизици“ настају и трагедије „Заир“, „Алжир“, „Меропа“. Из Сирија, на позив пруског краља Фридриха с којим се спријатељио преко писама, Волтер одлази у Потсдам, у замак Сан-Суси. Присно пријатељство с краљем с којим је водио дуге и духовите разговоре, убрзо се охладило. После отворених Фридрихових прогона, Волтер је 1753. године напустио Потсдам и настанио се у Фермију, у Швајцарској.

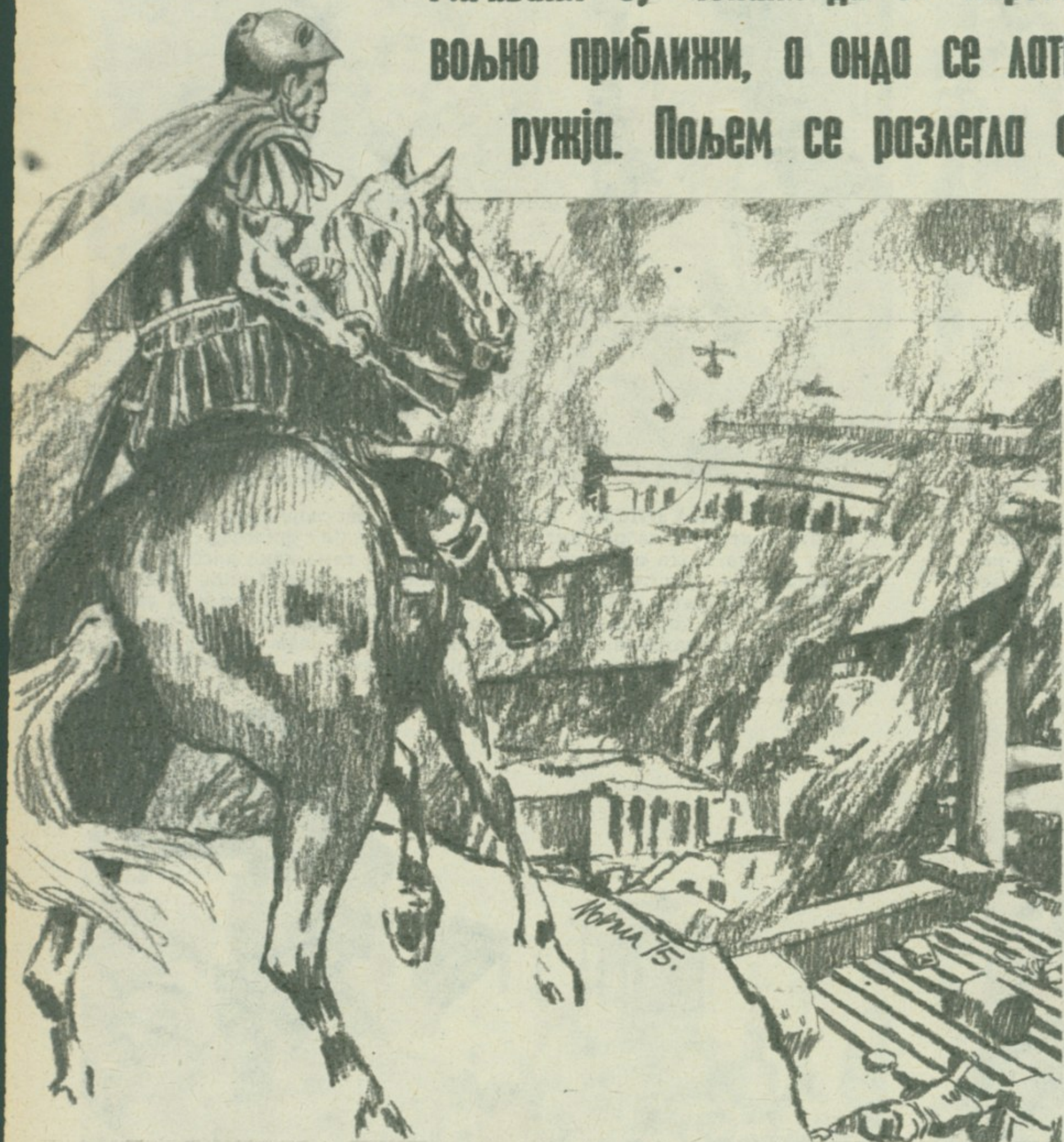
ПОСЛЕДЊА ПОЧАСТ — У овом живописном месташцу, у близини Женева, Волтер је написао ремек-дело француског просветитељства — „Кандид“. Овај филозофски роман представља пародију на тада широко распрострањени грађански авантуристички роман. Волтер се 1778. године ипак враћа у Париз. За време извођења трагедије „Ирена“ његова биста на позорници бива овенчана лаворовим венцем. Само три месеца касније, 30. маја, Волтер је умро. Последња почаст француском великану одата је 1791. године када је његово тело пренето у Пантеон.

Једини човек кога се смртно бојао моћни Рим био је Ханибал. Столећима после његове смрти Римљанке су плашиле децу речима: „Будите мирни! Ханибал је пред вратима“. Да га нису издали слонове, они исти који су му донели победу на тлу данашње Италије, вероватно би овај неустрашиви Картагињанин променио ток историје.

Када су Римљани покорили Картагину, најзначајнију трговачку луку старог света на северној обали Африке, војсковођа Хамилкар на самртној постељи

СЛОНОВИ СУ ИЗДАЛИ ХАНИБАЛА

Римљани су чекали да се картагинска војска довољно приближи, а онда се латили свог тајног оружја. Пољем се разлегла страшна јeka.

Из разорене Картагине Ханибал је побегао у Сирију.

заклео је своја два сина да мрзе Рим докле год крв струји у њиховим жилама и да се освете за поразе које је Картагина претрпела. Један од њих, Ханибал, рођен 247. године пре нове ере добро је запамтио очеве речи.

Пројусишије легионаре

Као осамнаестогодишњи младић Ханибал је разрадио смео план: уместо да нападне Римљане у Иберији (данашња Шпанија) где

су га очекивали, одлучио је да, избегавајући борбу, продре преко Галије (данашња Француска) и Алпа у срце Римске Империје. Његов брат Хаздрубал био је задужен да изведе праву ратну варку: прво да навали на Римљане у Иберији, пре тварајући се као да Картагињани ту припремају одлучну битку, а затим да пожури за Ханибалом.

Одлучни и млади војсковођа прешао је 229. година пре нове ере Средоземно море са армијом у којој су били, поред одлично увежбаних картагинских војника, полудивљи ратници неких афричких номадских племена и 37 слонов. Пре-

лаз преко Алпа стајао га је много људских живота, тако да је само око 50.000

људи сишло са снегом за вејаних планина у низију северне Италије.

У бици код Кане Рим је супротставио Ханибалу 86 хиљада изванредно увежбаних војника. Иако знатно слабији, картагински војсковођа храбро их је дочекао, поставивши наспрам непријатеља своју армију у полукружни поредак. Чувени римски легионари, прекаљени у многим биткама, нису знали да им је припремљена тактичка клопка и насрнули су право у средиште картагинског полукруга.

Ханибал је наредио својим војницима да пропусте захуктале легионаре, а затим је затворио клешта: на његов знак најбољи картагински ратници, које је поставио на крилима, кренули су у напад праћени слоновима. Настало је страшно крвопролиће. Опкољени Римљани падали су као снопове, ужаснути огромним животињама које дотле или никад нису видели или нису очекивали да ће сусрести у борби. На пољу код Кане погинуло је преко 70.000 легионара, а то се сматра, барем у погледу губитака, највећим поразом у историји ратовања. А Картагињани су изгубили само 6.000 људи.

Хаздрубал, међутим, никад није стигао са својом војском да помогне брату и то је омело Ханибала да освоји Рим. Једног дана Римљани су послали у картагински логор гласника са кр-

вавим поклоном — одсеченом Хаздрубаловом главом. Ојађени и разљућени картагински војсковођа петнаест година је лутао Италијом са својом армијом жарећи и палећи куд год би прошао. Никад није успео да нападне и сам Рим, а Римљани, опет, сећајући се страшних пораз код Кане, нису се усуђивали да му се поново супротставе у некој одлучујућој бици.

Дуо очекивана освећења

Зато су одлучили да надмудре Ханибала. Напали су Картагину надајући се да ће Ханибал пожурићи у помоћ родном граду. Били су у праву. Коначна битка одиграла се 146. године на обали северне Африке код места Заме.

Видевши пред собом римску армију од само 36.000 ратника, самоуверени Ханибал је послао у напад своје покретне тврђаве — слонове. Али Римљани су овог пута били спремни и достојни свог лукавог противника. Чекали су да им се слонове довољно приближе а тада, на знак команданта, стотине трубача дунуло је у своје инструменте.

Пољем се разлегла ужасна јeka од које су се слонове упаничили и пожурили на све стране газећи војнике око себе. Картагински борбени редови били су неповратно поремећени, већ на ивици расула кад је уследио страховит контранапад Римљана. Избезумљени од страха, Картагињани су постали лак плен непријатеља жељног освете.

Ханибал је успео да побегне а Картагину је пала и посла крвавог победничког пира, потпуно разорена. Картагински војсковођа је нашао уточиште у Сирији где је годинама предводио њену војску у борби против Римљана. Али када су и Сиријци најзад потучени, Ханибал је пре изабрао смрт него предају заклетим непријатељима. Исплио је отприлике 182. године пре нове ере.

М. Р.

ИСТОРИЈСКА РЕЧЕНИЦА

И он ће бити Црна Гора

Када је Омер-паша Латас 1853. године упutio проглас црногорским племенима да се предају јер окружени турском војском, мучени оскудицом и глађу, неће моћи још дуго да издрже, одговорио му је књаз Данило у име свих Црногораца:

— Црногорци се неће предати док иједног траје, а кад остане онај последњи и он ће бити Црна Гора и бориће се док му не искапље последња кап крви.

КАРТАГИНА-СТРАХ И ТРЕПЕТ СРЕДОЗЕМЉА

ДАРЕЖЉИВИ ПОГЛАВИЦА

1. непријатељски бродови
2. спољна луна са трговачким бродовима
3. улаз у спољну луну могао је да се затвори ланцима
4. унутрашња луна
5. ратни бродови у унутрашњој луци
6. улаз у унутрашњу луну
7. велика адмиралска тврђава
8. зидање утврђења

Не постоје поуздани подаци о томе када је основана Картагина, један од најмоћнијих градова старог века. Према једној претпоставци подигла га је око 814. године пре нове ере принцеза Дидо, кћи феничанског краља Матона. По неким римским записима, она се, бежећи од свог брата Пигмалиона, склонила на обалу северне Африке (данашњи Тунис) и ту од локалног поглавице добила комад земље на којем је подигла град који су Феничани назвали Картхадштат (Нови град). За 100 година Картагина се развила не само у један од највећих градова античког света већ и у веома моћну државу која је почела на све стране да оснива своје колоније. Око 500 година пре нове ере под влашћу Картагине налазила се читава афричка обала од за-

лива Сидре до Гибралтара, Балеарска острва, Сардинија, Корзика и један део Сицилије. Да би свој град, смештен на стеновитом полуострву, одбранили од напада с мора, Картагињани су не само изградили читав систем бедема већ се постарали да непријатељ не сазна број бојних бродова којима располажу. То су постигли на тај начин што су подигли две луке: спољну, у којој су били укотвљени само трговачки бродови, и унутрашњу, у облику круга, ограђену високим зидинама које су скривале ратне бродове. У центру унутрашње луке налазила се тврђава са које су стражари будно мотрили на пролаз с мора. Картагинска држава је управљао Савет од 30 чланова, бирањем из најимућнијих породица на челу са двојицом судија-суфета који су, када су то прилика захтевала, били и војни коман-

данти. У 3. веку пре н. е. Картагина борби се за превласт на Сицилији и Тиренском мору, отпочела је рат са Римом који је са прекидима трајао од 246—146. године пре нове ере (пунски ратови). Дотле непобедива Картагина почела је да трпи пораз за поразом да би крах доживела 146. године пре нове ере када су је римске легије до темеља сручиле и разориле.

ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДМОРНИЦА!

Наш танкер препун авионског горива био је у пламену, а ми се нисмо усуђивали да позовемо у помоћ.

Тихе и мирно изговорене речи старијег радио-телеграфисте изазвале су у мени паничан страх.

— Брод је у пламену, синко — рекао је. — Пребаци се на таласну дужину за С.О.С. сигнале и чекај на знак да пошаљеш позив за помоћ.

Руке су ми дрхтале док сам скидао слушалице и бирао међународну таласну дужину резервисану само за случај највеће нужде. Имао сам само осамнаест година и превисше разлога да будем смртно уплашен.

„Француски гроф“, наш танкер од 10.000 тона носивости, препун авионског горива налазио се у водама недалеко од Чилеа, али без пратње ратних бродова. А тада, октобра 1942. године то је значило мање-више сигурну смрт од немачких подморница које су ловиле савезничке бродове.

Зар је требало — размишљао сам — да препловимо хиљаде миља не сусревши ниједну подморницу да бисмо сад изгорели?

ТАЛАСИ КАО КУЋА

Неколико месеци раније пловили смо у конвоју преко Атлантика када нам се догодила прва незгода: покварио се уређај за покретање крме и морали смо да заостанемо. Некако смо допловили до Њујорка где је квар отклоњен, а затим смо добили налог да у Кирасу укрцамо смртоносни терет. Месец дана касније кренули смо кроз Панамски канал у Тихи океан одакле је требало да наставимо пут на југ, опловимо рт Хорн и упутимо се што брже можемо кроз јужни Атлантис према Кептауну.

Прва невоља на другом путовању задесила нас је пре но што смо стигли до рта Хорн. Небо се натуштило и изненада је дунула снажна бура. Невреме је трајало три дана а запенушано море шибало наш танкер без милости и предаха. Таласи високи као куће заплускивали су брод изазивајући мање оштећење на палуби и командном мосту, јер је лађа била врло чврсте грађе. То је била наша срећа пошто моћне машине нису могле ни да помере танкер у тој страшној бури. Вртели смо се стално на истом месту молећи се само да невреме прође пре но што озбиљније оштети „Француског грофа“.

А дубоко доле, у просторијама где су се налазиле

Ватрогасцима је најзад пошло за руком да противпожарну пену убаце у отвор за вентилацију.

машине, главна пумпа за подмазивање почела је да отказује послушност. Брод се три дана тресао од силних удара таласа и команди рђе су, како смо касније установили, запустили цевима којима је притицало уље за подмазивање. Машина је почела да се прегрева а десетине литара уља претвориле се у експлозивну пару и испунило просторију у којој се налазила пумпа.

ВАТРА! ВАТРА!

Бура је почела да се смирује и сви смо одахнули не знајући да нас највећа искушења тек чекају. Кувар је први пут после три дана припремио топао оброк, а капетан је наредио да се настави пловидба на југ. Ја сам управо био дежуран у радио-кабини када сам чуо страшну вест. Ни сада не знам чега сам се више плашио: да ћу изгорети на броду или да пошаљем С. О. С. сигнал и тако одам наш положај немачким подморницама. Тај позив био би раван самоубиству и зато је капетан оклевао с тражењем помоћи преко радија.

Зграбио сам бродски покретни радио-одашиљач и пожурио на командни мост да будем поред капетана у тренутку кад изда заповест. Гледајући кроз прозоре кабине, просто нисам могао

да поверујем својим очима. Пламенови високи као картарка, бар тако ми се чинило, сукљали су из отвора за вентилацију потпалубља где су се налазиле машине. Када сам изашао на мост, осетио сам на лицу врео ветар, иако је пламен био удаљен педесетак метара.

Срећом, бура још није са свим престала и таласи су, ваљајући се преко ниске палубе, хладили већ врели челик резервоара пуних авионског горива. У води су се гасиле искре које су високо у небо летеле из отвора за вентилацију. Бродска ватрогасна бригада већ

је ступила у дејство и топови су избацивали противпожарну пену, али је пламен толиком силином избијао кроз узани отвор да је густу пену развејавао свуда унаоколо као да је обична сапуница. Најзад је ватрогасцима пошло за руком да се, обучени у азбестна одела, довољно приближе отвору да би у њега убадили црево из кога је шикљала пена а затим га затворили одозго поклопцем. Још неколико минута око поклопца су се, уз прасак, пробијали пламенови, а ми смо стајали околу као слеђени, чекајући тренутак када ће зажарени танкер да експлодира као диновска бомба и пошаље нас у небо.

НАЈОПАСНИЈА ОБАЛА НА СВЕТУ

Најзад после неколико тренутака дугих као вечност, уместо пламена почео је испод поклопца да се појављује густ и лепљив дим. Ватра је била угашена, а ми смо остали живи. Пожурих у кабину да наставим дежурство и када се први радио-телеграфиста појавио на вратима, рекох му весело:

— Зар се не радујете, шефе? Најзад смо спасени!

— Зар? — одврати он. — Мотори не раде а струја нас носи према најопаснијој обали на свету. Прерано си се обрадовао, синко!

Погледао сам на карту Чилеа и схватио све. Обала је личила на зупце неке тестере и била препуна подводних стена, плићака и оштрих хриди. Стотинама километара унаоколо није било друма нити људских насеља. Само пуста дивљина. Чак је и на поморској карти стајало упозорење да се ту не треба искрцавати ни у случају нужде. Најближи реморкер који би нас одвукао налазио се удаљен хиљаду морских миља чак у Валпараису. А пре њега стигле би свакако немачке подморнице привучене нашим радио-позивима.

Два дана нас је струја носила према обали, док су наши инжењери и монтери падали с ногу од умора покушавајући да оспособе машине. Најзад, у смирајућем дану, кроз труп брода прође познати дрхтај. То је моћни мотор прорадио, пошто се прво закашљао, затресао и најзад ухватио прави ритам. Били смо спасени.

Ц. Неплић

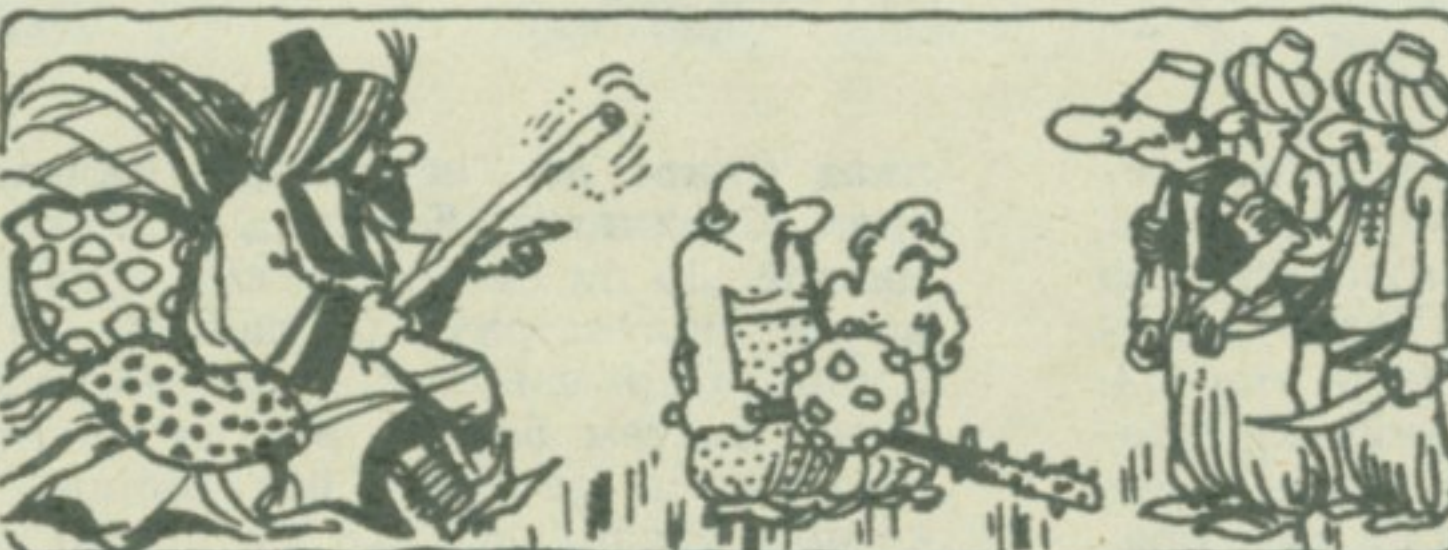
Цртице из историје

ПРЕДОСТРОЖНИ СУЛТАН

На султановом двору у Једрену престоници Турака Османлија владала је посебна сумњичавост у погледу странаца, па и државних изасланика. Нико од њих није могао да говори директно са

тоје, који је дошао у Турску да тражи помоћ од султана у борби против краља Твртка II.

Овај обичај Турци су увели после Косовске битке, 1389. године где је султан погинуо од руке „не-

Муратом II, поготову што се налазио на приличној удаљености, док су га испод руке чврсто држала два турска чувара. Такву аудијенцију доживео је 1433. године и Радивоје, син босанског краља Ос-

верничког посланика“ кога је примио седећи спокојно у свом шатору. Константин Филозоф (биограф Стевана Лазаревића) наводи да је Мурата убио српски племић по имену Милош.

Дивно сам се осећао возећи снажни мотоцикл друмом у смирај тог сунчаног летњег дана. Изненада, један аутомобил је скренуо право пред мене.

Од тада ничег се више нисам сећао. Тек кад сам се пробудио у болници, чуо сам неки глас који је помињао месец јун. То ми се у први мах учинило чудно, јер мотоцикл сам возио 26. јула. Касније сам схватио истину: заиста је био јун али јун 1965. године.

Сазнао сам да су ме пре три године амбулантна кола донела у Краљевску болницу у Единбургу, у Шкотској и да је на путу писало да сам погинуо у саобраћајној несрећи. Заиста је право чудо што сам остао жив. Изгубио сам три године живота, али не и живот.

Да се Фред не оштети!

Био сам заљубљен у мотоцикле. На неколико трка чак сам стигао први и то ме је уверило да могу

СПАВАО ТРИ ГОДИНЕ

бројним напрелинама лобање која је донекле издржала ударац иако је мој тркачки шлем био смрскан. Данас место комада кости имам платинску плочицу, а косом скривам неколико места на којима длака више не расте.

Првих тренутака када сам дошао себи, нисам знао ни ко сам ни како се зovem. Оца који је седео крај постеље, а смењивао се са мајком три године дању и но-

Иако жив и свестан, још је дуг пут био преда мном до оздрављења. Чекало ме је 27 различитих операција! Хирурзи су уградили у моје тело четири усправне и девет водоравних платинских шипки које су држале сломљене кости и пет платинских дискова на местима где је кичма била озлеђена. Оцу сам често говорио у шали:

ПОСЛЕ 27 ОПЕРАЦИЈА, ЛЕКАРИ СУ МУ РЕКЛИ ДА ЋЕ ОСТАТАК ЖИВОТА ПРОВЕСТИ У ИНВАЛИДСКИМ КОЛИЦИМА, АЛИ БИВШИ МОТОЦИКЛИСТА НИЈЕ СЕ ПРЕДАО.

Полудела носилица

Чим сам се довољно опоравио, почео сам да напорно вежбам уз помоћ физиотерапеута. У почетку сам могао само да пузим на рукама, али касније, кад су ми мишићи ојачали, успевао сам да се усправим на разбоју.

Физиотерапеут је викао: „Престани, Кен! Пашћеш и повредићеш се!“ Али сам ја тврдоглаво настављао да вежбам. Свакодневно сам пливао у болничком базену иако сам делимично могао да покрећем само једну ногу. Мало-помало, уз помоћ лекара и гоњен упорном вољом, успео сам да покренем своје укочене удове.

Године су пролазиле и ја сам најзад постигао немогуће: сада могу да ходам уз помоћ штапа, а кад путујем, сам возим свој мали аутомобил с аутоматским мењачем.

Чекајући да ми социјални радници пронађу одговарајући лакши посао, упознао сам Етел која је радила у једном таквом центру. Данас сам срећно ожењен, имам добро запослење у Маселбергу и једино мотоцикле никад нисам могао да прежалим.

У њих сам и сад заљубљен: када ми је један пријатељ донео на поправку мали мотор са косилице за траву, нисам могао да одолим срцу а да га не „исфризирам“. Следећег дана пријатељ ме је посетио да ме пита како сам „поправио“ мотор. Када је ставио у покрет косилицу, ова баптенска машина се претворила у бештију, пробила ограду и изјурила на улицу.

Значи, нисам изгубио способност за прерађивање обичних мотора у тркачке и то ме је много обрадовало. Ако већ не могу да возим, посветићу се убудуће фризирању мотоцикла за трке.

К. Вилсон

Само Фред да остане читав — помислио сам над свом силином ударио у аутомобил.

постати прави ас. Мотоцикл сам правио сам, део по део; коштао ме је много, али је зато могао да постигне више од 200 километара на час. Много сам волео тај мотоцикл који сам звао просто Фред. Када сам свом силином ударио у аутомобил, сећам се да сам једино помислио: „Само да се Фред не оштети!“

Примивши ме у болницу, један лекар се латио посла да ме врати из мртвих. Успео је да поново покрене срце и те прве ноћи пет пута је морао да ми спасава живот јер је толико пута оно престајало да ради. За њега је то свакако био заморан посао, али сам му дубоко захваљан због тога јер ми је спасао живот.

Није ми чудо што сам те ноћи умрлао пет пута јер су ми биле сломљене обе ноге изнад и испод колена и обе руке код подлактице и мишице, сломљено лево раме, смрскано пет ребара, имао сам прелом вратног и шест озлеђених кичмених пршљенова.

Био сам запањен када сам од главног хирурга сазнао да се уопште није бринуо за ове силне преломе. Највећу пажњу поклонио је

ћу, уопште нисам препознао. Ни храну нисам могао да гутам, а из уста, кад год бих покушао да говорим, излазили су потпуно неразговетни звуци. Знао сам шта желим да кажем али то нисам могао да претворим у речи. А када сам најзад проговорио, са чуђењем сам приметио да више не могу!

— Немој да ме случајно сахрањим ако умрем! С оволиком платином у себи мора бити да много вредим.

А затим, када су све операције остале за мном, сазнао сам да ћу остатак живота морати да проведем у инвалидским колицима. „Сад ми бар није жао што сте мо-

СА СТАРИХ СТРАНИЦА

ВОЖЊА НА МАДЕРИ

На Мадери се возе не каруцама с точковима већ на санкама мада на острву овом снег никада не пада. Тако отмене даме одлазећи на бал или у храм путују санкама које волови вуку. Њихове кочије састоје се из салинаца на које је нешто на подобу старовременског фијакерског коша постављено. Уместо коња упрегнути су волови. На тај начин даме уз шкрипу по камену и песку клизе, док кочијаш, мадерски сељанин с плавом капом на глави и палицом са оштрим гвозденим вр-

хом наоружан, шиљком тим и оштрим крицима лењиве животиње на убрзање корака тера. На такав, за нас необичан, начин вожње на Мадери острвљане састав земљишта нагони. Кочије с точковима тамо су сасма неподесне стога што једна стрмина другу смењује, а базалт је веома гладак. При условима таквим вожња на колицима с точковима крајње опасна била, а санке клизе лако, као код нас по снегу.

(1863)

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ДОГОДИЛО СЕ ТО ПРЕ ЧЕТИРИ ВЕКА. ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ЈЕДИНИ ПРЕЖИВЕО ГУСАРСКИ НАПАД ВОДА ЈЕ ИЗБАЦИЛА НА ОБАЛУ БЕНГАЛСКОГ ЗАЛИВА...

ПРВИ ФАНТОМ СЕ ТАДА ЗАКЛЕО...

СВОЈ ЖИВОТ ПОСВЕТИЉУ БОРБИ ПРОТИВ НАСИЉА И НЕПРАВДЕ!

ЊЕГОВИ СИНОВИ СУ ГА СЛЕДИЛИ ПА СУ ДОМОРОЦИ ВЕРОВАЛИ ДА ЈЕ ТО ИСТИ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ БЕСМРТАН...

ФАНТОМ ЈЕ ДУХ КОЈИ ХОДЯ?

ОН НИКАДА НЕЋЕ УМРЕТИ!

ЗВАЛИ СУ ГА ЈОШ И ГОСПОДАР ЧУНГЛЕ!

ДИДЖАНА ПАЛМЕР, ФАНТОМОВА ДЕВОЈКА, ЧЛАН ЈЕ МЕДИЦИНСКЕ ЕКИПЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У ТРОПСКОМ ПОЈАСУ...

АЛИ ДИДЖАНА НЕ ПРОВОДИ СВЕ СВОЈЕ ВРЕМЕ У РАДУ...

ДИВНИ СТЕ!

ХВАЉА ВАМ!

ГЕНЕРАЛ НИЈЕ СКИДАО ПОГЛЕД С ВАС!

ОХ, МОЖДА ЗНА ДА НЕ ВОЛИМ ДИКТАТОРА!

ТО ЈЕ ТА ДЕВОЈКА!

ОДЛИЧАН ИЗБОР, ДОКТОРЕ!

МОРАМО ДА ОДРЖИМО ХИТАН САСТАНАК!

У РЕДУ, ДОКТОРЕ!

??

САЗНАО САМ ДА ЋЕ ОВДЕ ДОЋИ ДО НЕРЕДЈА!

КА-ДА?

КАК-ВИХ НЕ-РЕ-ДЈА?

РЕВОЛУЦИЈА МОЖЕ СВАКОГ ТРЕНУТКА БУКНУТИ! МОРАМО ОДМАХО ТИБИ ОДАВДЕ!

ЗА-И-СТА?

ШТА!

СПАКУЈТЕ БРЗО СВОЈЕ СТВАРИ!

МОЖДА ЈЕ ДИКТАТОР СУМЊАО ДА НЕШТО ЗНАМ ПА МЕ ЈЕ ЗАТО ОНАКО ГЛЕДАО!

ЕВО ТОРБЕ! ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ ДА ЋЕМО УСПЕТИ?

СА СВИМ! ОНА ЈЕ ЧЛАН ЕКИПЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА И НИКО ЈЕ НЕЋЕ ПРЕТРЕСАТИ!

ЗАШТО ОДЛАЗИТЕ ТАКО РАНО?

СВОЈ ЗАДАТАК СМО ОВДЕ ОБАВИЛИ!

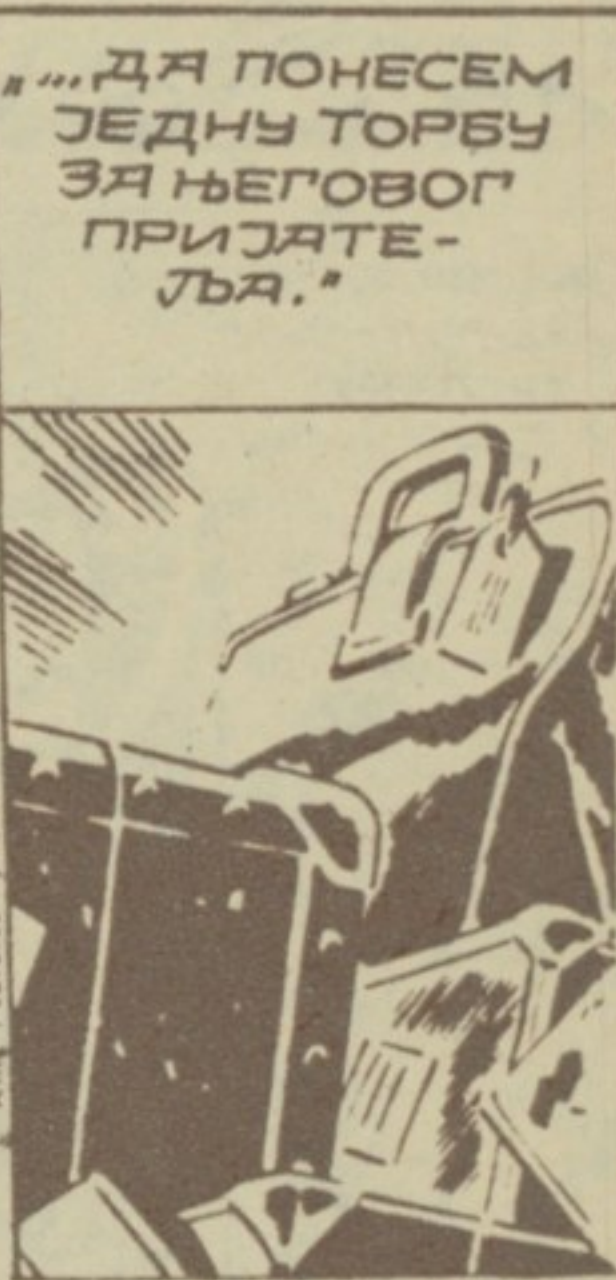
ДОКТОРЕ КОРТ, КАКО МИ ЈЕ ШТО НАПУШТАМ ВАШУ ДИВНУ ЗЕМЉУ?

МОЖЕТЕ ЛИ ДА ПОНЕСЕТЕ ОВУ ТОРБУ ЗА ЈЕДНОГ МОЈ ПРИЈАТЕЉА, ВАШЕГ ЗЕМЉАКА!

ЗАШТО ЈЕ НЕ ПОШАЉЕТЕ ПОШТОМ?

ГЕНЕРАЛ ЈЕ РЕКАО ДА СВЕДОКА НЕ СМЕ БИТИ!

ПРЕТРАЖИТЕ ПОДРУМ И ГОРЊИ СПРАТ!

НЕ БРИНИ!

© King Features Syndicate Inc. 1967. World rights reserved.

TALK E. BARRY 3/3

© King Features Syndicate Inc. 1967. World rights reserved.

И НАС!

ШШШ!

TALK E. BARRY 3/4

© King Features Syndicate Inc. 1967. World rights reserved.

ТАЈНИ АГЕНТ
ШЕПРТЉИЋ;

ПРОБЛЕМИ
НА
ПОСЛУ

ГДЕ БЯШ
САД ДА
ЗВОНИ!

СВАКИ ДАН
СЕ ПОЯВЛЯ
ИСТО

КО ЛИ
ЈЕ ТАЗ
ЛУ...

ГЛБ!

А ТОСТЕ
ВИ,
ШЕ-
ФЕ!

ДОЛЯ-
ЗИМ
ОДМАХ!

ТРЕБА
ДА ОБЯ-
ВИШ ЈЕ-
ДАН
ВАЖАН
ЗАДА-
ТАК,
ШЕПРТ-
ЉИ-
ЋУ!

У
РЕДУ,
ШЕ-
ФЕ!

НА СРЕЋУ,
САМО
САМ
ПОПРАВЉАО
СЛАВИ-
НУ!

ДА САМ
СЕ ТУШИ-
РАО, НЕ
БИХ МОГАО
ОДМАХ
ДА
КРЕ-
НЕМ!

КАКАВ ЛИ ЈЕ
ТО ВАЖАН
ЗАДА-
ТАК?

ИБИ ЋУ НА
СУПЕР-
ТАЈНИ
УЛАЗ
617!

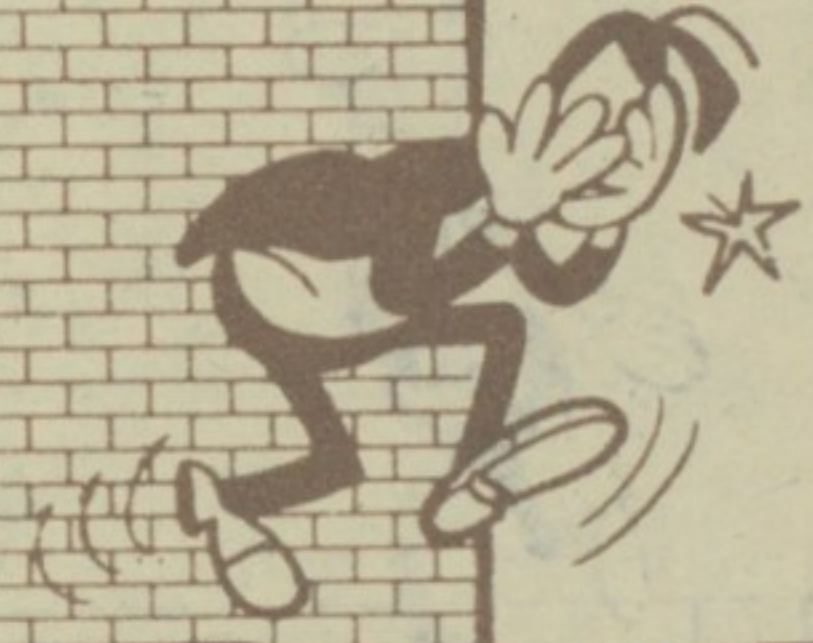
ОВДЕ
ШЕПРТЉИЋ!
ЧЕКА
МЕ ШЕФ?

ДОБРО,
ШЕПРТЉИ-
ЋУ!
УБИ!

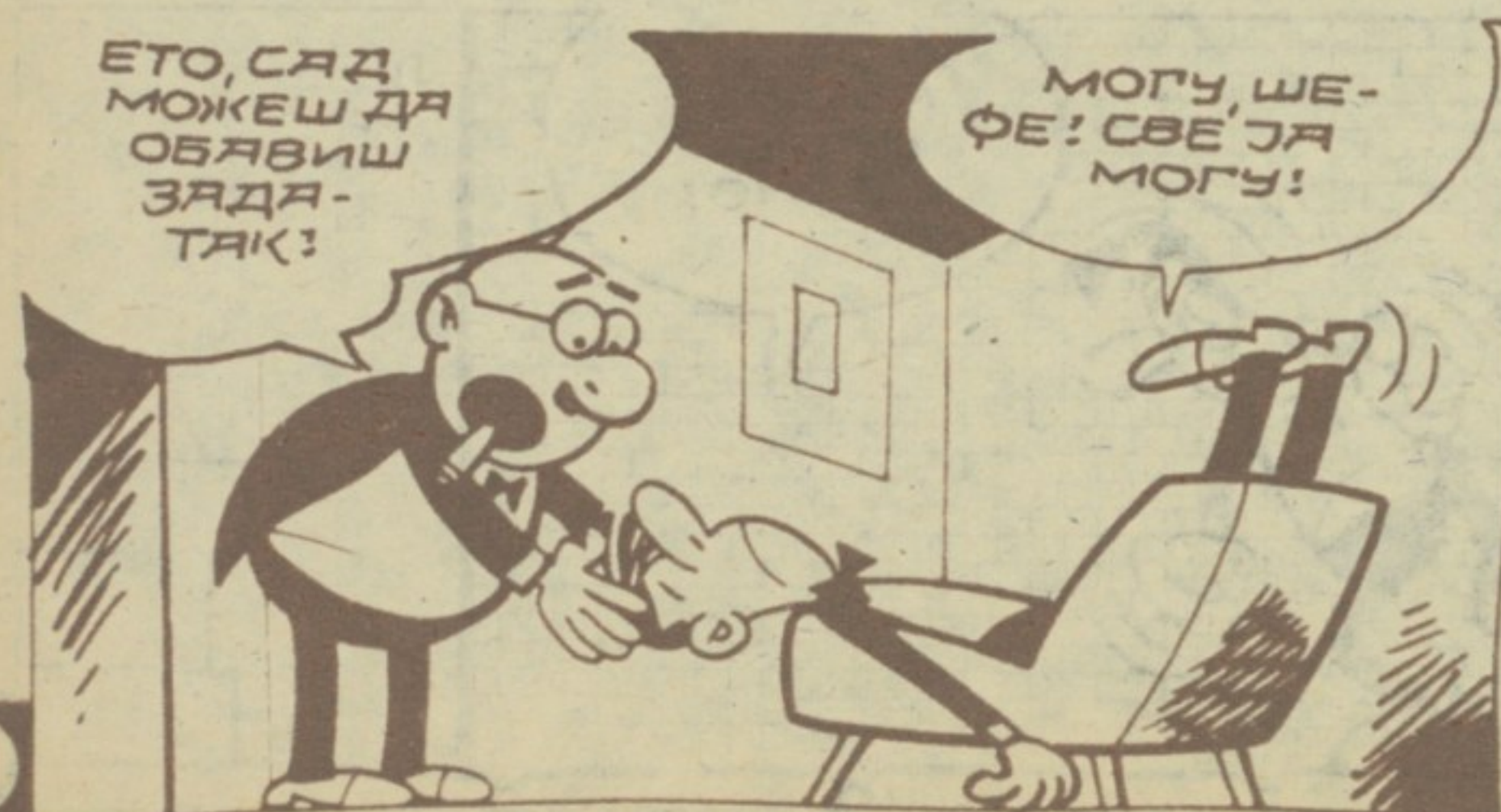
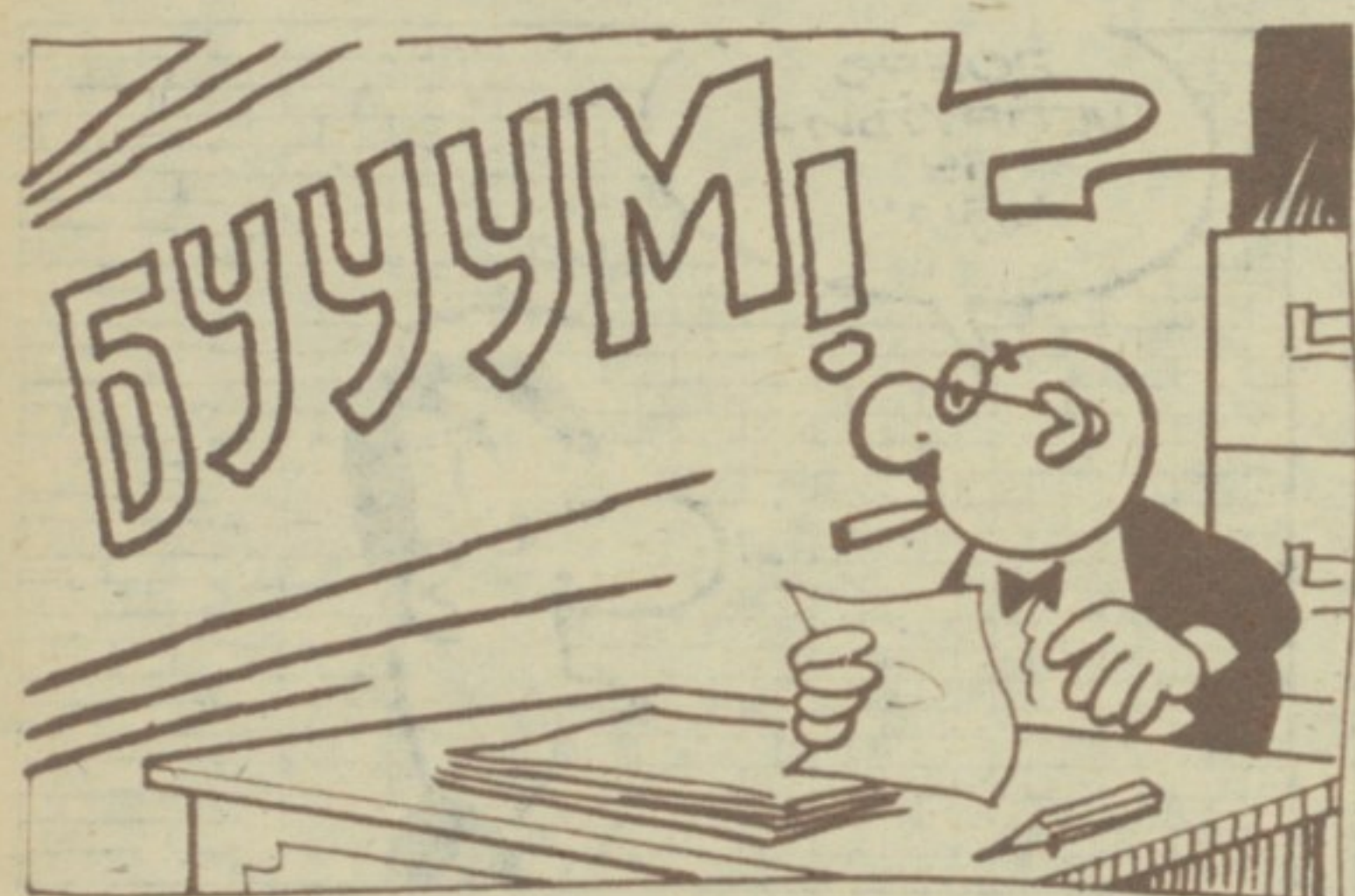
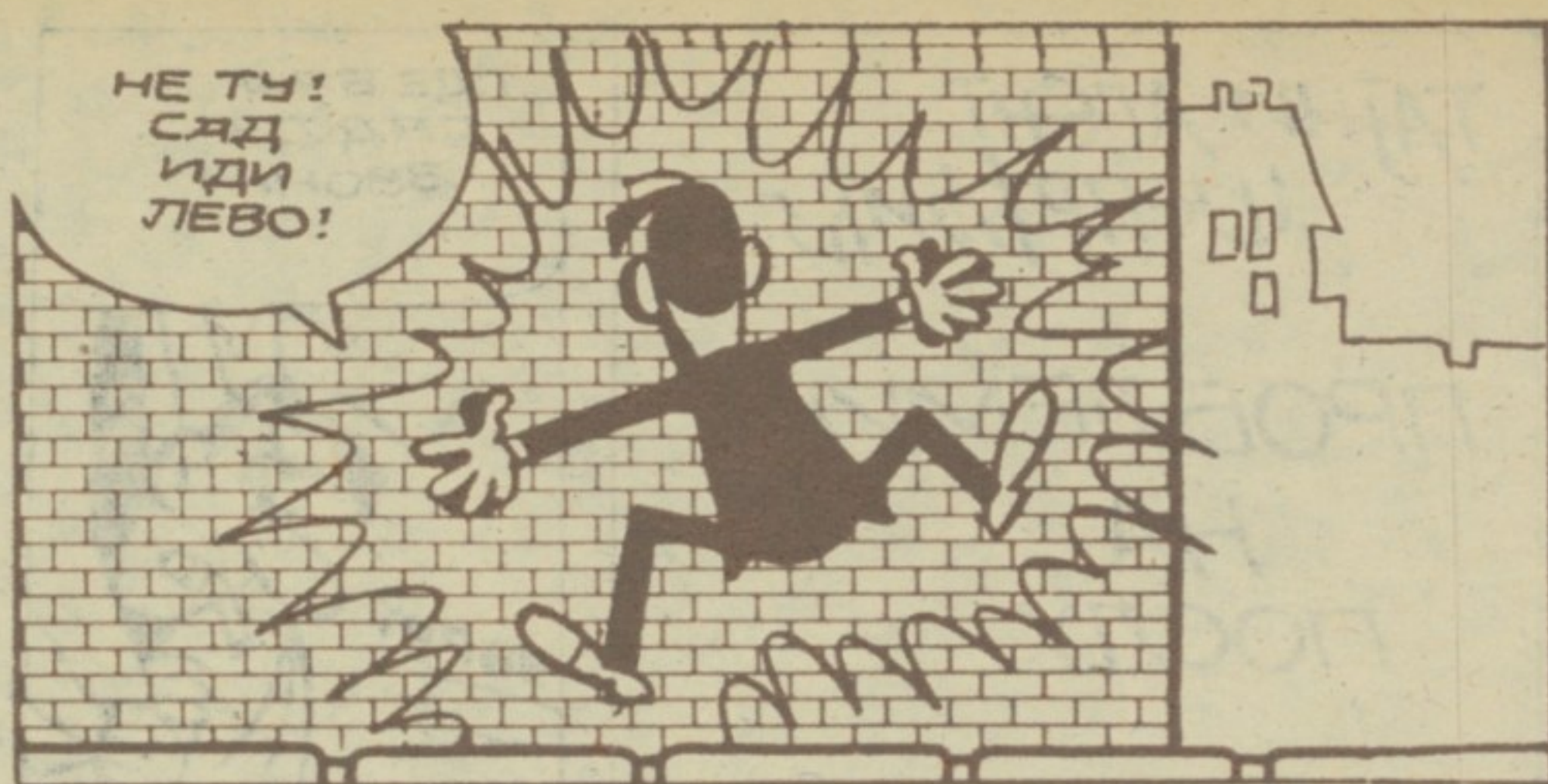

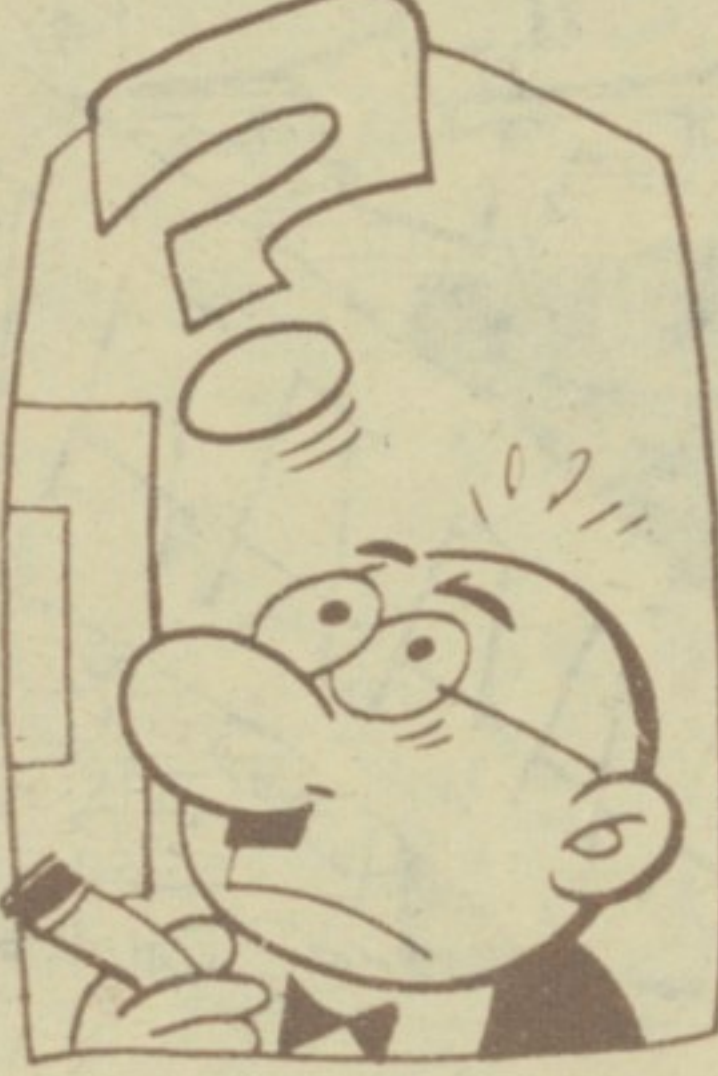
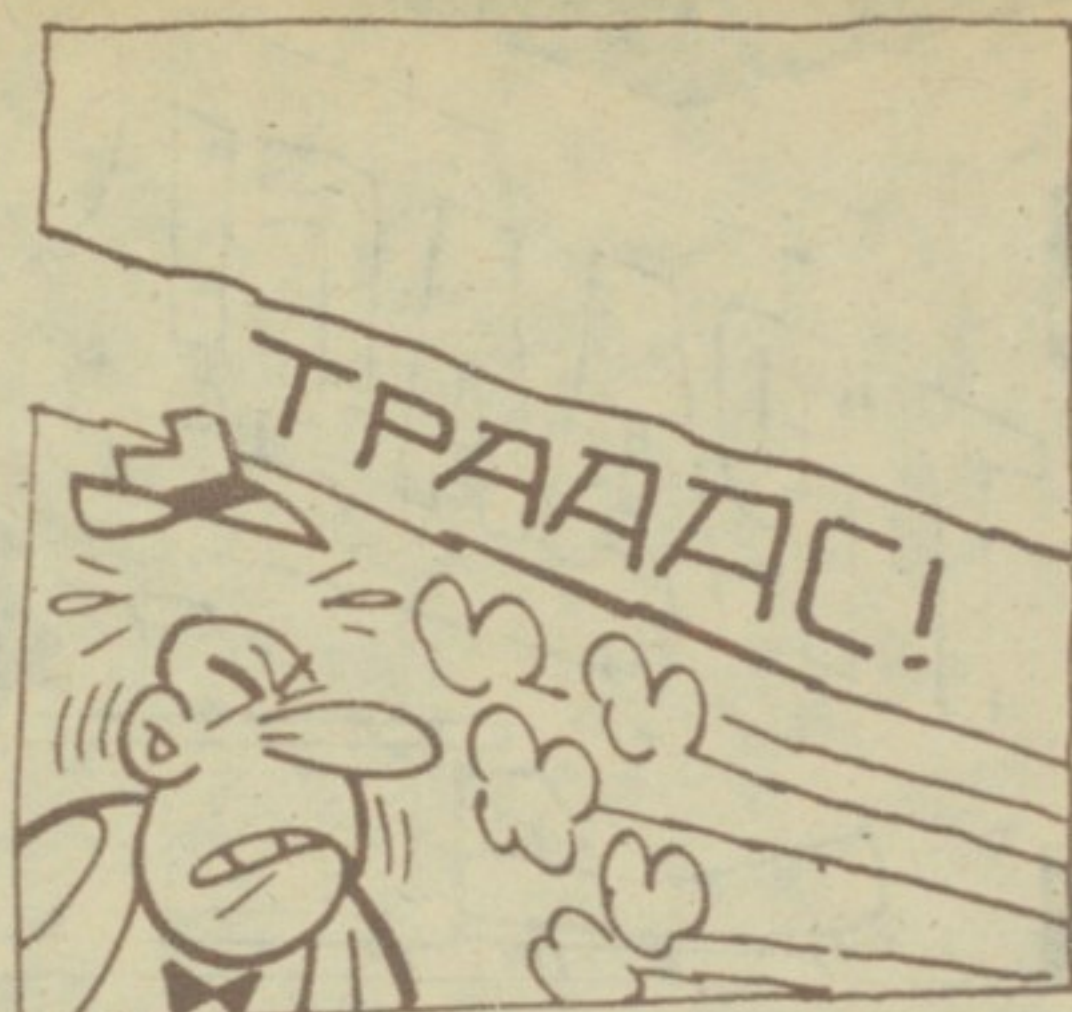
ПОЋИ
МАЛО
ВИШЕ
ЛЕВО!

ЈА САД
МАЛО
ВИШЕ
ДЕШНО!

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ:

ГАЗДА
У
КУБИ

МИШКООО! ДОНЕСИ
МИ КАНТУ УГЉА!

ЕВО
ТИ!

МОГ'О БИ
ДА ОЧИСТИШ
ЧУНКО-
ВЕ!

И ТО МИ ЈЕ
НЕКИ ЖИВОТ!

ЈА САД ИДИ У КУПОВИНУ!
НЕ МОГУ СВЕ СА-
МА!

ИМАМ УТИСАК
ДА СА-
МО ЈА
РАДИМ
У ТОЈ
КУБИ!

ПРОДАВ

ТАТА, КО
ЈЕ БИО
АБРАХАМ
ЛИН-
КОЛН
?

НЕКО КО НИЈЕ
ДИРИНЧИО К'О
ЈА!

ШТА СИ СЕ УВУКАО У КУБУ
И НИКАД НЕ ИЗЛАЗИШ!
ИДИ, ПРОШЕТАЈ МАЛО!

ДА ПОБЕМИ ЈА?
ПРИЧАЈУ ТИ
КАКО САМ РА-
ТОВАО Ј...

МИ-
ЛОСТ!
МИ-
ЛОСТ!

ЈАДНИК!

МИШКО! МОРАШ
БИТИ ОДЛУЧАН!
ВРАТИ СЕ
КУБИ И ПОКАЖИ
ИМ КОСИ!

ГРР! САД
ЋЕ ОНИ
ВИДЕ-
ТИ!

ХЕЈ! ВРА-
ТИО САМ
СЕ!

КАКВА
ЈЕ ОВО
КУТИЈА
ОВДЕ?

БУТИТЕ,
А?

ОДГОВАРАЈТЕ КАД
ВАС ПИ-
ТАМ!

АЛИ,
МИШ-
КО...

ШТА СИ
ТО УЧИ-
НИО?

НИШТА! ХОБУ СА-
МО ДА ЗНАТЕ
КО ЈЕ ГАЗДА
У КУБИ!

ЈАДНИ ШЕФ! САКРИО
СЕ У КУТИЈУ ДА БИ
ИЗНЕНАДИО
МОГ МИШ-
КА!

ДАМИ
СЕ ВИШЕ НИ-
ЈЕ ПОЈАВИО
НА ОЧИ
?

ИЗГЛЕДА
ДА ЈЕ ШЕФ
МНОГО
БЕСАН!

МАМА! ТА-
ТА СЕ СВЕ
ВИШЕ И
ВИШЕ
СМЯЊУ-
ЈЕ!

МОЈ
ШЕФ!

МЕГДАН НАД ПРОВАЛИЈОМ

Два човека стајала су лицем у лице, удаљени један од другог око двадесет метара. Први је на себи имао свилену кошуљу, раскопчану до паса, и уске панталоне по моди тог времена. Његов противник био је наг. У рукама су им се тресли пиштољи. Обојица су дрхтали од студеног јесењег јутра 1806. године на морској обали код Брајтона.

За неколико тренутака је дан од њих требало је да погине јер двобој пиштољи ма био је у то доба најпопуларнији начин „часног срећивања неспоразума међу центлменима“. А њихова одећа, неприкладна за позну јесен, била је и те како у вези са веровањем да ране од ватреног оружја постају још опасније ако оловна кугла утера у рану и комадиће тканине. Међутим, у овом двобоју такве мере опрезности биле су непотребне: кад су опалила са противника, секунданти су могли да утврде да су обојица промашили и тако се, на обострано задовољство, овај дуел завршио не решено. Част је спасена, а нико није ни рањен.

НА СИЈАМСКИМ СЛОНОВИМА

Двобоје помиње још Хомер у својој „Илијади“: Ахил и Хектор; Менелаж и Парис. О двобојима говори и Библија. Обрачун између малог Давида и дива Голијата био је такође двобој.

И мада су двобоји од давнина били чест начин решавања спорова, било је владара који су их забрањивали, као Манлије Токват, римски конзул из III века. Забрану је, међутим, први прекршио његов син, иначе легионар. Отац га је похвалио за јунаштво јер је победио у двобоју, и истовремено осудио на смрт због лошег испуњавања грађанских дужности.

Неколико двобоја, међутим, често се спомињу по својој необичности, по храбрости једног или обојице дуелиста, или по исказаној племенитости и мирољубивости. Тако су два сина сијамског краља Интараца поделили 1424. године мегдан и то на — слоновима.

У салонским препричавањима дуели су изгледали веома романтично. Али у стварности страх пред блиском смрћу претварао је дотле храбре грађане у обичне кукавице.

Требало је да се двобојем одлучи ко ће од браће наследили огромну очеву имовину. Али, пошто су обојица били врсни и срчани, јунаци погинули су у овом

Порт Нелсон у Хадсоновом заливу, кавгација Мат Метсон малтретирао је читав логор. Од њега су зазирали сви ловци, а супротставио му се једино

Изгубити равнотену значило је изгубити и борбу и живот.

необичном двобоју и један и други.

И док су многи схватили двобој као витештво и прилику да се испоји храброст и снага, Кинези су сматрали да је двобој исто тако и проблем душевне равнотеже. Зато су они мегдан често делили на узаном деблу изнад провалије. Ту су концентрација и душевна равнотежа били одлучујући, па су се борци супротстављали један другом често и обичним штаповима. Изгубити равнотену значило је изгубити и борбу и живот.

НЕНАДМАШНИ КИТ КАРСОН

Године 1826, на годишњем скупу трапера у месту

млади Кит Карсон, касније чувени истраживач и легендарни граничар. У двобоју Мат се борио пиштољем а Карсон луком и стрелама. Прва стрела скинула је Мату с главе крзнену капу, друга му избила пиштољ из руке а трећу је Карсон, уместо да убије противника, сломио и дао му за успомену. Прича се да је њу Метсон до краја живота носио око врата и више није дирао мирне људе.

Године 1837. у двобоју је погинуо славни руски песник Пушкин. Четири године касније иста судбина задесила је и другог песничког великана — Љермонтова.

На двобој се осврће и Душанов законик: он је дозвољен, али се забрањује било каква помоћ са стране. А у доба Анрија IV, од 1589. до 1607. године, у Француској је у двобојима погинуло 4000 људи!

Да би сачувао јединство у војсци, Петар Велики је 1716. забрањивао двобоје који су били најраширенији међу официрима. У Италији и Француској двобој је званично забрањен у XVI веку, а у Енглеској тек 1819. године. У Будимпешти је 1908. године одржан чак и међународни конгрес против двобоја, али до њих је долазило и касније, нарочито у Немачкој. Ту су се

двобоји раширили највише међу студентима, по чему је и чувени немачки канцелар Ото фон Бизмарк био у младости познат као неустрашив.

СМЕШНИ ПИШТОЉИ

Крајем XVIII века пиштољ је заменио мач као оружје за двобој. Правила су у почетку била крвава и немилосрдна. Све је почињало тако што је утврђена страна слала свог представника — секундан-

љености.

У популарним романима тог времена двобоји су изгледали веома романтично, али у стварности су били сасвим другачији; неспретни и без довољно достојанства. Већина дуелиста била је нервозна, дрхтали су од страха и у пиштоље се нису много разумевали. О оружју и двобојима, Чарлс Шене Тренч пише у својој „Историји стрељаштва“: „Немарно или незналачки набијен пиштољ, рђаво подешен кремен, лоше постављена каписла често су били узроци да у двобоју оружје затаји и човек погине само због тога што је пиштољ слагао“. У рукама стручњака, међутим, пиштољ је био веома опасно оружје и онај ко први опали могао је бити сигуран да му противник неће узвратити куглом јер је већ мртав. Зато су се пушкарима годинама трудили да направе пиштољ тако сигуран и прецизан да га власник може да употреби више пута — под условом да остане жив.

Ускоро је пиштољ за двобој постао тако савршен да је чак и у рукама неспретњаковића био смртно опасан. Због свега овог двобоји полако изумиру. Питање увреде части решавају се другим, мирнијим и безопаснијим путем. Али, пре него што су дуели сасвим нестали, измишљени су најсмешнији пиштољи за двобој: уместо да буду прецизни, прављени су намерно тако да погађају неколико корака далеко од мете па су били опаснији за секунданте него за дуелисте. После оваквих лакрдија, двобоји сасвим нестају. О њима је остала само прича...

И. Л.

ЗАХВАЛАН

Лоренс Оливије, познати енглески глумац, седео је једном приликом као гледалац у позоришту. Пред сам почетак представе у његову ложу уђе један човек у јахаћем оделу и чизмама. Кад га виде глумац се диже, поклони се и захвали.

— На чему ми захваљујете? — изненађено га упита овај.

— Захвалан сам вам што нисте довели и свог коња!

ДА НЕ ЗАБОРАВИ

Свестан своје гордости, Александар Манедонски је решио да се обуздава.

Зато је наредио свом слуги да га сваког јутра буди следећим речима:

— Устани, краљу, и сети се да си — човек.

ДА ЛИ СТЕ ВЕК ПРОЧИТАЛИ МОЈ ЛИСТ? ИЗАШАО ЈЕ ПРЕ ПУНА ДВА ДАНА!

DeniS БРОЈ 3

БРКАТИ СЕ КИКО МАШИ...

Средином 16. вијека досели се Милисав Чевљанин у Бањане крај Никшића. Био је сиромашан и невоља га натјера те поче да служи у некаквог бана Русена који је према предању имао велико богатство и управљао Бањанима. Кажу да је Милисав био веома наочит човјек и у њега се загледа банова кћерка, љепотица. Из те љубави роди се мушко дијете и падоше му име Миљан.

Миљан је имао неколико синова и његови потомци по њему се прозваше Миљанићи. Данас братство Миљанића броји око 1000 мушких глава и једно је од најмногобројнијих у Црној Гори. Иако се сваким даном увећавало, пре зиме се није мијењало, само је сваки огранак добио свој назив. Тако смо ми „Иковићи“, по Ику, оца мога прајде Јована.

Јован је био најстарији од браће, домаћин у кући и необично цијењен у братству, па и шире. Скоро нијаша ништа није радио. Јахао је у Бањанима чувеног коња Брњаша, носио скупа одијела која је набављао код најпозна-

тијих терзија из Рисна. У напону снаге, било му је око 45 година, изненада умрије. Враћао се са друштвом из посјете неким пријатељима. На мјесту Заљуће у нашем селу Дубочкама, одјаше Брњаша да се одмори под неким јасеном:

— Нешто сам се изморио — рече друштву — па

се морам мало наслонити (лећи). — Заспа и не пробуди се више. У братству Миљанићима оста ријеч: „Умрије лако к'о Јован Иков.“

У Јована оста пуна кућа, три сина. Најстарији Стеван, Ђоко и мој дјед Крсто кога су сви звали Кико.

Данас Кико има 82 године. Он је необично плаховит и љут човјек. Није знао ни волио обрађивати земљу, па се посветио сточарству, углавном овцама. Зими је са својим стадом пребивао у нашем селу Дубочкама а љети их је истјеривао на катун, на обронке Његуша. Чувајући стадо носио је неку стару аустријску пушку од које није увијек имао чебане.

— Кад је она код мене некако сам много сигурнији — говорио је мој дјед. Сушног љета 1952. године у недостатку воде овце су се појиле на „снијежници“ (јама са снијегом). Та велика онијежница била је не само привилегија Миљанића већ и великог братства Канкараша из суседне Полије.

Канкараши заузеле снијежницу и не дају никоме прићи. Видјевши да неће натолжити своје овце, мој дјед Кико плану и

скиде ону празну зарђалу пушчицу:

— Ја ћу данас први напојити 'оће. Видим ја да 'оћете да ми узмете оно што су ми дједови на пушку добили. Е, нећете, за давам ви божју тврду вјеру док 'оће крв не леже.

Видјевши да са Киком нема шале Канкараши се удалише и пустише му појило. Прочу се то одмах по селу Дубочка, а и не каква млађарија накити пјесму:

„Бркати се Кико маши, побјегоше Канкараши“.

Кикови потомци, мој отац Јоле и стриц Драго, данас живе у Никшићу. Покушали су да и дједа Кика прилагоде граду, али је он остао вјеран селу Дубочкама:

— Кога ћу ђавола у Никшић да пома'нитам од оне граје.

(Хонорар: 150 динара)

ДУШАН СТЕВАНОВИЋ, Алексинац

ЗБОГ ИКОНЕ

Тек што је напунио пет година а Јорграћ, мог чукундеду, посла отац у цркву „да служи Богу“. Али, поповима у то време беше лакше да деца служе по цркви него да их уче читању и писању. Тако су „питомци“ чували стоку, хранили је, музли, чистили цркву и само би се покаткад латили књиге.

... Био је спаран августовски дан, несносна жешта, нема воде ни за пиће а оближње чесме пресушиле. Главни попа позва Јорграћа и рече му да узме тестију и донесе воду с најближег извора — а тај је био удаљен од цркве пуних седам километара!

— Похитај, дете — повика он за Јорграћем. — Немој да се вода угреје.

Онако малешан, Јорграћ дохвати тестију и потрча ка извору. Журио је што је више могао и чим је нагинуо воду, заиста похита назад. На несрећу, пред самим улазом у цркву, саплете се Јорграћ и падне заједно с тестијом. Тести-

ја се сломи, а он онако сав прашњав изађе пред попу.

— Ја паднуо! — изустив малаксало.

— Ма где је вода, дете, умрећу од жеђи — расрди се попа.

Јорграћ уплашено баци поглед иза себе на разбијену тестију и бару око ње. Кад то спази, попа скоочи, ухвати га за врат и почне дрмусати. Дете се измигољу из његовог за-

грљаја, улете у цркву, али зато прими неколико снажних удараца по лицу. Ко зна шта би даље било да попа у том тренутку не угледа на зиду икону Св. Стевана. Он остави дерана и клече:

— Опрости, светитељу, — поче што је могао блажим гласом. — Нисам желео да будем тако пруб. Никог више нећу такнути! Ево, мантије ми.

Јорграћ искористи тренутак и побеже из цркве.

Кад дође кући, родитељи га упитаху шта то беше те је он тако модар у лицу. Дечак, сав срећан што побеже, рече:

— Хвала Св. Стевици, спаситељу моме. Да не беше њега, попа би ме упокојио.

Од тада па до краја живота, кад год би се из које недаће избавио, мој чукундеда Јорграћ захваљивао је Св. Стевану. То је било пресудно да Јорграћез син Милентије промени презиме Коцић у Стевановић.

(Хонорар: 150 динара)

ДРАГАН МИЉУШ, ученик, Иланџа

ЛЕД ЛЕДЕНИ

Док је био момак, мој прадеда Божа волео је да се коцка у новац, па је тако добио надимак Божа „Фунта“. Да би па некако одвојила од те навике, мајка реши да га ожени. Узме ствар у своје руке, потражи му удавачу и нађе у суседном селу. Девојка је била имућна и имала два брата.

Убрзо је уговорена свадба и дан венчања.

Божа спреми таљиге, упротне коње и упуту се с мајком у суседно село, дан пре венчања, да доведе девојку.

Кад се касно у ноћ завршило прело и сви се разишли кућама, Божица мајка је, по обичају овог краја, легла са будућом снахом. Чим су први петлови закукурикали, будућа свекрва је устала и прикрала се кревету свог сина:

— Нипошто је не узимај

за жену! Ноге су јој хладне као лед!

Ускоро се раздани. Сви се пробудише. Свadbари се спремише за венчање, одоше у цркву и пробудише попа. Убрзо се и младенци нађоше у цркви пред олтаром. Божица мајка за све то време страховала је како ће се све ово свршити. И таман кад је поп пошвао да младенцима ставља прстење, Божа одједном ухвати мајку за руку, ускочи у таљиге па побеже. За њим потрчаше браћа невестина, чврсто решена да убију Божу због увреде. У тој лудој јурњи, међутим, њима отпадне точак са кола и тако они, на Божицу срећу, не могаху да наставе потеру.

Божа се оженио неком мање имућном девојком, али се не зна јесу ли и њој проверавали температуру ногу.

(Хонорар: 100 динара)

ШАЦА УБАВИЋ Мишкова шрачка

МАЛО
КАСНИЈЕ
КАД СУ СЕ
МИШКОВИ
РОДИТЕЉИ
ВРАТИЛИ
ИЗ
ГРАДА...

ТРЕНЕР ЈЕ ПЛАКАО

ЈЕДНА ФИЛМСКА КАМЕРА ДРХТАЛА ЈЕ У МОРУ ГЛЕДАЛАЦА ДОК СЕ БРАНИСЛАВ СИМИЋ НА ОЛИМПИЈАДИ У ТОКИЈУ БОРИО С ЕЛЕНИКОМ.

Две деценије рвања остале су иза Бранислава Симића. Доне-ле су му много подвига и много трофеја, између осталих и две олимпијске ме-даље. Рвању је остао ве-ран заувек. Чак и када се повукао са струњаче.

Тмурни су били наши о-лимпијски дани у Токију 1964. године, као оловно ја-панско небо из кога је стал-но пљустала киша. Нај-веће наде Југословени су полагали у фудбалере и кошаркаше, а они су ре-ђали неуспехе. То је, на-равно, оставило трага на расположење у нашем та-бору: сви су били псмете-ни и потиштени.

Да би утешио друге, Си-мић је почео да прича о својим недаћама. А у том погледу имао је заиста бо-гато искуство.

Два пута је пре тога и-шао на олимпијске игре и увек пролазио трагично. У Мелбурну 1956. сломио је ребро. Тако су све наде пропале, иако је имао до-бре изгледе. У Риму 1960. настрадао је на тренингу и то у дуелу са својим нај-бољим пријатељем, Степа-ном Хорватом: пао је тако незгодно да је повредио ра-ме. Уместо у борилиште, о-тишао је на лечење.

Ово му је био трећи по-ход на олимпијске кругове.

— Утешићу вас. Освоји-ћу златну — рекао је туж-ном скупу Југословена. Сви смо га запрепашћено погле-дали.

У ЧЕЛИЧНОМ ЗАГРЉАЈУ

Имао је већ четири по-беде из четири меча. И то две тушем. Остао му је са-мо још један, завршни. Био је на првом месту испред свих такмичара у средњој категорији, али је морао да се састане са најопасни-јим супарником — совјет-ским репрезентативцем Е-леником.

— Само да издржи тај меч! Бринем јер је Бранко готово потрошио све резер-ве снаге — страховао је у тренуцима искренности чак и тренер Љубомир Ивано-вић.

— Не брините за мене. Кад ми повестане снаге, ја

позивам вољу у помоћ! — уверавао га је Бранислав Симић.

И тако је почео тај меч између двојице асова у ко-ме се решавало све: побе-да је совјетском рвачу до-носила злато, а Југослове-ну је за тријумф био дово-љан и нерешен исход.

У великој спортској па-лати у самом центру Токи-ја владала је изузетна ат-мосфера. Јапанци су одвај-када заљубљени у рвање. Њихова народна борба „су-мо“ и представља један об-лик овог спорта. Сва места била су заузета, сви су без-даха пратили сваки покрет на струњачи.

Симић и Еленик су уле-тели у гвоздени загрљај као да никад из њега неће изаћи. Обојици се лице гр-

чило од напора, јер није-дан није смео да попусти.

У грчко-римском стилу дозвољени су само захвати изнад паса, а забрањено је свако саплитање и под-метање ногу. Према томе, нема могућности ни за ка-кве трикове, али зато сна-га и вештина долазе до пу-ног изражаја.

Еленик се мучио траже-ћи Симићеву слабу тачку. Требало је некако да га из-баци из равнотеже и да га доведе у положај из кога евентуално може да рачу-на на освајање поена. Побе-ду тушем није могао да очекује јер је противник био сувише искусан и оп-робан борац да би дозво-лио такав преокрет.

ЗЛАТО ЈЕ НАШЕ

Ударио је мајстор на мајстора. Нико не сме ни да попусти, ни да устукне. На сваки захват, одговара противзахватом. Напад за нападом. А мишићи прос-то пуцају.

Узалуд је Еленик поку-шавао да пронађе Си-мићеву слабу тачку.

Троши се снага, али се троше и нерви.

Тренер Љубомир Ивано-вић није остао уз струњачу. Повукао ме је за руку још чим смо ушли у дво-рану:

— Хајдемо горе, на три-

бине! Посматрајмо са ви-сине.

Погледао сам га изнена-ђено.

— Нису Бранку потреб-ни моји савети за време борбе. Зна он сасвим добро шта треба да ради. Сем то-га, морам да снимим овај меч. Зато и носим филм-ску камеру.

Минуту су протицали као године. Видело се да је свежији од Југословена. Симић се грчевито извла-чио из себе последње ато-ме снаге.

Дрхтала је једна филм-ска камера у мору гледа-лаца. Одјекнуо би понекад Ивановићев громки глас:

— Хајде, Бранко! Још мало! Издржи до краја!

А Бранко није могао чак ни поглед да скрене на ову страну. Остао му је прико-ван за противника с којим се ухватио укоштац.

Кад је судија дао знак да је меч завршен — зна-ли смо да је Симић успео. Сузе су оросиле камеру: Љубомир Ивановић је од среће заплакао.

Доле, на струњачи, Бран-ко је високо подигао руке, желећи да поздрави свог учитеља, тренера и прија-теља. Био је то највећи тренутак заједничке среће.

Меч се завршио нереше-но и донео југословенском рвању прву и једину злат-ну олимпијску медаљу у Токију.

Четири године доцније у Мексику Бранислав Си-мић је освојио и другу ме-даљу, овог пута бронзану. После тога ће се опрости-ти од рвања, али се неће и растаћи. Сада је директор основне школе у Зрењани-ну и тренер рвачког клуба Пролетер.

МОЗАИК

СИГУРНА ЗАШТИТА

Енглеz Бари Хо-уз не брине за свој аутомо-бил: може да га оста-ти било где, чак и са кључевима, јер је сигуран да га није-дан „позајмљивач“ не може узети. Јер, ко би се усудио да дирне кола око чи-јег је волана обмо-тан — жив питон.

Хоуз није дресер животиња, он једно-ставно воли живо-

тиње а питона је добио од неког пријатеља. Веома бр-зо утврдио је да циновска змија највише воли да дре-ма омаћавши се око волана. Чим Хоуз, пошто се пар-кира, изиђе из кола, питон „заузме“ управљач и не миче се све док се његов господар не врати.

АСФАЛТ ПОД ЗЕМЉОМ

Наводњавање пустиња веома је сло-жен, чес-то и немогућ посао јер кроз песак вода брзо отиче у дубину. Јапански научници покушали су да реше тај проблем. Наиме, они су конструи-рали и већ испитују машину која може да постав-ља асфалтну траку широку 3 метра али не по површини тла, већ на један метар испод земље. Слој подземног асфалта задржава воду и на тај начин пустиња се може претворити у — башту.

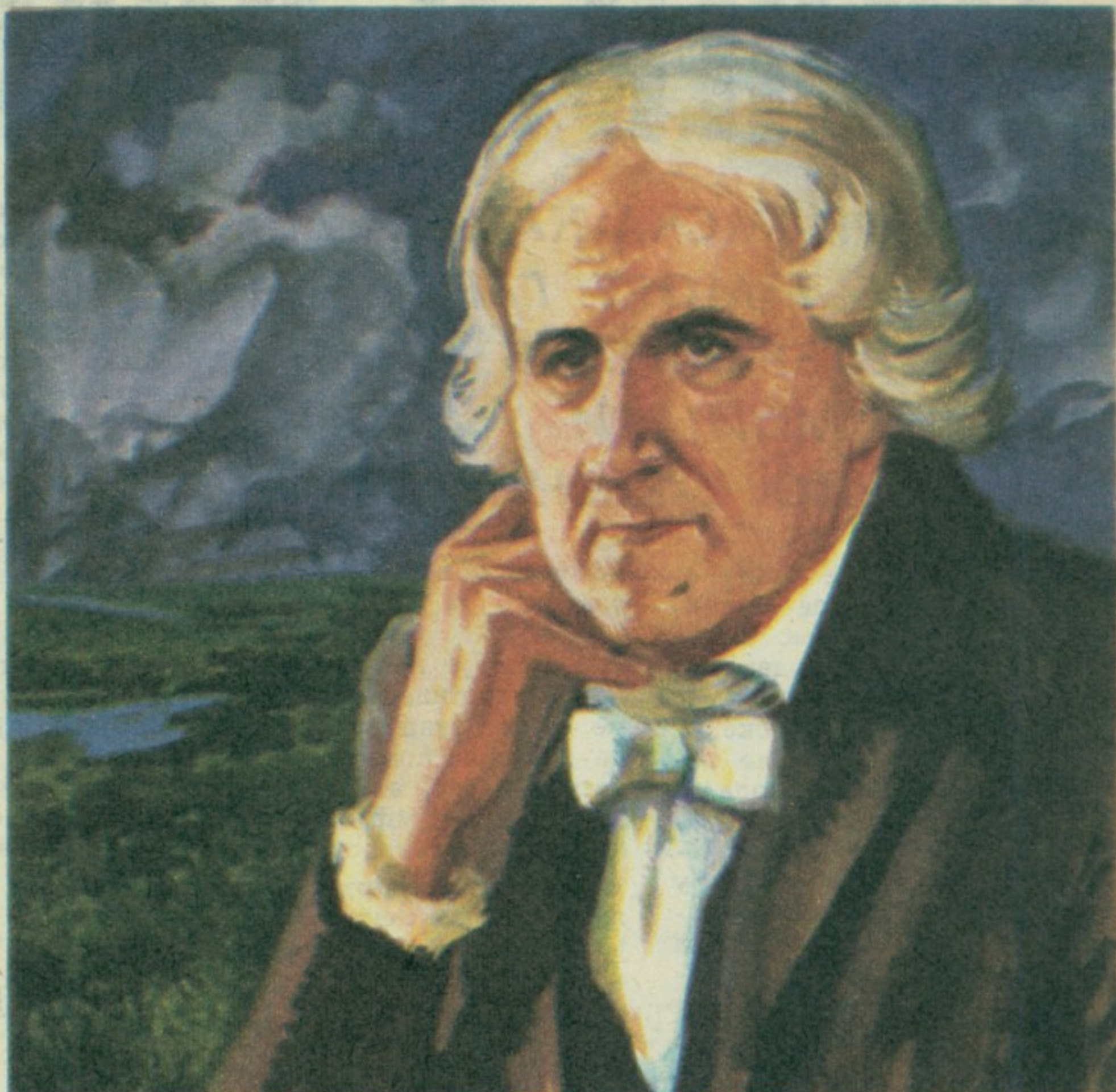
ГРОБ АЛЕКСАНДРА МАКЕДОНСКОГ

Полски археоло-зи кренуће ове године у Египат да потраже гроб чувеног војсковође Алек-сандра Македонског. Ископавања ће врши-ти у близини древно-египатске престони-це — Мемфиса. Пол-ски научници су, на-име, прикупили многе податке који сведоче да се гроб Александра Македонског налази баш тамо.

БРАЗИЛИЈА

МЕТРО

1

ПРВЕНО ЖИЛАВО ДРВО БРАЗИЛ — Бразил је највећа земља Јужне Америке: заузима површину од 8.511.965 квадратних километара што је преко тридесет пута веће од површине на којој се простире, на пример, Велика Британија! Састоји се од 20 савезних држава, 1 федералног округа и 5 федералних покрајина и имао око 84 милиона становника. У Бразилу, једном од највећих произвођача банана, кафе, какаа, шећера и дувана у свету, расте необично тврдо и жилаво дрво **бразил** по којем је Бразил и добио име.

2

ПОРТУГАЛСКИ ПОСЕД — Бразил је 1500. године открио Шпанац Винсенте Пинсон, али га је исте године запосео Португалац Педро Калвел и назвао Острвом правога крста прогласивши га португалским поседом. Тек 1822. Бразил се ослободио португалске власти. Те године постао је царевина на челу са бившим гувернером принцом Педром. Када је 1889. Бразил проглашен Републиком, већ увелико се размишљало о идеји Хосе Бонифасија (на слици) да се седиште владе премести из Рио де Жанеира дубоко у унутрашњост земље.

3

1100 КМ ОД РИО ДЕ ЖАНЕИРА — Прошло је више од једног века пре него што је замисао Хосе Бонифасија почела да се остварује. После дугих размишљања и разматрања разних предлога одлучено је да се нови град подигне на централном планинском платоу у срцу прашуме, на удаљености од 1100 километара од Рио де Жанеира. Камен темељац будућег главног града положен је 1922. године, тачно на дан прославе стогодишњице стицања независности.

4

КОРБИЗЈЕОВ УЧЕНИК — Радови на подизању новог главног града Бразила отпочели су тек после пуних 35 година. Његово име ће бити Бразилија а градиће га, поред осталих, Оскар Нимајер, као један од тројице главних архитеката. Он је тражио „неограничену слободу у пространом обликовању града“ и залагао се да се „не упадне у уобичајени банални начин грађења“.

ПОЛА У ПРАШУМИ

5

ГРАД КАО АВИОН — Израда плана града поверена је архитекти Лучу Кости који је направио пројекат града у облику авиона! Главни булевар Бразилије пет пута је шири од чувене авеније Шанзелизе у Паризу: дугачак је око 10 километара а широк 350 метара! Крила ове необичне „летелице“ чине велики, супермодерни стамбени блокови повезани зеленим површинама. Бразилија и у том погледу спада у градове — рекорде: на сваког њеног становника долази по 22 квадратна метра зелених површина.

6

НИШТА СЛУЧАЈНО! — У Бразилији ништа није препуштено случају. Да би се избегла пренасељеност централног дела града, екипа архитеката под руководством Израела Пинеира направила је пројекат за изградњу 7 „градића сателита“ који окружују Бразилију. Због веома суве климе која влада у том делу Бразила урбанисти су водом реке Паране попунили све оближње увале. Тако је формиран водени појас који се у дужини од 80 километара савија у полукруг око града.

7

ТРГ ТРИЈУ СНАГА — Центар Бразилије чини Трг трију снага назван тако јер се на њему налази палата Планалто, седиште владе, затим грађевина чији спљоштен изглед подсећа на љуску у којој је смештен Дом посланика и најзад, палата Врховног федералног суда. Да би бар донекле ублажио пусти изглед широких улица, на којима доминирају бетон, челик и стакло, гувернер Бразилије Елмо Серехо је наручио 150.000 стабала да би се засадила дуж главних булевара.

8

ПОМПЕЈА ОКРЕНУТА НАОПАЧКЕ — О Бразилији постоје многа опречна мишљења: неки је називају Помпејом окренутом наопачке, други цртањем таблом у којој нико не жели да живи, трећи пакленим градом. Међутим, постоје многи који ово ремек-дело савремене архитектуре сматрају градом будућности, правим рајем. У прилог овом мишљењу иде и податак да данас у Бразилији, проглашеној главним градом Бразила 21. априла 1960. године, живи већ око 300.000 становника.

ГЛОРИЈА ГЕЈНОР

степен. Зато и данас не величам себе, трудим се да останем иста нао и пре јер сам свесна да над-тад слава мора да прође и да ћу ја остати она иста Глорија заљубљена у музику». У свему овоме има мно-

ген да би се прехранила. Наступала је у многим групама и успех је дошао случајно. Тамнопута Глорија долази из Америке у Европу и одлучује да се настани у Италији и ту онуша срећу. Нада је за продуцентску кућу MGM снимила композиције **FOUR TOPSA** »Reach, Out, I'll Be There« није веровао да ће та песма, некада веома популарна и одлично интерпретирана, у Глоријином извођењу доживети поновни успех. Ипак то се догодило и прошлог лета — песма је била готово на свим радио-програмима. Тако је Глорија, певачица изузетно пријатног гласа која поседује изванредан распон и боју, после много година нивотарења у свету музике најзад себи прокрчила пут. Следећа њена композиција »Do it Yourself«, снимљена крајем прошле године, постигне такође велине успехе.

Глорија Гејнор, данас једна од најпопуларнијих певачица, још не може да схвати свој брзи и велики успех, те због тога веома често напе: »Нисам се надала метеорском успеху. До сада се у мом животу углавном дешавало све по

го истине. Нису то само скромне изјаве за штампу, већ одраз карактера праве уметнице која је дуги низ година певала

Ратко Остојић

Млади певач Ратко Остојић из дана у дан стиже све већу популарност. Пријатног гласа и још пријатније спољашности он свуда изазива живо интересовање, јер су мелодије које пева одраз његове младости и животног оптимизма. Рођен пре 24 године у Тузли, он већ 15 година живи у Панчеву. Од малих ногу био је заљубљеник песме те није ни чудо што се по завршетку осмогодишње уписао у средњу музичку школу коју је са успехом завршио. Музиком је професионално почео да се бави још 1971. го-

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

АКО ТО ЖЕЛИШ, УЧЕНИ ТО САМ

(If You Want It,
Do It Yourself)

Музика и текст: James Bolden
и Jack Robinson
Изводи: Gloria Gaynor

Many years ago my ded said
sonny
Lady luck may never come
your way
if it's love you want or
only money
This is what my daddy used
to say

Well if you want it, oh
Go out and get it, oh
You gotta do it yourself
You gotta do it yourself
Waitin' round for someone
Who can help you
Someone who can help
you find

Your way
If you think there's no one you
Can turn on
There's someone just a looking
Glass away
Well if you want it, oh...
Wishin' and a hopin' for your
fortune
Prayin' that you'll see your
lucky day
If you're looking for some
Inspiration
This is what my daddy liked
to say
Well if you want it oh...

ГОСТОВАЊА У ОВОЈ ГОДИНИ

У току протекле године млади из већих градова наше земље имали су прилику да виде и чују неколико познатих светских певача и група. Како смо обавештени, изгледа да ће следећа година бити још бољија, бар по поп-звездама које ће

код нас гостовати. Међу првима у нашој земљи треба да гостује група »P'rosol Harum«, затим у целом свету позната »Roxu Music« предвођена Brianom Feryem, па Suzy Quatro са својом групом, Bad Company, Steve Harley, Cat Stevens и група Sweet.

Сва ова гостовања планирана су за прво тромесечје ове године. Организатори гостовања кажу да можемо очекивати још нека изненађења која ће обрадовати све поклонице поп-музике у Југославији.

Берза плоча

Мијењао бих албуме група:
Deep Purple — »Machine Head«,
»Who do We Think We Are«, »In
rock«, »Made in Japan«, »Burn« и
»Stormbringer« за албуме група
Nektar и Yes. Такође мењам
»Physical Graffiti« и »Originals
of...« Led Zeppelin за албуме
»Pink Floyd«.

Владо Костовић
Маршала Тита 12/II
71000 Сарајево

ОПАТИЈА 76

Овогодишњи фестивал забавне музике **ОПАТИЈА 76**, за разлику од претходних, трајаће само два дана: 20. и 21. фебруара. Прве вечери биће изведена 21 композиција од којих 14 улазе у финале. Фестивалски одбор је прихватио идеју да се после прве вечери у дворани организује јавна трибина на којој ће учествовати музички стручњаци, новинари, извођачи и — публика. На тај начин пружила би се прилика свим учесницима фестивала да после одлуке жирија одмах јавно кажу шта мисле о фестивалу и домаћој забавној музици. Биће то први пут у историји југословенске забавне музике да се јавно говори о одлукама жирија и приспелим песмама. Победничка композиција ће, као што је познато, репрезентовати нашу забавну музику на Европизајском фестивалу који ће се одржати у Холандији 3. априла ове године.

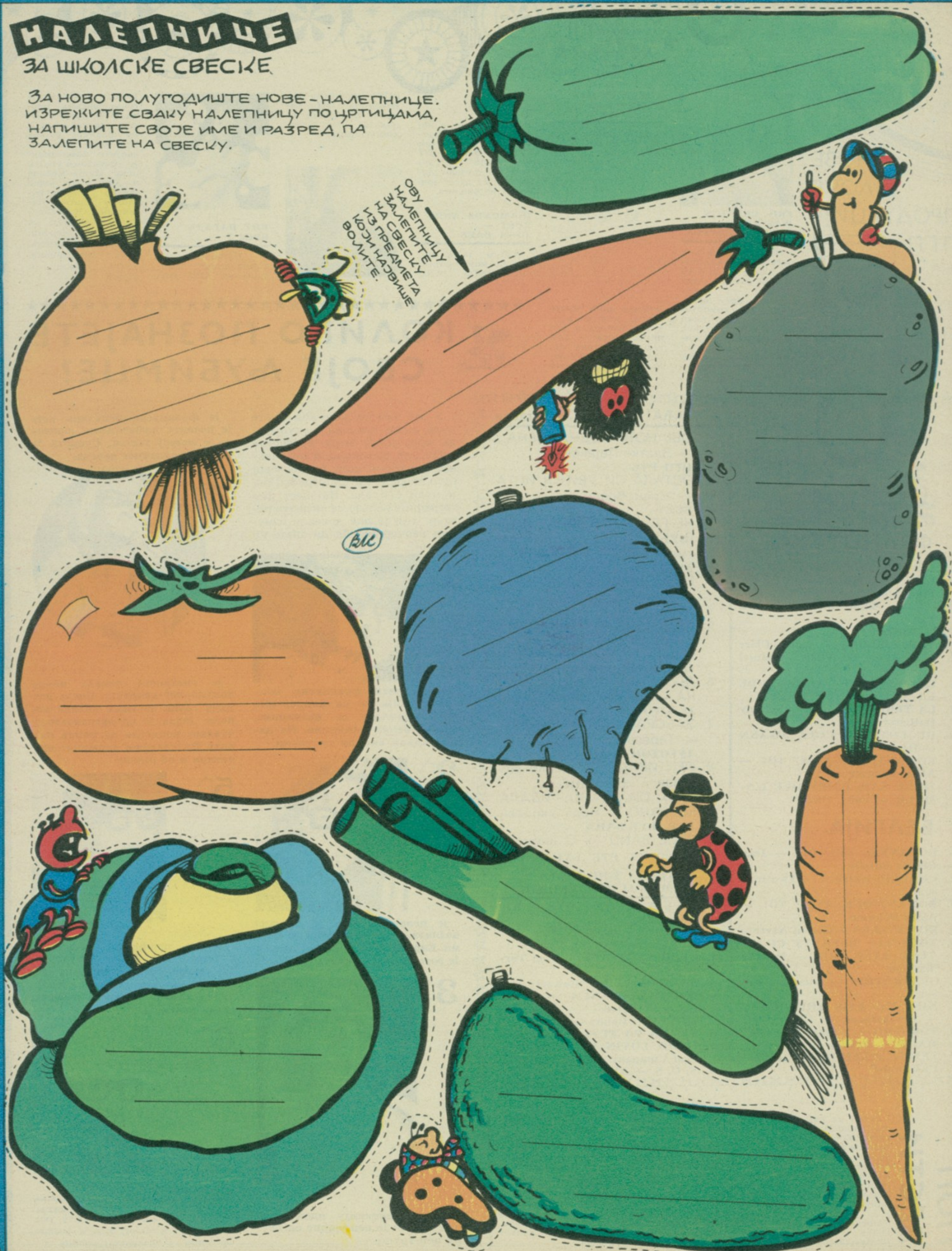
дине када потписује свој први уговор са Југословенском естрадом. Две године касније излази му и прва сингл-плоча са насловном композицијом »Твоје руке«. Од осталих песама које је са успехом интерпретирао поменућемо хитове »Мина«, и »Пријатељ мој«. Сада припрема нову сингл-плочу на којој ће се наћи две веома добре композиције: »Ноћас ниси сама« и »Волео сам једном«. Мада претрпан позивима за гостовања, Ратко не мисли да је у музици већ све постигао и кад год уграби слободно време одлази на часове соло певања код познатог педагога професора Ангелине Дридарски. Као и многи млади људи тако и Ратко има свој идола, а то је Мишо Ковач за кога сматра да је најбољи домаћи певач. Међу страним певачима нема узора мада у слободним часовима најрадије слуша музику групе »Gladis Night and Pips«.

НАЛЕПНИЦЕ

ЗА ШКОЛСКЕ СВЕСКЕ

ЗА НОВО ПОЛУГОДИШТЕ НОВЕ - НАЛЕПНИЦЕ.
ИЗРЕЖИТЕ СВАКУ НАЛЕПНИЦУ ПО ЦРТИЦАМА,
НАПИШИТЕ СВОЈЕ ИМЕ И РАЗРЕД, ПА
ЗАЛЕПИТЕ НА СВЕСКУ.

ОВУ
НАЛЕПНИЦУ
НА СВЕСКУ
ИЗ ПРАМЕТА
КОЈИ НАЗНАЧИ
ВОЛИТЕ.

ЖИВОТИЊЕ О КОЈИМА СЕ МАЛО ЗНА

ПОЛАРНИ ГУСАР

На једном делу антарктичке обале морски леопарди поједу за четири месеца око петнаест хиљада пингвина!

у бекство јер су знали да ће морски леопард искочити на санту и кренути на њих. То се и догодило. Животиња се, одупирући се на задње и предње пераје, кретала доста брзо, али су научници били хитрији. После неколико десетина метара, поларни гусар, како називају леопарда-фоку, одустао је од гоњења и ретрајући се вратио у воду.

СВАКО НА СВОМ ПОСЕДУ

Чим је стигао у Милвоки, Смит је објавио чланак у

Марта 1959. године млад амерички зоолог Род Смит дошао је у станицу Вилкис на Антарктику да проучава живот пингвина. Научници који су ту живели већ неколико година показали су му места на којима је пингвина било у великом броју. Смит је до њих долазио саоницама које је вукла запрега паса. Уз то, сам је морао да се брине о храни за своје псе па је свакодневно трагао за туљанима чијим су

ти, јер та животиња не разликује човека од пингвина којима се храни. Искочиће из воде и шчепати те за ногу! Запамти да многе ствари о леопарду-фоки још нису до краја разјашњене и зато се не уздај много у знање из књига!

ПОТЕРА НА ЛЕДУ

Смит је послушао савет и пуних пет година провео

Вилкис, умало није платио главом опуштеношћу која га је тих дана захватила.

Са метеорологом Џозефом Смит је једног дана пошао у потрагу за неколико лепих примерака пингвина које је желео да улови и поклони зоолошком врту у америчком граду Милвокију.

На једној великој санти угледали су групу од око стотину пингвина. До њих су могли да дођу једино ако прескоче пукотину у сан

из воде се виноу леопард-фока широко отворених чељусти. Промашао је Сми

За свега неколико сантиметара леопард фока је промашао Смитову ногу.

се месом пси претежно хранили.

Буди опрезан! — опоменуо га је вођа научне екипе. — Нарочито се чувај леопарда-фоке када прелазим преко напуклих сан

на Антарктику без иједне незгоде. Проучавајући пингвине, доста је сазнао и о животу леопарда-фоке. Али новембра 1964. године, последњег месеца свог избијања у научној станици

ти широку око шездесетак сантиметара.

Први је узео залет Џозеф и успео да прескочи пукотину. Исто је учинио и млади Смит. Али, још док су му ноге биле у ваздуху,

тову ногу за само три-четири сантиметра!

Џозеф и Смит су се дали

Леопард-фока припада групи водених сисара перајара, познатој под називом туљани или фоке. Подела ове мале групе животиња задаје научницима извесне тешкоће. Очигледно је да постоје два главна типа сисара перајара и да оба можда имају посебно порекло. Први тип би се могао назвати — морски лавови, иако тај тип обухвата и длакаве туљане са ушима и снажне моржеве. Под овај тип потпадају и леопарди-фоке. Други тип обухвата све остале туљане, укључујући и морске слонове. Поларни гусар, леопард-фока живи у морима од периферије Антарктичког континента северно у свим правцима до јужних обала Јужне Америке, Аустралије и Новог Зеланда. Сретали су га и поред Маријанских острва, јужно од Рта добре наде. Достиже дужину од око један и по метар и има најдуже и најјаче вилице од свих туљана. Предњи зуби су му дуги и оштри, а има и дуге, танке очијаче и секутиће, док су му кутњаци у облику трозупца.

Кожа морског леопарда обично је мрке боје са тамномрким пегама и већим бројем светлијих пега. Понекад су хватани примерци чије су боје и шаре биле веома сличне леопарду, то јест на основној жутој боји крзна налазе се упадљиве црне пеге, погледом са белим тачкама у центру.

За разлику од фока које се у октобру редовно селе у топле пределе океанских острва уз Калифорнију, леопарди-фоке се не удаљавају много од свог боравишта. Они се понекад окупљају у огромном броју и тада, у друштву, могу да превале дуг пут. На отвореном мору хране се и отпаcima баченим са бродова китоловаца.

којем је изнео податак да на површини од само 100 квадратних метара леопарди-фоке дневно поједу око 19 пингвина а од краја октобра до јануара на делу обале Антарктика који се назива Кап Кроазије око 15000!

Род Смит је, поред осталог, забележио и ово:

„Пингвини нису једина храна леопарда-фоке. Поларни гусар напада све мање животиње које долазе до обале мора или падну у воду, али је у његовој нохрани пингвин права покластица! Леопард-фока га лови у води и на леду и у стању је да учини све само да би га се дочепао. Једном је један морски леопард, загнувши се у воду, главом пробио ледену кору де белу око осам сантиметара само да би изненада зграбио пингвина који је стајао на том месту.

Сваки леопард-фока има своју територију на којој лови пингвине. Један морски леопард, по правилу, не залази на посед другог!“

ВАШАР

СА 7 КОНТИНЕНАТА

ДОЈАДИЛО МУ ТУБЕ ХВАЛИСАЊЕ

Џон Ериксон, двадесетогодишњи студент у Чикагу, успео је августа месеца прошле године да за 39 часова преплива Ламани у оба правца и тако потуче рекорд свог оца коме је за тај подухват 1965. године било потребно 39 часова и 3 минута.

— Досадило ми је — објашњавао је касније Ериксон — да десет година слушам тату како се хвали својим подвигом. Верујем да ће следећих десет година ситуација бити промењена: сад ће он слушати мене како се хвалим!“

НЕК САД ОНИ ЦЕДЕ...

Пре извесног времена у енглеском граду Олтрунему умро је седамдесет шестогодишњи Еди Хорли, трговац угљем. Неколико дана касније двојница месних порезника примила су по пакетићу у којем се налазила половина лимуна са цедуљицом тестаментом, преминулог Хорлија: „А одсад цедите ово!“

ЗАТВОР СА ТРИ ЗВЕЗДИЦЕ

У Њујорку је ових дана отворен нови затвор који би се по удобности могао мерити са најбољим хотелом. Наиме, у овој згради са 12 спратова свака ћелија има уређаје за климатизацију, таписон на поду и што је најважније, на прозорима нема уобичајених затворских решетака.

— Нема затвора из којег се не може побегти — рекао је приликом отварања директор новог затвора — али сумњам да ће одавде било ко то и да покуша“.

ПРИЧА О ЦИРКУСУ

1

САЛТО

НА
ЗАТЕГНУТОЈ
ЖИЦИ

У АРЕНАМА СТАРОГ РИМА — Не зна се тачно када је и где настао први циркус. Највероватнија је претпоставка да су старе римске арене биле и први циркуси. Најчувенији је у древном Риму био Циркус Максимус, огромна камена грађевина која је могла да прими око двеста хиљада гледалаца! У аренама-борилиштима богати Римљани могли су да посматрају међусобне обрачунае гладијатора или борбе гладијатора-осуђеника са крволочним дивљим зверима. На песку арене увек је било мртвих и циркуси у то време нису били нимало весели.

2 ИГРА КОЊА НА БОЈИШТУ — У староримским аренама појављивали су се и укротитељи звери и дресери с увежбаним животињама. Једном су чак дресиране животиње одлучиле исход важне битке. Наиме, у рату између два града, Сибариса и Гротона, коњица Сибарићана имала је коње који су били обучени да играју уз музику. Сазнавши ово војници Гротона су на поприште битке довели музиканте. У одсудном тренутку ови су засвирали а непријатељски коњи уместо да јуришају — заиграли су. Коњица Сибарићана лако је побеђена, Гротон је славио победу.

5 НЕНАДМАШНИ АЛИЈА — И поред разних забрана црквених власти на вашарима је било све више забављача и лакрдијаша. Италијански хроничари оставили су податке о чувеним играчима на жици из 1574. године, посебно о Турчину Алији који је, одевен у сјајну кадифу и с турбаном на глави, играо на затегнутој жици, изводећи чак и салто! У његовој лутајућој трупи налазио се и неки Агулицио који је разапео жицу преко реке Арно у Фиренци и тако прешао с једне обале на другу! Породица Медичи понудила је овом акробату баснословно богатство да остане у Фиренци, али Агулицио је више волео своју игру и лутање светом него благо и Фиренцу.

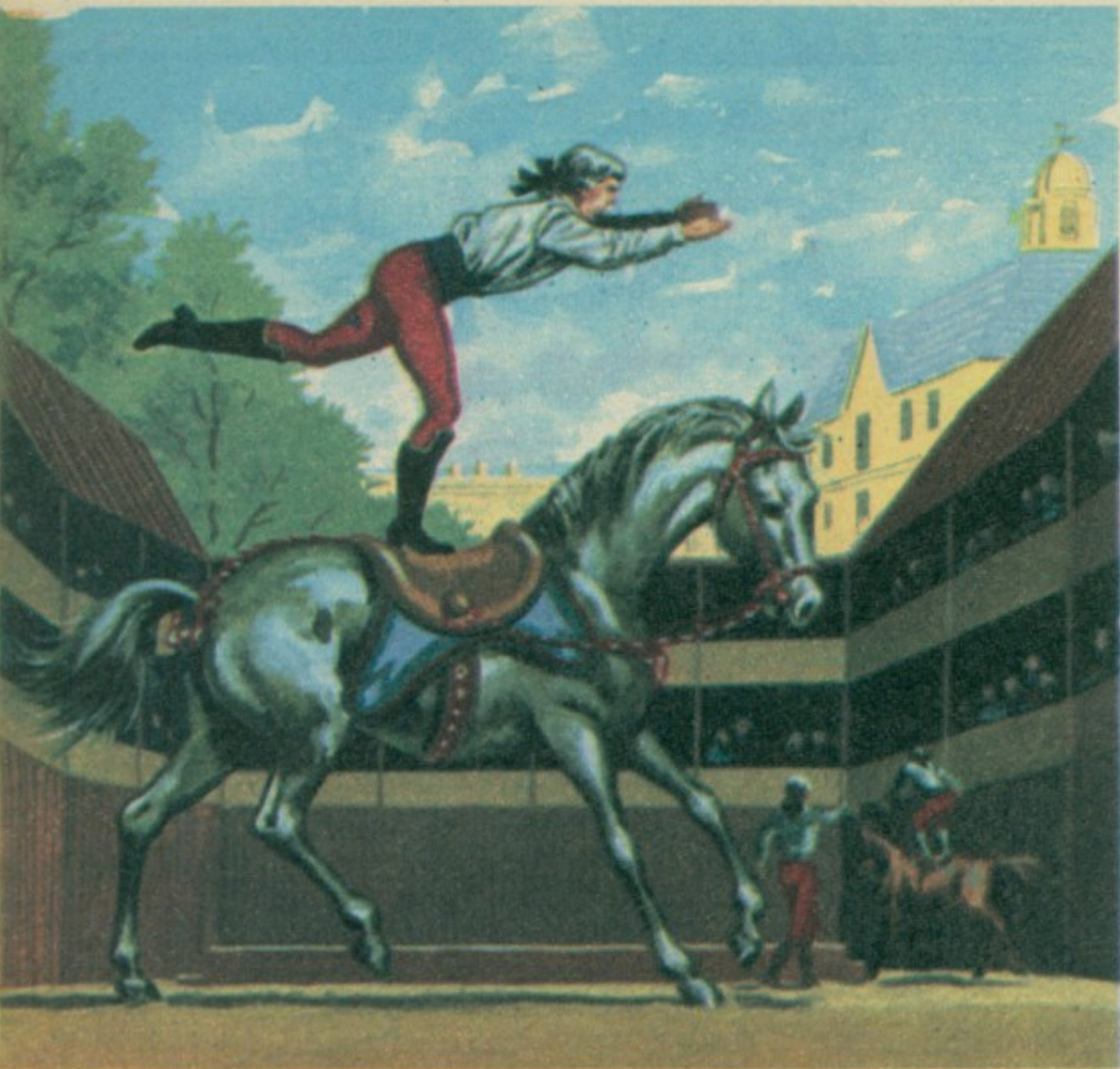
3 ЖОНГЛЕРИ УМЕСТО ГЛАДИЈАТОРА — Доласком хришћанства, последњи римски императори забранили су крваве забаве у аренама и оне су ускоро опустеле. Тек сада се јавља циркус, онај прави! Последња представа у Циркусу Максимусу одржана је 549. године кад је сва некад велелепна грађевина већ била у рушевинама. Од тада путујући жонглери и акробати, играчи и мимичари иду од града до града и на трговима забављају народ. Међутим, франачки владар Карло Велики забранио је да се појављују на његовом двору — да не би траио време на забаву!

4 ЛОМАЧА ЗА ДРЕСЕРА — У раном средњем веку опет се појављују забављачи који воде дресиране животиње, најчешће коње. Забележено је да је извесни енглески дресер Бенкс тако добро обучио свог коња да је свуда на вашарима изазивао одушевљење гледалаца. Његов коњ умео је да игра, клечи и клања се по господарској заповести. Дознавши за ово шпанска инквизиција оптужила је Бенкса да је продао душу ђаволу, па је заједно са својим коњем спаљен на ломачи.

6 ИЗБЕГАО СМРТ — У 18. веку, на вашару у француском граду Сен Жермену, појавио се Италијан Пјетро Грималди, изванредан скакач. Позван на гозбу у част турског амбасадора, Грималди је тако снажно скочио да је ударио главом о кристални свећњак на високој таваници. Свећњак се разбио, а стакло посеколо амбасадора по глави. Тешком муком високи гост је пристао да поштеди Грималдија смртне казне.

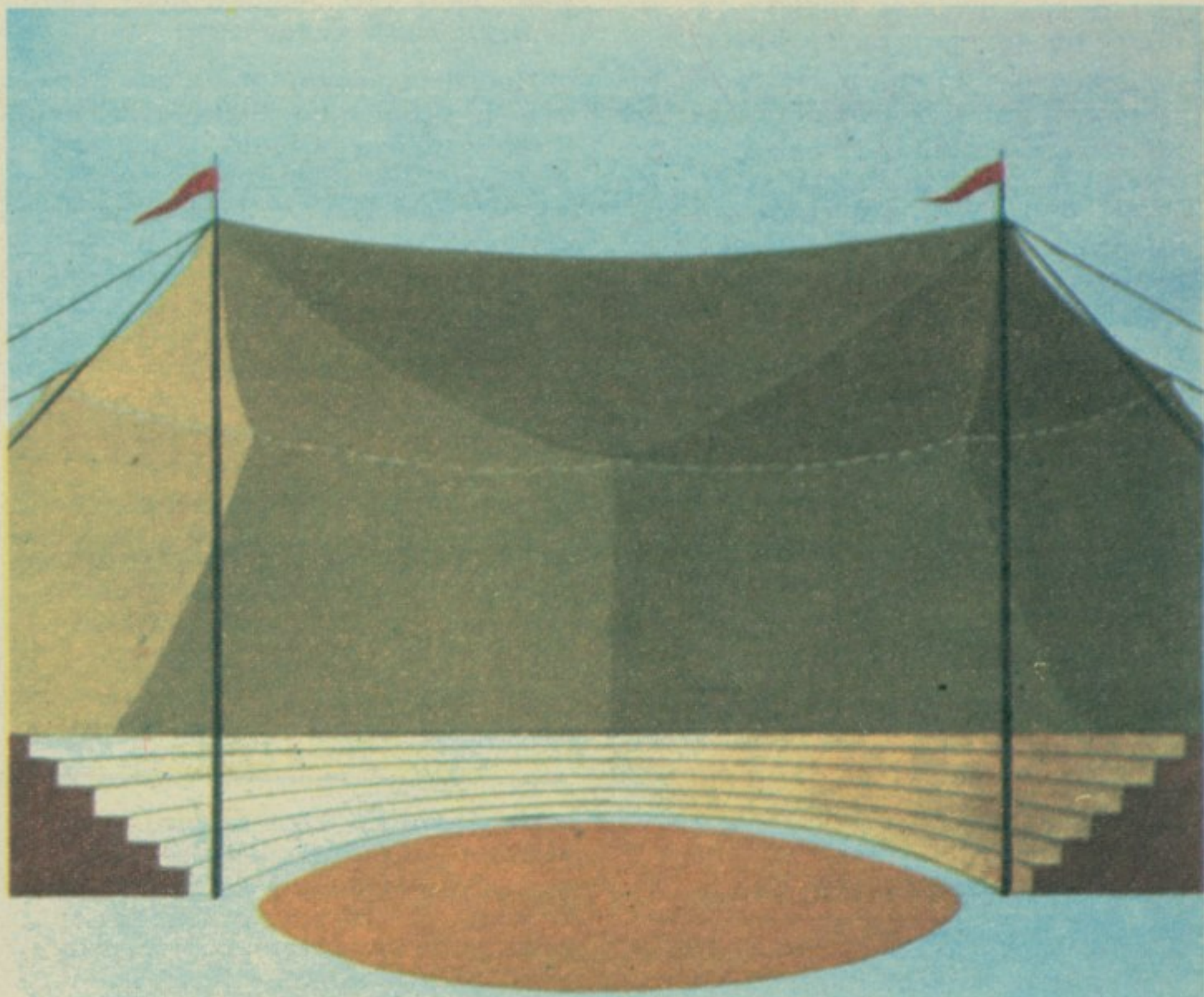
7 МАЈСТОРИЈЕ РАТНОГ ВЕТЕРАНА — Први савремени циркус основао је 1768. године Енглеz Филип Естли, резервни коњички капетан и ветеран седмогодишњег рата. Две године касније Естли је саградио стални циркус код Вестминстерског моста у Лондону. То је била дрвена грђевина, која с позорницом у средини, на којој су жонглери, вештаци на жици и први клонови изводили своје тачке, док су около јахали акробати на дресираним коњима. Сам Естли био је највештији као јахач и свака његова представа била је право уживање за публику.

8 ГЛУМЦИ ПРОТИВ КЛОВНОВА — У исто време кад и стални циркуси, на великим вашарима у Француској појављују се и забављачке трупе — путујућа позоришта — састављена најчешће од неколико акробата и комичара. Професионални француски глумци, међутим, побунили су се против њих. На вашарским приредбама од тада су могле да се изводе само тачке без говора — комади са пантомимом. То је имало и добру страну јер су гегови и пантомима комичара и клонова били и разумљиви за свакога, без обзира из које је земље. Године 1806. Наполеон је забранио да се овакве трупе називају позориштима па се за путујуће забављачке групе све више употребљава реч „циркус“.

9 НАПОЛЕОН И ПАНТОМИМА — Године 1783. већ чувени Филип Естли преселио се из Лондона у Париз и ту изградио „Енглески амфитеатар Естли“. Његове циркуске представе и овде окупљају бројне гледаоце. Међутим, кад је 1789. године избила француска револуција, Естли се забринуо за свој опстанак, па је свој циркус продао Италијану Антонију Франконију. Нови власник већ чувеног циркуса обогатио је програм и увео нове тачке: спектакуларне сцене из ратова, дуге поворке дресираних животиња, смеле акробације на дотад невиђеним справама, увежбане циркуске звезде. Када је Наполеон дошао на власт, Франконијев циркус почео је да велича његове битке и победе и те тачке постале су ускоро централне у програму. Тако је Наполеон „освојио“ и циркус.

10 НОВИНАРСКА ШАТРА — Ускоро циркус добија кров над главом, познату циркуску шатру, веома погодну за скиталачки начин живота акробата и клонова. У почетку је то обичан шатор подупрт самс једном мотком на средини, да би га тек много касније усавршио амерички трговац, новинар и бизнисмен П. Т. Барнум. Његов чувени циркус „Ринглинг-Барнум енд Бејли“ на врхунцу славе наступао је испод огромног шатора који је могао да прими око 15 хиљада људи! Било је то златно доба циркуса кад су гледаоце увесељавали бројни акробати, клонови, укротитељи дивљих звери, дресиране животиње, патуљци, Индијанци, чувени каубоји!

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ФИЛИС

МАРФИ

Барни је био симпатичан тип. Још и сада понекад осетим да ми недостаје, а верујем да га ни деца нису сасвим заборавила. Ми слећи на прошлост, увиђам да се Барнију журило још од првог дана кад смо се упознали. Таквог га памтим: вечито је некуд хитао.

Пре него што сам дошла к себи, већ смо били венчани. Брзо је прошао медени месец, купили смо кућу, добили дете. „Нема времена за губљење“, говорио је Барни у свакој прилици. „Минут који прође не враћа се више“. Сваки тренутак слободног времена испуњавао је нечим: прао је кола, сређивао књиге у библиотеци, правио забелешке. Увек би нешто нашао чиме би се бавио.

Само чешири часа

Ја сам покушавала да се угледам на њега, али с малим успехом. Нисам била од те врсте људи. Губила сам толико времена тражећи начин да уштедим време да на крају не бих ништа постигла.

Једном је Барни прочитао неку књигу у којој се тврдило да је време проведено у спавању изгубљено време и препоручивани методи како да се оно сведе на минимум. Није потребно да кажем да се одушевио тиме. Као прво, решио је да спава највише четири

БРЗО, БР

БАРНИ ЈЕ УТВРДИО ДА НИКАД НИЈЕ БИО СРЕЋНИЈИ. УСПЕВАО ЈЕ ДА УШТЕДИ ОГРОМНО ВРЕМЕ И ТО ГА ЈЕ ИСПУЊАВАЛО ЗАДОВОЉСТВОМ.

часа, и одмах је почео да то увежбава. Нисам му одобравала, али морала сам да се дивим његовој упорности. За доручком би му се склапале очи, али он би само затресао главом и терао даље.

Важне речи

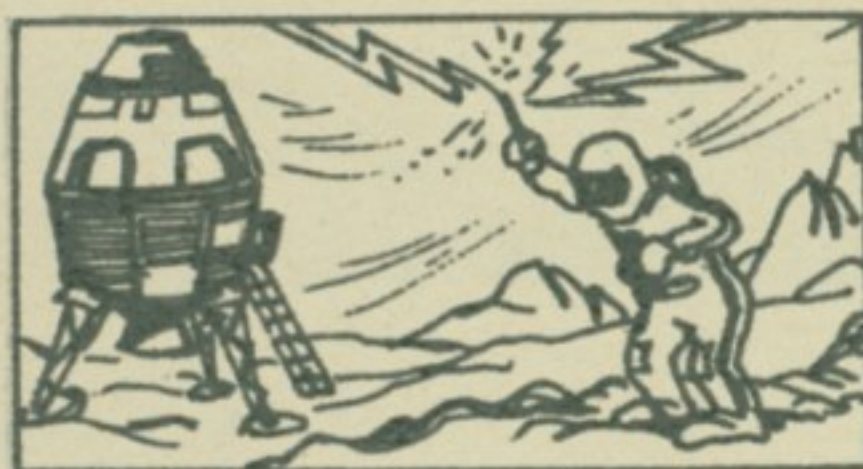
— Јеси ли уморан, Барни? — питала сам га, а он се љутио: откуд ми само та идеја? Он се осећа боље но икад.

И ја сам, мимо своје воље, увежбавала да прескачем време за спавање. Наиме, Барни је ноћу, да би одагнао сан, измишљао свакојаке послове: слушао озбиљну музику са грамофонских плоча, куцкао нешто према упутствима из књиге „Уради сам“, лепио тапете мада су старе још биле добре, а то, наравно, ни мени није давало да спавам. Тада бих читала неку књигу или гледала телевизију.

После извесног времена почела сам да осећам последице таквог начина живота. Барни ме је одвео лекару, који је рекао да ми је потребан сан. Надала сам се да ће то утицати и на њега, али он је нашао друго решење: акустички је изоловао моју собу, тако да сам

наука

ЛИЧНИ ГРОМОБРАН

Астрофизичари сумњају да је Јупитер, највећа планета у Сунчевом систему, непрекидно изложен страшним олујама. Подаци добијени недавно помоћу америчке сонде Пионир 11 потврдили су ове сумње. У ствари, на Јупитеровом небу муње севају таквом учестаношћу и таквом жестином какву ми не можемо ни да замислимо. Изнад сваког квадратног километра ове планете севне просечно отприлике по једна муња у минуту. Астронаути који буду ус-

пели да се спусте на Јупитер мораће, да би могли да изврше задатак са успехом, да носе личне громобране.

СТВАРНОСТ ПРЕВАЗИШЛА МАШТУ

Недавно су стручњаци једне америчке фирме специјализоване за производњу оптичких и телевизијских инструмената конструисали електронску камеру помоћу које може, само уз светлост звезде, да се препозна лик удаљен три километра, а људска фигура чак и са даљине од 11 километара.

могла да спавам упркос буци коју је он правио.

На крају је стварно успео: спавао је само четири часа, а ујутро више није био сањив. Међутим, изгледао је тмуран и имао је укочен поглед.

Једно вече је дошао кући машући неком књижицом. „Шта ли ће сад бити?“ помислила сам. Он се без речи попео у своју собу и закључао се. Тек ујутро ми је рекао шта је то. Књижица је у ствари била пропагандна брошура за курс брзог читања.

Никад нисам видела Барнија тако узбуђеног.

— Замисли — говорио ми је. — Моћи ћу да прочитам шест дневних листова за само пола часа.

Ја сам била забринута због тро-

шкова. Досад смо куповали један лист, па ни то није било баш јевтино. И шта ће му шест листова? Али, кад би Барни нешто утврдио себи у главу није га вредело одвраћати. Уписао се на курс и од тада је сваке вечери ишао на предавања.

Да је то било све не бих се жалила, али он је по целу ноћ увежбавао брзо читање, а ујутро, пре него што би кренуо на посао, гутао је оних шест листова. Једне вечери је измислио нешто ново и био је веома поносан на то. Читајући неку цепену књигу, отцепљивао је листове уместо да их окреће. Чак је израчунао колико се тиме добија у брзини.

— Па, како иде? — упитала сам га једног јутра за време доручка, који је трајао тачно пет минута.

ЖЕ

-- Шта -како иде?"

— Па, брзо читање. Зар заиста успеваш да прочиташ сваку реч? Морам признати да сам му помало завидела на томе. Ја веома споро читам: чак се често враћам на реченицу коју сам већ прочитала.

Тада ми је Барни објаснио да не чита баш све речи, већ само оне важне.

— Али, како онда знаш шта си прочитао?

Одговорио ми је да већина људи троши више речи него што је потребно. Приликом брзог читања аутоматски се прескачу све те сувишне речи.

Ускоро сам увидела да се Барни придржава тог принципа не само у читању већ и у говору. Он никад није био много причљив, али сада је свој говор свео на најнеопходније речи. Кад би хтео да ми пожели лаку ноћ изговарао је нешто као „н'х“, а деци би само махнуо руком.

Једне суботе су нам дошли пријатељи у посету. Барни их је љубазно дочекао, али је све време био некако расејан и изговарао је тек понеку реч. Ја сам се трудила колико сам могла да то надокнадим, причала више него што је мој обичај и шапатом давала гостима до знања да је Барни у последње време много уморан.

Шеф се жали

Кад су отишли, рекла сам Барнију, док ми је помагао да доведем кућу у ред, да је Тим Харт много ослабио. Тим је био један од наших најбољих пријатеља.

— Кад видела? — упитао је Барни. Очигледно, хтео је, на свој начин, да пита кад сам видела Тима.

— Вечерас — рекла сам, гледајући га запрепашћено. — Зар не знаш да је и Тим био овде?

Он је нешто мрмљао, као да није веровао у моје речи, а онда је купио своје ствари, отишао у собу и закључао се.

Била сам веома забринута. Тада још нисам знала да Барни има проблема на послу, а кад сам то сазнала било је већ касно, јер више нисмо успевали да разумемо једно друго. Претпостављам да је он мене разумевао, али ја никако нисам схватала шта је он хтео да каже са оних неколико речи које би изговорио у току дана.

Његов шеф ми је рекао шта се догађа. Био је веома забринут и саветовао ми је да Барнија одведем лекару, или још боље психијатру. Не, он уопште није сумњао у Барнијево поштење и савесност, али како да тумачи катастрофалне грешке у рачунским књигама?

— Барни прескаче читаве колоне цифара — жалио ми се. — Наравно, на крају добија апсурдне резултате.

Рекла сам да ћу учинити све што је могуће, али нисам обећала да ћу Барнија одвести психијатру. Барни би ми се насмејао кад бих му рекла да је болестан. Одговорио би да никад у животу није био здравији и — срећнији. Све време је трчао по кући мрмљајући нешто неразумљиво. Очигледно, успевао је да уштеди огромно време и то га је испуњавало задовољством.

Једној ђејшца

Ништа нисам могла учинити сем да чекам крај. А крај је, као и све друго што се тицало Барнија, брзо дошао.

Становали смо у једној новој четврти, са стотинама потпуно једнаких зграда. Сећам се како смо се у почетку шалили да ћемо једном ући у туђу кућу мислећи да је наша. У ствари, никад нам се то није догодило. Међутим, последњих недеља сам приметила да је Барни све више оклевао пре него што најзад приђе нашим вратима. Долазио је улицом готово трчећи, гледајући бројеве на кућама. Једном или двапут мимоишао је нашу кућу, и онда се вратио. За сваки случај, одлучила сам да будем на прозору у време кад се он враћа с посла.

Једног петка после подне догодило се оно чега сам се бојала. Била сам на прозору и видела сам Барнија како долази трчећи, можда нешто брже него обично. Гоњена неким мучним предосећањем, потрчала сам према вратима и отворила их широм.

— Барни! — викнула сам. — Барни!

Али, он се није зауставио. Није се чак ни окренуо. Наставио је да трчи, више не гледајући ни бројеве.

Барни је прескочио нашу кућу и нашу улицу, а можда и читаву нашу четврт. Трчала сам и дозивала га док сам имала даха, а онда сам стала.

Гледала сам за њим док се није изгубио из вида. Питала сам се шта да кажем деци и суседима. И његовом шефу.

Никад га више нисам видела, нити су га видели његови пријатељи. Прескочио нас је све. Осећала сам се помало увређеном, јер је то значило да ме није сматрао важном. Међутим, сад сам већ почела да се мирим с тим.

Понекад, ипак, осетим да ми недостаје и размишљам шта ли му се догодило и где је сад. Смешно, зар не?

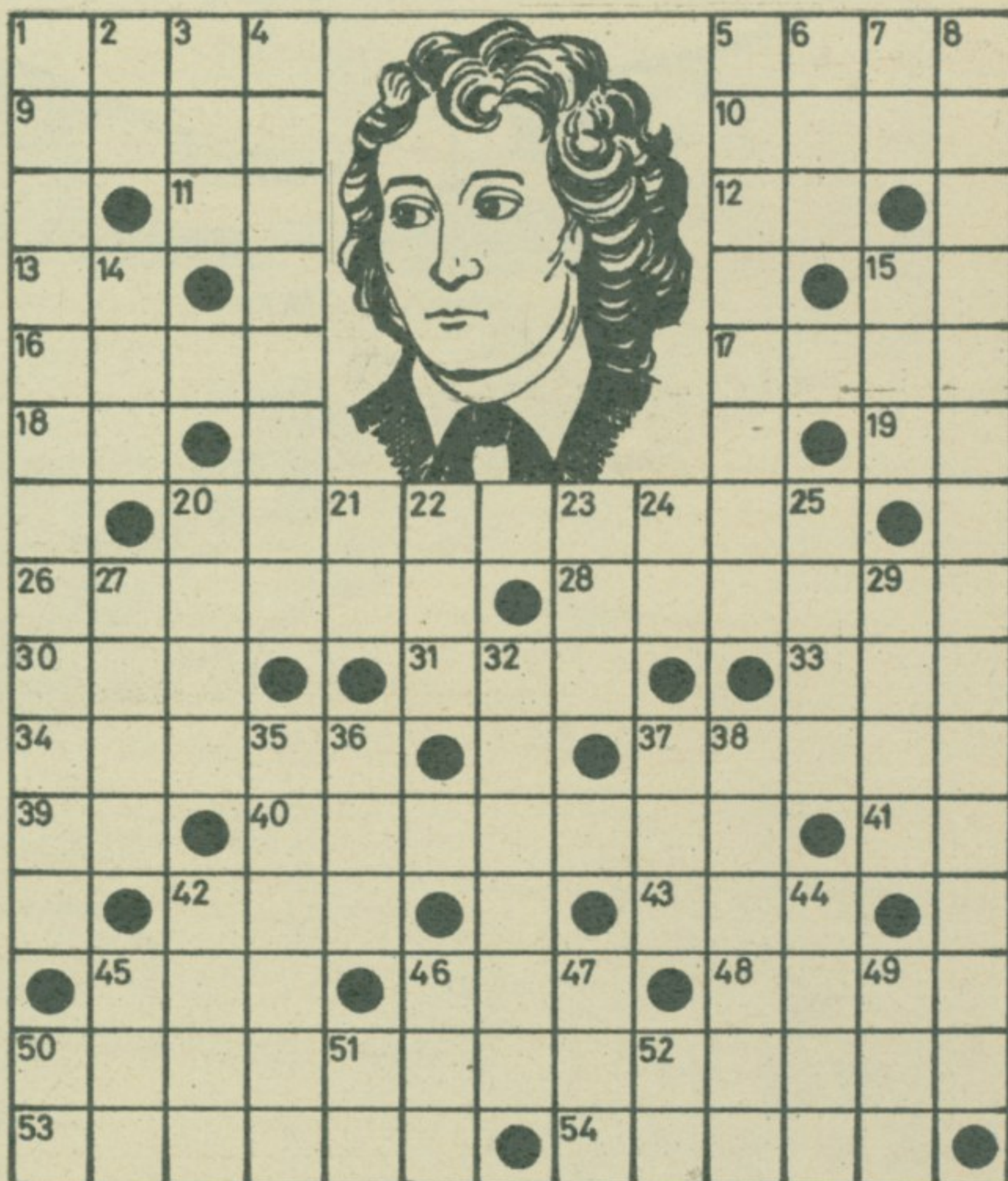
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Избављење, 5) глас, шум, 9) оптицај новца, 10) стабло, 11) ауто-ознака за Сарајево, 12) гребен, 13) јуначки спев, 15) француски филмски глумац и певач (Монтан), 16) такмичење у брзини, 17) слатки, јестиви плодови, 18) негација, 19) притока Дунава у Аустрији, 20) одељење фабрике у коме се кали гвожђе, 26) окретна игра, 28) врста обуће (мн.), 30) Ужичанин, 31) затвор (турц.), 33) лечилиште у Пиринејима, 34) није високо, 37) цветни прах, 39) иницијали нашег књижевника („Селачка буна“), 40) хоботница, 41) ознака на аутомобилима из Панчева, 42) народно колб, 43) једноцифрен број, 45) зоље, 46) правац протицања, 48) пародно женско име, 50) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАЈВЕЋЕГ СЛОВЕНАЧКОГ ПЕСНИКА (види слику!), 53) транспортно средство, 54) оштећење, квар.

УСПРАВНО:

1) НАЈПОЗНАТИЈЕ ДЕЛО ПЕСНИКА ПОД 50 ВОДОРАВНО, 2) хемијски знак за олово, 3) уметност (лат.), 4) старатељ, 5) РОДОЉУБИВА ПЕСМА ПЕСНИКА ПОД 50 ВОДОРАВНО, 6) башта, 7) самогласник и сугласник, 8) који се придржава уобичајених правила, 14) раније, 15) ходати, кретати се, 20) плод житарице, 21) ауто-ознака за Лесковац, 22) римска богиња срибе, 23) орган чула мириса, 24) скраћеница за: издавачко предузеће, 25) летопис, 27) врста четинара, 29) кровни покривач, 32) вештачки канал, 35) роман Добрице Ћосића, 36) орган чула вида, 37) патос, 38) сувише, преко мере, 42) једноцифрен број, 44) сабласт, 45) скраћеница за: омладинска радна акција, 46) боја лица, 47) лом напред, 49) превлака на Малаки, 50) скраћеница за фудбалски клуб, 51) хемијски знак за кобалт, 52) ознака на аутомобилима из Египта

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) БАКОЊА ФРА БРНЕ, 12) олован, 13) услов, 14) Далас, 15) УСКОК, с, 17) Рут, 18) Анди, 19) камп, 21) он, п, 23) дар, с, 24) ЗЕ, 25) рата, 26) тпор, а, 28) Ил, 29) или, 30) ДК, а, р, 32) ас, 34) Мри, 36) АП, к, 38) Јама, 40) СИМО МАТАВУЉ, н, 46) По, 47) полином, 48) Ла, 49) Уна, 51) ривал, 52) лан, 53) ситна, а, 54) грађа, 55) три, 56) летва, 57) кас.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,000 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЈЕДНА АЛИ

ВРЕДНА

Човек се прима према оделу које носи а испраћа према духу који је показас

(Руска пословица)

ВЕЛИКИ ДИЗНИЈЕВ РЕЧНИК

Ова нова књига из богатог Дизнијевог стваралаштва намењена је најмлађима. Помоћу ове књиге деца кроз игру и разоноду уче и упознају нове ситуације на улици, у пошти, на станици, у ресторану, у циркусу, на аеродрому и космодрому, на мору и на селу, у кући. Лако ће схватити појам величине, боје, звука, мере, игре и играчке. Речник је штампан на: српско-хрватском, хрватско-српском, словеначком, руском и енглеском језику.

Формат књиге је 30 x 20 см, 121 страна у боји. Књига је богато технички опремљена, у тврдом повезу, с пластифицираним корицама у боји.

Цена књиге је 100.— динара.

Читаоци Политикиног забавника уживају посебан попуст, тако да књигу добијају за 80.— динара. КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА могу по-
дићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка 9.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „ВЕЛИКИ ДИЗНИЈЕВ РЕЧНИК“ на:
1. српскохрватском, 2. хрватско-српском, 3. словеначком, 4. руском, 5. енглеском.

(Непотребно прецртати)

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 80.— динара (платиће поштару приликом пријема књига).

Име и презиме _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Потпис купца _____

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Гради Забавнице,

ИНТЕРНАЦИОНАЛА

Желио бих да знам ко је написао
Интернационалу.

Крешимир Азиновић,
Коњиц

Интернационала је химна међународног пролетаријата. Речи „Интернационале“ написао је француски комунар и песник Ежен Потје (Eugene Pottier) свега неколико недеља након слома Париске комуне, 1871. године. Песму је посветио комунару Лефрансезу и објављена је

на француских социјалиста, да би је нешто касније прихватили сви радници света као своју химну.

БРАЋА МАЖУРАНИЋИ

Занима ме ко су били Антун, Матија и Владимир Мажуранић и да ли су они род пјеснику Ивану Мажуранићу.

Селма Зубовић,
Сарајево

Браћа Антун, Иван и Матија Мажуранић и Иванов син Владимир оставили су дубок траг не само у хрватској књижевности и култури већ и у целокупном духовном развоју наших народа. Док је Иван познат као један од највећих песника наших народа и хрватски бан, његов брат Антун (Нови Винодолски, 1805 — Загреб, 1888) био је филолог, средњошколски професор, уредник знаменитог Гајевог часописа „Даница“, приређивач за штампу дела старих хрватских писаца и један од оснивача Матице

у Потјеовој збирци песама 1877. Годину дана касније, на овај текст музику је написао француски тесар Пјер Дежете (Pierre Degeyter). Први пут је изведена 23. августа 1888. у Лију (северна Француска). Као револуционарна песма „Интернационала“ је стицала све већу популарност међу радницима. Тако је у децембру 1899. године постала хим-

илирске. Трећи, најмлађи брат Матија (Нови Винодолски, 1817 — Фелдхоф, код Граца, 1881) оставио је иза себе познат путопис „Поглед у Босну“, један од најбоље писаних прозних текстова из времена илиризма. Неке податке из овог књижевног дела црпео је Иван за свој чувени спев „Смрт Смаил-аге Ченгића“. Иванов син Владимир (Карловац, 1845 — Загреб, 1928) био је правни историчар, песник, драмски писац, члан Југославенске академије и њен председник, почасни члан Чешке и Пољске академије наука и Ученог друштва у Лову.

ВЕЋИ ОД СВИХ

Хтјела бих да знам који је највећи град на свијету и неке појединости о њему.

Драгица Мишковић,
Титоград

Њујорк је град са највећим бројем становника који живе на површини од 3500 квадратних километара. У ужем градском подручју живи осам милиона и сто хиљада становника а на ширем четрнаест милиона и седамсто хиљада.

У овој светској метрополи уздиже се преко 50.000 зграда виших од десет спратова, изграђено је 5000 километара тротоара за пешаке, улицама се креће 3,5 милиона аутомобила. У Њујорку се дневно попије 4 милиона литара млека,

свака 2 минута на свет дође новорођенче а сваких 5 минута обави се венчање. Сваких десет секунди слети авион, свака 2 минута приспе један воз...

После Њујорка, највећи градови су Токио са 11 милиона, затим Лос Анђелес са преко 10 милиона становника.

МОНА ЛИЗА У МАГЛИ

Чуо сам за сликарски израз „сфумато“ на ме занима шта то значи.

Зоран Пантвић,
Љиг

Кад је око 1503. године славни Леонардо да Винчи насликао до данас непревазиђен портрет, чувену и тајанствену Мону Лизу, већ тада су се познаваоци сликарства изненадили чудесно танким, прозирним велом који лако закривљује и Бокондино лице и сеновит пејзаж иза ње. Та танана измаглица која се више наслуђује него што се види

РАЗМЕНА

Имам велику колекцију поштанских марака, сличица са кутија шибца, мисливо разгледница, албуме свих врста, велики број сличица и стрипова. Све бих то мијењао за албум „Приче са Дивљег запада“, „Краљ петролеја“, вестерн фигурице „Чаробна врећица“ и све истините приче о Дивљем западу из Забавника и осталих часописа. Мијењам по договору. Војо Попржан, П. Прерадовића 3, 50210 Цавтат.

и тај начин сликања меким, замагљеним тоновима, с расплутим обрисима, назива се сфумато. Сама реч је италијанског порекла и значи „замагљен“. Овај начин сликања био је нарочито омиљен у доба ренесансе, а највише у време и после великог Леонарда, од кога су овај начин сликања попримили негови ученици и следбеници. Сфуматом се служио Коређо, а касније П. П. Прудон, Тарнер, Коро, пејзажисти у XIX веку и други.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

PRIRUČNIK ZA MATURU
REPETITORIUM

• МАТЕМАТИКА • ФИЗИКА • ХИМИЈА • БИОЛОГИЈА • ГЕОГРАФИЈА • ИСТОРИЈА • ПСИХОЛОГИЈА • ПЕЊЕЖЕВНЕ НОВИНЕ

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

